

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1933

JUULI-AUGUST

SISU:

- Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijate-vedu 1932 a.
- Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932—33 a.
- Kaubalaevastik 1. I 1933.
- Haigekassade liikmete haigused ja surevus.
- Maavalitsuste tulud ja kulud 1931/32 a.
- Alkoholjookide toodang ja tarvitamine 1930—32 a.
- Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu nähtused 1922—33 a.
- Alalised tabelid.

Nr. 140(7)-141(8)

TALLINN

Nr. 140(7)-141(8)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Llk.		Page
Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijate-vedu 1932 a. — J. Kits	345—361	<i>Navigation et transports maritimes en 1932</i>	345—361
Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932/33 a. — R. Sõrmus	362—364	<i>Conditions du travail et salaires des marins de 1932/33</i>	362—364
Kaubalaevastik 1. I. 1933 — J. Kits	364—370	<i>Marine marchande le 1. I. 1933</i>	364—370
Haigekassade liikmete haigused ja surevus — H. Reiman	371—380	<i>Maladies et morbidité des membres des caisses-maladie</i>	371—380
Maavalitsuste tulud ja kulud 1931/32 a.	380—390	<i>Recettes et dépenses des administrations d'arrondissement en 1931/32</i>	380—390
Alkoholjookide toodang ja tarvitamine 1930—32 a. — R. Sõrmus	391—397	<i>Production et consommation des boissons alcooliques de 1930—32</i>	391—397
Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu nähtused 1922—33 a.	424—427	<i>Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1922—33</i>	424—427

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standardnumbratsioon)		(Numération permanente)	
Tab. 1. Väliskaubandus mais ja juunis	398, 400	Tab. 1. Commerce extérieur en mai et juin	398, 400
2. Väliskaubandus muude riikidega mais ja juunis	402, 405	2. Commerce extér. avec les autr. pays en mai et juin	402, 405
3. Tähtsamate ainete väliskaubandus mais ja juunis	402, 405	3. Commerce extér. des princip. artiel. en mai et juin	402, 405
4. Tollimete läbikõik mais ja juunis	404, 407	4. Activités des bureaux douaniers en mai et juin	404, 407
5. Riihiraudteed mais ja juunis	408, 409	5. Chemins de fer en mai et juin	408, 409
7. Tallinna sadama tegevus juunis ja juulis	410, 411	7. Mouvement du port de Tallinn en juin et juillet	410, 411
8. Eesti Panga äriseis 30. VI ja 31. VII 33.	410, 411	8. Bilans de la Banque d'Estonie 30. VI et 31. VII	410, 411
10. Erapankade äriseis 1. VI ja 1. VII 33	412, 413	10. Situat. financ. des bang. privées au 1. VI et 1. VII 33	412, 413
11. Tähtsamate ühispankade äriseis 1. VI ja 1. VII 33	412, 413	11. Bilans des princip. banques coopér. au 1. VI et 1. VII 33	412, 413
12. Riigi sisetulekud mais ja juunis	414	12. Recettes de l'Etat en mai et juin	414
13. Valuuta intonud Tallinna börsil juunis ja juulis	414, 415	13. Cours du change à Tallinn en juin et juillet	414, 415
14. Vabariigi piiridest ülesõitnud mais, juunis ja juulis	416	14. Nombre de personnes ayant passé les confins de la République en mai, juin et juillet	416
15. Linnade rahvastik mais ja juunis	415, 416	15. Mouv. de la populat. dans les villes en mai et juin	415, 416
Lilikel olev raha	424	Billets en circulation	424
Pankadevahelise arvekoja tegevus	"	Mouvement de la chambre de compensation	"
Profestitud veksliid	"	Effets protestés	"
Kapitali emissioonid	"	Emissions des capitaux	"
Tööstustoodang	"	Production de quelques industries	"
Loomataundid	"	Epidéoties	"
Tapamajade tegevus	"	Fonctionnement des abattoirs	"
24. Suur müügihinnad juunis ja juulis	417	24. Prix de gros en juin et juillet	417
Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1926—33	424	Cout des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1926—33	424
26. Turuhinnad juunis ja juulis	418, 419	26. Prix de détail en juin et juillet	418, 419
Elumaksumusindeksid	424	Nombres-indices du cout de la vie	424
Suur müügiindeksid	424	Nombre-indices des prix de gros	424
29. Tööturk mais ja juunis	420, 421	29. Marché du travail en mai et juin	420, 421
30. Tööstustevõtted ja tööloin 1. juuniks ja 1. juuliks	422, 423	30. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. juin et 1. juillet	422, 423
31. Tööõnnetused tööstustevõttele mais ja juunis	423	31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en mai et juin	423
32. Tööstustevõttele arvu liikumise indeksid	423	32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main-d'oeuvre dans les entrepr. industr.	423
33. Nakkusehaigused aprillis ja mais	423	33. Maladies contagieuses en avrill et mai	423

VÄLIS- ja RANNASÖIT ning KAUBA- ja REISIJATEVEDU 1932 a.

NAVIGATION et TRANSPORTS MARITIMES en 1932.

Sisu: 1. Üldisloom. lhk. 345. 2. Sadamate tegevus, lhk. 346. Välistõit: 3. Sadamad, riigid ja kaubaliigid, lhk. 346. 4. Laevade rahvuslipp, lhk. 349. 5. Lini-laevade tegevus, lhk. 350. Rannasõit: 6. Veod, lhk. 351. 7. Laevaliigid, rahvuslipp ja laevaliigid rannasõidus, lhk. 352.

1. Üldisloom. Caractéristique générale.

Laevade liiklemine meie sadamates näitab 1932 a. võrreldes eelmise ja veel enam aga eelviimase aastaga tunduvalt tagasihinekut nii arvu kui mahult ja seda nii kauge- kui rannasõidus. Sealjuures näitab kaugesõidu maht 1932 a. esmakordselt tagasihinekut; 1931 a. oli ta veel suurim kõigi eelmiste aastate kestel. Rannasõit aga väheneb juba teist aastat ning viimase tõttu on ka mahu üldlähikäik väiksem. Kaugesõidust tuli meile 1932 a. mahu järgi 796 066 net. rgt eelmise aasta 981 282 net. rgt vastu, vähem seega 18,0% võrra. Rannasõidust sissetulnud maht ulatus 286 310 net. rgt olles väiksem eelmisest aastast 12,3% võrra. Kogu sissetulnud maht jäi 1932 a. 17,2% võrra eelmisest aastast väiksemaks.

Sealjuures vähenes kaupade vedu nii sisse- kui väljaveo arvel. Majanduskriisi mõjul tõmbusid kokku meie väljaveoturud, mille tõttu pidime koondama ka sissevedu. Selle järeltuleks on üldine kaupade läbikäigu ja vedude vähenemine meie väliskaubanduses.

Ka S.N.V. Liidu transiitveod meie sadamate kaudu läksid 1932 a. tunduvalt tagasi võrreldes eelmise aastaga, mis samuti vähendas meie sadamate läbikäiku kaupade veo suhtes.

Kauba ja reisijate vedu — Transport des marchandises et voyageurs.

2.	Välistõit — Long cours				Rannasõit — Cabotage			
	Stase	Välja	Kokku	%	Entrées	Sorties	Total	%
Tonnid — Tonnes.								
1932	223 013	295 388	510 301	59,0	59 070	21 213	80 283	38,2
1931	333 212	465 292	798 504	90,0	69 253	26 668	95 921	45,7
1930	391 952	386 343	780 295	88,0	90 537	38 236	128 773	61,3
1929	452 327	431 143	883 470	100,3	92 634	41 970	134 604	64,1
1928	465 270	559 095	1 024 365	116,3	74 564	34 924	109 488	52,1
1927	353 295	513 107	866 402	98,4	70 390	33 091	110 081	52,4
1926	403 449	424 551	828 000	94,0	87 813	37 559	125 372	59,7
1925	300 132	368 887	719 019	81,6	80 781	34 399	115 180	54,8
1924	295 904	503 726	799 630	90,8	84 724	30 336	115 060	54,8
1923	350 549	334 171	684 720	77,7	153 826	56 207	210 033	100
1922	624 410	256 458	880 874	100,
Reisijate arv — Nombre des voyageurs.								
1932	19 045	19 071	38 716	164,4	45 388	43 782	89 170	80,7
1931	28 871	28 629	57 400	243,7	44 485	43 344	87 829	79,5
1930	30 695	30 109	60 804	258,1	54 750	55 071	109 821	99,4
1929	27 881	27 324	55 205	234,4	53 473	53 641	107 114	96,0
1928	19 564	10 321	35 885	165,1	50 987	49 551	100 538	91,0
1927	17 046	17 082	34 128	144,9	48 795	47 953	96 748	87,6
1926	12 552	11 371	23 923	101,6	50 121	51 019	101 740	92,1
1925	11 767	11 787	23 554	100	55 277	55 208	110 485	100

Sissetulnud laevade arv ja maht Nombre et tonnage des navires entrés.

1.	Laevade arv Nombre			Laevade maht n. regt. Tonnage			1922 a. = 100
	Välistõit	Rannasõit	Kokku	Long cours	Cabotage	Total	
1932	2 292	5 290	7 582	796 066	286 310	1 082 376	101,1
1931	2 002	5 179	8 081	881 252	320 619	1 307 901	122,1
1930	2 648	6 323	8 971	978 047	398 307	1 376 354	128,6
1929	2 496	6 325	8 821	892 057	386 465	1 278 522	119,4
1928	2 814	6 130	8 944	922 260	356 828	1 279 088	119,4
1927	2 672	6 111	8 783	849 900	320 808	1 170 802	110,2
1926	2 408	5 673	8 171	724 168	325 547	1 049 715	98,0
1925	2 506	5 235	8 801	768 094	355 995	1 124 089	105,0
1924	2 418	5 302	7 750	685 139	313 010	998 179	93,2
1923	2 741	6 423	9 164	758 264	357 307	1 115 571	104,2
1922	2 572	5 629	8 201	824 293	246 708	1 071 001	100

Aasta varem ulatus vähenemine 4,9%, mis näitab majanduskriisi süvenemist laevanduses 1932 a. niisama kui igal muul alal. Laevanduse seisukord halvenes aga märksa enam, kui näitavad seda liikunud mahu arvud, sest veod läksid märksa enam tagasi, kui liikunud maht. Laevadel tuli sõita pooliku koormaga.

Kaupade vedu välistõidus läks 1932 a. võrreldes eelmisega tagasi 35,0% võrra, vedasime 1932 a. vaid 519 tuh. tn eelmise aasta 799 tuh. tn vastu. Iga 100 laaditud netto rgt tn kohta tuli kaupu:

1932 a. 48,8 tn
1931 „ 63,5 „
1930 „ 68,5 „

Rannasõidu kaupade veos näeme samuti tagasihinekut, mis viimasel aastal pole küll suhteliselt nii suur kui välistõidus. Rannasõidus olid varem suuremaluselikud vähenemised. 1932 a. veeti kaupu rannasõidus 80 283 tn eelmise aasta 95 921 tn vastu, vähem seega 16,3% võrra; aasta varem oli vähenemine 25,4%. Ka rannasõidus tuleb kaubaveo vähenemist panna rohkem kaupade läbikäigu vähenemise kui teiste veocabinõude konkurentsi arvele.

Reisijateveo alal avaldub 1932 a. tunduvalt tagasihinekut ainult välistõidus. 1932 a. sõitis laevadel välistõidus 38 716 reisijat, eelmisel aastal aga 57 400

reisijat, vähem seega 32,6% võrra. Ka see tagasimineki tuleb panna majandusekriisi arvele. Sissetulekute vähenemise ja valutakitsenduste tõttu ei külüstanud meid enam välismaa turistid kuigi rohkel arvul, ka tuli välismaalasi meile 1932 a. vähem suvitama kui varematal aastatel, samuti polnud võimalik samadel põhjustel meie kodanikkudel sõita välismaale. Rannasõidus liikus aga reisijaid 1932 a. veidi enam, kui eelmisel aastal, nimelt oli elavam mandri ja saarte vaheline liiklemine.

2. Sadamate tegevus. Activité des ports.

Tallinna sadama osatähtsus, mis seni igal aastal laevasõidus, kaupade ja reisijate veos ületas mitmekordselt teiste sadamate osatähtsused kogusummas, on 1932 a. veelgi veidi kasvanud ja nimelt laevasõidu ning kaupade veo alal. Nii on 3/4 välis- ja rannasõidus liikunud mahust käinud Tallinna sadamas. Eelmisel aastal oli Tallinna osatähtsus 72,0%. Kuna sadamates sees käinud maht üldiselt läks tagasi, on ka iga sadama läbikäik väiksem. Sealjuures on nende sadamate läbikäik läinud enam tagasi, millised olid ühenduses ka välismaa sadamatega. Nii on Pärnu, Paldiski ja Jaagurahu sadamate läbikäik 1932 a. tunduvalt väiksem eelmisest aastast. Üldiselt püsib sadamate järjekord läbikäinud mahu suuruse järgi sarnasena endistele aastatele.

Kaubaveos tõusis Tallinna osatähtsus 1932 a. 82,2% eelmise aasta 76,1% vastu, mis näitab, et teiste sadamate läbikäik kaupade veo alal läks enam tagasi. Kaubaveo üldarvu tunduvalt vähenemise tõttu oli iga sadama läbikäik kaupade veo alal 1932 a. väiksem eelmisest ja Tallinna sadamas ulatus tagasimineki 190 163 *tn* ehk 27,8%. Üldse moodustavad kaupade läbikäigu sadamates välissõidus veetud kaubad ja peale Tallinna teistes sadamates peamiselt väljaveetud kaubad, nagu Pärnus metsamaterjal, Jaagurahul lubjakivi, Paldiskil kartul j.n.c. Väljaveo vähenedes 1932 a. on ka kaupade vedu nendes sadamates märksa väiksem.

Reisijateveos pole Tallinn nii suures ülekaalus teiste sadamate üle kui kaupade veo alal. Tallinna sadama kaudu on küll liikunud kõige enam reisijaid ja nimelt 35,3% (eelmisel aastal 44,0%) kogu arvust, kuid peale selle omavad sadamad, millised ühenduspunktideks saartega ja suvituskohad küllalt elava reisijate läbikäigu kohalikust reisijate liikumisest. Reisijatevedu välissõidus toimus 80,0% ulatuses Tallinna kaudu. Kuna ainult reisijate vedu välissõidus 1932 a. vähenes, läks tagasi ainult Tallinna läbikäik reisijate veo alal. Üldse tuleb tähendada, et Kuressaare, Kuivastu, Virtsu, Rohuküla, Heltermaa, Kärda, Haapsalu sadamate laevasõit on tingitud peamiselt reisijate veost, ülejäänud sadamates kaupade veost.

Laevasõit ja kauba ning reisijate vedu sadamate järgi 1932 a. Navigation, transport des marchandises et des voyageurs d'après les ports en 1932.

	Sissetulnud laevad — Entrés						Kaubavedu Transp. des marchand.			Reisijate vedu Transp. des voyageurs		
	Välissõidus		Rannasõidus		Kokku		Long cours	Cabo- taje	Total	Välis- sõidus	Ranna- sõidus	Kokku
	Arv	Maht net.	Nombre	Ton. net.	Arv	Maht net.	Tonnid — Tonnes			Arv — Nombre		
Tallinn	1 242	734 018	1 435	74 741	2 677	808 759	436 225	50 061	492 886	34 470	10 770	45 240
Pärnu	08	27 430	335	19 905	403	47 235	37 483	4 889	42 372	49	2 027	2 076
Kuressaare	48	14 269	172	27 884	220	42 153	4 441	3 884	8 325	3 340	8 031	11 371
Kuivaste	—	—	640	38 470	640	38 470	—	721	721	—	14 240	14 240
Virtsu	—	—	621	19 650	621	19 650	1	430	431	—	14 252	14 252
Rohuküla	—	—	258	13 771	258	13 771	—	981	981	—	13 270	13 270
Triigi	1	11	231	15 457	232	15 462	4	1 255	1 259	—	2 527	2 527
Heltermaa	2	31	333	15 029	335	15 060	41	745	786	—	10 637	10 637
Kärda	—	—	91	14 509	91	14 509	—	1 186	1 186	—	3 934	3 934
Taaliku	1	69	111	13 720	112	13 798	208	727	935	—	685	685
Jaagurahu	43	7 603	28	4 360	71	11 969	21 582	137	21 719	11	158	169
Narva-Jõesuu	66	3 754	13	3 265	79	7 019	9 290	274	9 570	109	—	109
Haapsalu	32	664	434	4 275	466	4 939	806	369	1 205	293	7 376	7 674
Loksa	58	997	139	3 393	197	4 390	1 320	3 170	4 490	26	—	26
Kunda	578	3 753	56	639	633	4 392	1 989	150	2 139	—	—	—
Paldiski	77	2 069	78	1 670	155	8 645	3 131	13	3 144	60	3	63
Vergi	1	29	81	2 954	82	2 983	—	1 962	1 962	—	—	—
Mõnu	33	302	45	2 012	78	2 374	875	1 153	2 028	353	—	353
Orjaku	2	144	30	1 238	32	1 382	—	1	1	—	—	—
Orisestare	—	—	48	1 252	48	1 252	—	264	264	—	308	308
Käsmu	1	180	12	969	13	1 155	—	413	413	—	—	—
Hiiu-Suursadam	—	—	50	1 133	50	1 133	—	296	296	—	2	2
Kihnu	38	975	—	—	38	975	1 800	—	1 800	—	—	—
Kaberneeme	1	2	50	681	51	683	3	602	605	—	—	—
Kokku — Total	2 292	796 066	5 290	286 310	7 582	1 082 376	5 19 301	86 283	599 584	38 716	89 170	127 886

VÄLISSÕIT — LONG COURS.

3. Sadamad, riigid ja kaubaliigid. Ports, pays et articles de commerce.

Nagu eelmistel aastatel, nii ka 1932 a. oli meil elavam laevaühendus 3riigiga, millede vahel

liikunud maht ulatub 62,4% kogu välissõidus liikunud mahust. Esimesel kohal on läbikäinud mahu suuruse poolest Eesti-Soome vaheline liiklemine 25,4%-ga tildmahust, teisele kohale tuleb Eesti-Saksa 19,0%-ga ja kol-

mandale jääb Eesti-Briti 17,2%-ga. Ülejäänud 12 riigiga oli meil nimetatutest märksa väiksem läbikäimine. Võrreldes eelmise aastaga oli meil 1932 a. kõigi riikidega

väiksem laevavahendus arvates läbikäinud mahu järgi, ainult Eesti-Briti vahelises liiklemises oli tagasimineku suhteliselt väga väike.

Laevasõit riikide järgi 1932 a. — *Navigation d'après les pays en 1932.*

Riik — Pays	Laevasõit (sissetulnud, väljaläinud) <i>Navigation (entrées, sorties)</i>				Kanaveedu <i>Transport des marchandises</i>		
	Arv <i>Nombre</i>	Maht net. <i>Ton. net.</i>	Neist laaditult <i>Avec cargaison</i>		Sisse <i>Importation</i>	Välja <i>Exportation</i>	Kokku <i>Total</i>
			Arv <i>Nombre</i>	Maht net. <i>Ton. net.</i>			
Briti — <i>Angleterre</i>	289	273 936	240	218 349	58 475	143 131	201 606
Saksa — <i>Allemagne</i>	472	318 022	401	273 241	54 819	42 060	96 879
Rootsi — <i>Suède</i>	384	130 124	284	60 778	22 049	12 254	34 303
Soome — <i>Finlande</i>	2 592	403 219	1 109	218 053	0 877	22 834	20 711
Prantsuse — <i>France</i>	82	60 102	73	57 183	152	23 203	23 445
Danzig — <i>Dantzig</i>	70	24 344	41	11 908	18 183	1 512	19 695
Belgia — <i>Belgique</i>	102	78 271	93	66 040	14 492	4 124	18 616
Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	42	32 605	33	24 788	9 978	7 350	17 334
Poola — <i>Pologne</i>	57	35 078	50	22 073	14 577	2 420	16 997
Taani — <i>Danemark</i>	70	20 824	20	4 706	5 008	7 126	12 194
Ühendriigid — <i>Etats Unis</i>	0	8 417	0	8 417	—	11 042	11 042
Leedu — <i>Lithuanie</i>	35	17 922	25	14 908	205	9 474	9 679
S.N.V.L. — <i>U.R.S.S.</i>	62	78 444	28	34 037	6 521	132	6 643
Läti — <i>Lettonie</i>	237	50 825	66	20 543	1 714	3 703	6 417
Muud riigid — <i>Autres pays</i>	27	34 586	19	32 160	10 803	4 037	14 840
Merelt tagasi — <i>Navir. rentrés</i>	113	4 651	7	1 089	—	—	—
Kokku — Total	4 643	1 590 570	2 498	1 063 333	223 913	295 388	519 301

Kaubaveos riikide järgi on esikohal Eesti-Briti vaheline kaubaveedu 38,8%-ga üldsummast, millele järgnevad Eesti-Saksa 18,7%-ga ja Eesti-Rootsi vaheline vedu 6,6%-ga. Teiste riikide vahelised veod on märksa väiksemad nimetatutest, olles 29,7 *tn* — 5,4 *tn* vahel. Üldse langeb peale meie ja Briti, Saksa ja Rootsi vaheliste vedude teiste riikide arvele ainult 35,9% kogu kaubaveost laevadel. Kuna üldine kaubaveedu 1932 a. võrreldes eelmisega tunduvalt väiksem, on ka meie veod iga riigiga läinud tagasi; sealjuures suuremal määral Eesti-Saksa, Eesti-Belgia ja Eesti-Poola vahelised veod. Kõige vähem suhteliselt vähenes esikohal olev Eesti-Briti vaheline vedu.

Eesti-Briti vaheline kaubaveedu oli 1932 a. 201 606 *tn* eelmise aasta 230 950 *tn* vastu, vähenedes seega ainult 12,7% võrra. Ligi 3/4 Eesti-Briti vahelisest veost moodustab meie väljavedu Britti, mis 1932 a. küll vähenes enam kui Eesti-Briti vaheline vedu üldse, sest viimast mõjutas sisseveo suurenemine Britist. Väljavedu laevadel Britti oli 1932 a. 143 131 *tn* eelmisel aastal aga 183 067 *tn*, vähem seega 21,8% võrra. Meie oma kaupade väljavedu Britti on tegelikult läinud veel rohkem tagasi, sest laevade veos on ka transiitkaubad, S.N.V.Liidu kaubad, mis veetud meie sadamatest Britti. Sissevedu Britist kasvas meie ostude liendamise arvel Britist 47 883 *tn*-lt 1931 a. 58 475 *tn*-le 1932 a. Üldse oli kaubaveos Britiga 1932 a. S.N.V.L. kaup, mis läksid transiidina meie sadamate kaudu, 26 682 *tn* ehk 13,2%.

Väljaveetavateks kaupadeks Britti olid metsamaterjal ligi 1/3 kogu väljaveost, paberitoorained, puutööstusesaadused meie ja S.N.V.Liidu kaubad, kartul ja või. Sellega piirdubki veo mõttes kaaluvate kaupade nimekiri väljaveos Britti. Britist laevadel meile toodavate kaupade nimekiri on veel lühem,

nimelt kivisüsi ja suhkur on kaaluvamaks kaupaks. Just suhkru arvel tõusiski 1932 a. sissevedu laevadel Britist.

Eestil oli 1932 a. laevavahendus 44 Briti sadamaga, kuid kaupade vedu toimus väiksema arvu sadamate vahel. Eriti meile sisseveetavad kaubad tulid väiksest arvust sadamatest ja nimelt peamiselt Londonist ja Hullist. Meilt väljaveetud kaubad läksid suuremal arvul — ligi pool väljaveost Londoni, ülejäänud osa aga väiksemate sadamete näol paljudesse (23) sadamatesse, mille hulgas suurema kaupade kogusega esinevad Hull, Grangemouth ja Gravesend.

Eesti-Saksa vaheline kaupade läbikäik, mis peale Eesti-Briti vahelise läbikäigu suuremaid, on tunduvalt vähenemise tõttu ainult pool viimasest. Tagasimineku ulatus 1932 a. võrreldes eelmisega Eesti-Saksa vahelises kaubaveos 35,9%-ni. Vähenemine sündis nii sisse- kui väljaveo arvel, kusjuures sissevedu läks enam tagasi. Mitte üksinda meie oma kaubavahetus Saksaga ei kahandanud vedusid Eesti-Saksa vahel, vaid seda mõjutas vähendavalt ka S.N.V. Liidu kaubavahetuse tagasimineku meie sadamate kaudu, milline samuti jäi ligi poole võrra väiksemaks võrreldes eelmise aastaga. Nii veeti 1931 a. S.N.V. Liidu kaup meie kaudu 48 855 *tn*, 1932 a. aga ainult 23 022 *tn*. Väiksemaks jäid nii S.N.V. Liidu ostud Saksast kui müük sinna, sealjuures viimane suuremal määral.

Peale selle esinevad laevade veos Eesti-Saksa vahel veel kaubad, mis müüsiime ehk ostsiime P.-A. Ühendriigelt.

Eesti-Saksa vaheline vedu on ainuke, kus mõlemas suunas enamvähem ühesuurune kaupade liikumine, ainult 1932 a. oli sissevedu veidi suurem väljaveost, moodustades 56,0% läbikäigust. Sisse veame Saksast suhkru, väetisi, metalle, igasugu keemiakaupu ning

S.N.V. Liidule töime jõu- ja tööstusmasinaid. Välja-veoartikliteks Saksa, mis esinevad suurema kogusega, olid 1932 a. meie kaupadest karjasaadused ja lubjakivi ja S.N.V. Liidu — vineer, seemned ja mitmesugused loomasaadused.

Laevavahetus oli meil 18 Saksa sadamaga, kuid kaubavedu toimus peamiselt kahe sadama kaudu (Hamburg ja Stettin). Suurem jagu (62,2%) sisseveost laevadel tuli Hamburgist, samuti on meilt saadetavate kaupade peamiseks sihtsadamaks Hamburg 42,4%-ga kogu väljaveost. Üldse ulatub Hamburgi osatähtsus Eesti-Saksa vahelises kaubaveos 53,6%-ni. Stettini osatähtsus on väiksem Hamburgi omast ulatudes 25,9%-ni. Stettini on pea sama palju kaupu meilt läinud kui sealt tulnud. Sadamatel, kellega meil väiksem kaupade läbikäik, oleks nimetamisväärt veel Bremen, kelle läbikäik kaupade poolest poole väiksem Stettinist.

Eesti-Rootsi vaheline kaubavedu, mis läbikäigu suuruse poolest järgmine peale Eesti-Saksa vahelise kaubaveo ja on järjekorras kolmas, on aga viimasega võrreldes märksa väiksem — ainult $\frac{1}{3}$ sellest. Eesti-Rootsi vaheline kaubavedu pole ühelgi aastal olnud kuigi suur: 1931 a. oli ta 57 tuh. *tn*-ga viiendal kohal, kuid seegi võrdlemisi väike arv jäi 1932 a. veelgi 40,2% võrra väiksemaks. Meie kaubavahetus Rootsiaga, eriti meie väljaveo osas sinna, tõmbus tunduvalt kokku 1932 a. võrreldes eelmisega; eriti jäi väiksemaks raskekaaluliste kaupade, nagu kartuli ja lubjakivi väljavedu Rootsi. Seda tuleb panna meie kaubavahetuse vähenemise arvele Rootsiaga, sest Eesti-Rootsi vahel vedu koosneb ainult meie oma kaubavahetusest Rootsiaga; transiitkaupu Eesti-Rootsi vahel veeti väga väikesel määral (ainult 5% läbikäigust). Tunduva vähenemise tõttu väljaveos (35 896 *tn* 1931 — 12 254 *tn* 1932 a.) muutus meie Rootsi vaheline vedu võrdlemisi üheksandaks. Rootsiast tuua oli meil ligi 2 korda enam kaupu kui sinna viia. Veoartiklitena Rootsi olid kartulid ja lubjakivi. Sisseveos sealt meile on domineeriva osatähtsusega väetisained, moodustades veidi üle $\frac{2}{3}$ kogu sisseveost. S.N.V. Liidu kaupu oli sisseveos Rootsiast 1 779 *tn* koosnedes jõu- ja tööstusmasinatest.

Meile sisseveetud kaubad tulid peamiselt Lihnamni (57,8% üldsisseveost) ja Stockholmi (22,0% üldsisseveost) sadamatel. Meilt Rootsi väljaveetud kaubad läksid mitmesse sadamasse väiksemate kogustena, millede hulgas suurema koguse — 47,6% üldväljaveost Rootsi sai Stockholm. Üldse liikusid laevad meie ja 29 Rootsi sadama vahel.

Eesti-Soome vaheline kaubavedu on 1932 a. 29 711 *tn*-ga neljandal kohal üldveost laevadel; 1931 a. oli ta üheksandal kohal 33 357 *tn*-ga. Seega vähenedes 1932 a. nihkus Eesti-Soome vaheline vedu järjekorras märksa ette poole, kuna meie veod teiste riikidega läksid enam tagasi. Meie vedudes Soomega on tunduvas ülekaalus meie väljavedu, moodustades 76,9% läbikäigust, mitüsime rohkem kui ostime ja seda ka

rahaliselt. Peale selle mitüsime peamiselt raskekaalulisi kaupu, nagu kartuleid, piiritust, lubjakive ja loomasööte, kuna ostime mitmesugust segakaupa. Vähe oli väljaveos Soome ka S.N.V. Liidu kaupu, nimelt 4,3% ehk 1 285 *tn*, mis koosnes viljast.

Soome sadamate arv, kust meile laevad tulid ja läksid, ulatus 30-ni. Enamjagu neist, nimelt 20 sadamat, said ehk saatsid meile kaupu. Sealjuures ligi pool kaupade läbikäigust toimus Helsingi kaudu, kuna ülejäänud pool jagunes väikeste esade viisi 19 sadama vahel.

Eesti-Prantsuse vaheline kaubavedu on üks vähestest, mis suurenenud 1932 a. võrreldes eelmisega, nimelt 23 445 *tn*-ni eelmise aasta 19 776 *tn* vastu, suurenedes 18,5% võrra. Eesti-Prantsuse vaheline kaubavedu on täiesti üheksandaks koosnes ainult peaaegu 100% osas meie väljaveost Prantsusse. Ligi 90% väljaveost sinna moodustavad paberitoorained, nimetamisväärt on veel metsamaterjal. Sihtsadamaks paberitoorainetele, seega suurem jagu kaupadele on Rouen. Eesti-Prantsuse vahelistes vedudes pole transiitkaupade vedu.

Eesti-Danzigi vahelised veod kahanesis 1932 a. 19 695 *tn*-ni eelmise aasta 34 075 vastu, seega 42,2% võrra. Vähenemist tuleb panna Eesti-Poola vahelise kaubavahetuse tagasimineku arvele. Danzigist peamiselt tuleb meile kaupu, kuna sinna viime väga vähe. Sissevedu moodustab 92,3% Eesti-Danzigi vahelistest kaupade läbikäigust ja koosneb peamiselt kivisüest ja suhkrust.

Eesti-Belgia vaheline kaubavedu on 1932 a. võrreldes eelmise aastaga vähenenud suhteliselt kõige enam, nimelt üle 4 korra. Eelmise aasta 75 627 *tn* asemel vedasime tänava ainult 18 616 *tn*. Vähenemine sündis väljaveo arvel, milline tõmbus kokku üle 12 korra. Ka sissevedu läks tagasi $\frac{1}{3}$ võrra, mis väljaveo kahanemisega võrreldes väga väike. Belgiasse ei saadud 1932 a. müüa metsamaterjali, võid, kartuleid, piiritust, raskekaalulisi kaupu, mis eelmisel aastal olid suuremateks veoartikliteks ja tänava täiesti puuduvad. Kuna varemalt oli Eesti-Belgia vahelises veos tugevas ülekaalus väljavedu, on 1932 a. väljaveo vähenedes ülekaalus sissevedu, moodustades 77,8% Eesti-Belgia vahelisest läbikäigust. Belgia sisseveos meile on koguse poolest raskemaks kaubaks metallid. Kogu kaubavedu toimus ainult Antwerpeni kaudu, olgugi et laevu liikus ka teiste Belgia sadamate vahel.

Eesti-Hollandi vaheline kaubavedu ulatub 1932 a. kõigest 17 334 *tn*-ni, eelmisel aastal oli ta 51 009 *tn*. Eelmisel aastal oli Hollandi oma kaubavahetus Belgiga suurem ning teiseks veeti meile enam Hollandi sadamatel teiste riikide kaupu. Ka oli S.N.V. Liidu kaupade vedu meie ja Hollandi sadamate vahel 1932 a. märksa suurem käesolevast aastast ulatudes 15 786 *tn*, käesoleva aasta 3 120 *tn* vastu. Eesti-Hollandi vahel oli 1932 a. kaupade liikumine mõlemas suunas pea ühesugune, ainult sissevedu oli veidi suurem väljaveost ulatudes 57,6% kaupade

lääbikäigust. Sisseveetavate kaupade hulgas olid raskemaks, seega veo mõttes tähtsamaks kaupaks metallid. Välja vedasime Hollandi sadamatesse kaalu järgi enam metsamaterjali, oma ja S.N.V. Liidu ning peale selle S.N.V. Liidu vineeri. Kaupade veo suhtes oli tähtsamaks sadamaks Rotterdam, kust kaudu läbikäinud 92,0% kogu Eesti-Hollandi vahelisest kaubavahetusest. Sealjuures tulid meile sisseveetud kaubad kõik Rotterdamist, väljaveost aga läks väiksem osa ka muudesse sadamatesse.

Eesti-Poola vaheline vedu kuulub ka nende vedude liiki, mis mitmekordselt 1932 a. vähenesid võrreldes eelmise aastaga. Nii ulatub Eesti-Poola vaheline vedu 1932 a. vaid 16 997 *tn* eelmise aasta 61 701 *tn* asemel, vähenedes ligi kolme ja poole kordselt. Vähenemine sündis meie kaubavahetuse tagasimineku arvel. Ostsime 1931 a. Poolast raskemaalulisi kaupu nagu kivistütt, suhkrut. Poola meilt ostis aga vähe. Kuna 1932 a. veel enam kui 1931 a. väliskaubanduses oli maksev püüd osta seal, kuhu meie oma kaupu müüme, siis kandusid meie ostud Poolast üle Britisse ja seda just kivisöe ja suhkru alal, mille tõttu vedu Eesti-Poola vahel jäigi väiksemaks eelmisest aastast. 1932 a. Eesti-Poola vahelisest kaupade läbikäigust omab sissevedu 85,8% osatähtsuse. Meile Poolast sisseveetud kaubad tulid Gdyniast ja raskuse poolest olid esikohal nende hulgas suhkur ja natta-saadused.

Eesti-Taani vaheline kaubavedu vähenes 1932 a. kolmekordselt ulatudes vaid 12 194 *tn*. Kahanemine sündis meie väljaveo arvel Taani ja veel rohkem S.N.V. Liidu kaupade veo vähenemise tõttu meilt Taani, viimane kahanes üle 5 korra, meie oma väljavedu aga ligi kaks ja pool korda. 1931 a. veeti S.N.V. Liidu vilja meie kaudu Taani, mis 1932 a. ligi 5 kordselt kahanes. Meie oma kaupadest läks 1932 a. Taani riiet ja tselluloosi, aasta varem esinesid väljaveos ka kartulid ja linad. Sissevedu Taanist oli 1932 a. väiksem, kui väljavedu sinna ja moodustas 5 068 *tn* ehk 91,0% tildlääbikäigust. Ka eelmisel aastal oli sissevedu 5 480 *tn*. Kaupade vedu toimus peamiselt Kopenhaageni kaudu. Laevu tuli meile 22-st Taani sadamast suuremjaolt tühjalt, võtsid siin kaupu peale ja sõitsid teistesse riikidesse.

Ühendriigesse läks meilt 1932 a. otsekohe laevadega 11 942 *tn*, see on väljaveost 83,4%, kogu kaubavahetusest Ühendriikidega 43,2%. Sisseveetud kaubad Ühendriigest tulid kõik teiste riikide sadamate kaudu meile.

Eesti-Leedu vahelisest kaubaveost toimus esmakordselt $\frac{3}{4}$ laevadel. Kuna kaubavahetuses Leeduga meie tugevas ülekaalus, on ka veos laevadel ülekaalus väljavedu, moodustades 97,9%. Vedasime Leedu lubjakivi.

Eesti-S. N. V. Liidu vaheline kaupade vedu toimub peamiselt raudteel, 1932 a. veeti laevadega 6 643 *tn*, mis on vaid 15,3% kogu Eesti kaubavahetusest S.N.V. Liiduga.

Eesti-Läti kaubavahetusest ligi pool veeti laevadel. Kuna kaubavahetusest väljavedu kaalu poolest suurem, on ka laevade veos ülekaalus väljavedu. Veoartikliteks olid tsement ja lubjakivi.

Peale nimetatud riikide oli Eestil veel kaubavedu muude riikidega, nagu Rumeenia, Itaalia, Islandi ja Lõuna-Ameerikaga, kogusummas 14 840 *tn* ulatuses.

Laevadel veetud kaupade koostis oleneb peamiselt meie sisse- ja väljaveo koostisest. Missuguseid kaupu 1932 a. peamiselt veeti, näeme järgnevast tabelist.

Laevadel veetud kaupade koostis — Composition des marchandises transportées.

5.	Kaubaveetud sisse ja välja (import-des) — Export et import en tonnes	%
Tera- ja jahvatatud vili — Céréales et produits de minoterie	7 592	1,5
Karjasaadused — Produits de l'élevage du bétail	21 391	4,1
Muud toitained — Autres denrées aliment.	42 459	8,2
Metsamaterjal — Produits forestiers	67 233	12,9
Paberitoorained — Matières à papier	71 020	13,7
Mineraalid peale ärtside — Minéraux (non compris minerais)	81 173	15,6
Keemiatööstuse toorained — Matières chimiques	52 287	10,1
Puutööstusesaadused — Articles en bois	46 959	9,0
Metallid — Métaux travaillés	18 659	3,6
Mineraalkaubad — Produits minéraux	7 575	1,5
Muud — Autres	102 953	19,8
Üldse — Gr. total	519 301	100

Varematel aastatel moodustas väljaveetud metsamaterjal suurima veoartikli laevadel. 1932 a. näeme esikohal mineraale 15,0%, see on sisseveos kivisüsi, koks ning väljaveos lubjakivi (Saaremaa marmor). Teisele kohale tulevad osatähtsuse suuruse poolest tildveost paberitoorained 13,7%, nimelt väljaveetud tselluloos. Alles kolmandal kohal on käesoleval aastal metsamaterjal, moodustades 12,0% tildveost. Tähelepanuväärt on puutööstusesaaduste suur osatähtsuse 1932 a. vedudes (1932 a. 9,0% — 1931 a. 3,7%), mis tingitud S.N.V. Liidu eelmiste aastatega võrreldes suurenenud vineeri väljaveost meie kaudu.

4. Laevade rahvuslipp. Laevasõidust välisriikidega võtsid osa peale Eesti oma laevade veel 21 riigi laevad.

Kuid suuremasal neist on väike osatähtsus, ainult kolm riiki — Saksa, Briti ja Soome moodustavad kokku üle poole kogu sissetulnud mahust. Kui sinna juure arvata veel Eesti oma laevade osatähtsus sissetulnud mahus, jääb 17-le välisriigile üle vaid 30% tildmahust. Esikohal laevasõidus sissetulnud mahu järgi arvates on Saksa omades 26,0%, olles väikses ülekaalus Eesti üle, kelle osatähtsus 24,0%. Saksa lipu suur osatähtsus on tingitud mitmete laevaliimide teenimisest Saksa laevade poolt. Samaga on seletatav Soome osatähtsus, milline ulatub 18,5%. Ka varematel aastatel oli seeskäänud mahu poolest Saksa lipp esimene.

Laevasaõit ja kauba ning reisijate vedu laevade rahvusliku järgi 1932 a.
Navigation, transport des marchandises et des voyageurs d'après les
pavillons nationaux en 1932.

6.	Sissetulnud maht Tonnage import.		Kaubavedu (sisse + välja) Import. et export. de marchand.		Reisijate vedu Transport des voyageurs	
	n. rgt.	%	tonnid	%	arv-n.	%
Lipp — Pavillon						
Eesti — Estonie	190 847	24,0	157 618	30,4	5 723	14,8
Saksa — Allemagne	206 882	26,0	141 703	27,3	6 154	15,0
Briti — Angleterre	82 192	10,3	40 711	7,8	4 232	10,9
Soome — Finlande	147 271	18,5	38 071	7,5	20 377	52,7
Rootsi — Suède	46 748	5,9	37 462	7,2	870	2,3
Taani — Danemark	31 402	4,0	27 280	5,3	13	—
S.N.V.L. — U.R.S.S.	10 834	2,5	18 764	3,6	11	—
Norra — Norvège	23 961	3,0	17 824	3,3	657	1,7
Prantsuse — France	12 079	1,5	10 017	2,0	1	—
Poola — Pologne	17 248	2,2	11 302	2,2	103	0,4
Läti — Lettonie	6 293	0,8	7 694	1,5	445	1,2
Belgia — Belgique	4 752	0,6	2 100	0,4	—	—
Danzig — Danzig	3 022	0,5	1 600	0,3	—	—
Hollandi — Pays-Bas	250	—	550	0,1	—	—
Panama — Panama	306	—	60	—	8	—
Tšehhoslovakkia — Tchécoslov.	880	0,1	48	—	3	—
Kreeka — Grèce	574	0,1	35	—	17	—
Bolivia — Bolivie	235	—	2	—	6	—
Albaania — Albanie	45	—	—	—	26	0,1
Peria — Perse	116	—	—	—	4	—
Rumeenia — Roumanie	24	—	—	—	—	—
Ungari — Hongrie	155	—	—	—	—	—
Kokku — Total	796 066	100	549 301	100	38 716	100

Kaubaveos on aga Eesti lipp esikohal, moodustades 30% kogu veost laevadel. Sellele järgneb Saksa 27,3%. Teised riigid omavad juba nimetatult märksa väiksema osatähtsuse. Nii Briti, Soome, Rootsi lipu osatähtsus kaubaveos püsib 7—8% vahel. Taani lipp omab 5,9%. Teiste riikide laevad omavad nimetatult veel väiksema osatähtsuse, nimelt 8 riiki kokku 19,8%. Eelmise aastaga võrreldes on veod kõigi riikide laevadel absoluutarvudes tunduvalt vähenenud. Eesti lipu osatähtsus on võrdlemisi aga vähe langenud — ainult 31,5% 1931 a. 30,4%-ni 1932 a. Saksa osatähtsus alanes enam — 30,9%-lt 27,3%-ni. Väiksema osatähtsusega esinevate riikide juures näeme läbisegi mõningate juures vähenemist, teiste juures suurenemist.

Reisijate vedu toimus suuremosalt Soome laevadel, nimelt 52,7% kogu reisijate veost. Eesti lipu osatähtsus ulatus reisijate veos 14,8%. Selle lähedal püsivad ka Saksa ja Briti lipud, esimene 15,9%-ga, teine 10,9%. Peale selle jääb muudele lippudele vaid 5,7% kogu reisijate veost.

Tab. 7 näeme, kelle laevad vedasid kaupu ja milliste riikide vahel.

Kaubavedu rahvusliku ja riikide järgi — Transport des marchandises d'après les pavillons nationaux et pays.

7.	Briti Angleterre	Saksa Allemagne	Rootsi Suède	Soome Finlande	Prantsuse France	Danzig Danzig	Belgia Belgique	Hollandi Pays-Bas	Poola Pologne	Taani Danemark	Läti Lettonie	Muud ja merelt tagasi — Autr. pays et nor. reutr.
Sisse- ja väljalähtnud maht n. rgt. — Tonnage importé et exporté	273 936	316 022	130 124	403 210	66 102	24 344	78 271	32 605	35 078	20 824	56 825	144 220
Sellest — Dont:												
Eesti lipu % — Pavillon eston en %	37,4	4,7	31,7	17,8	6,8	26,4	31,9	48,3	19,6	44,5	32,8	40,8
Vastava riigi lipu % — Pavil. du pays cor. en %	32,5	63,0	26,2	46,6	36,6	—	—	—	8,5	18,6	8,6	—
Saksa lipu % — % du pavillon allemand	7,2	63,0	12,3	28,4	2,0	11,7	38,8	14,8	1,6	6,0	11,9	11,0
Kaubavedu tonnides — Transport des marchandises en tonnes	201 606	90 879	34 303	29 711	23 445	19 695	18 616	17 334	16 997	12 194	5 417	43 104
Sellest — Dont:												
Eesti lipu % — Pavillon eston en %	44,1	4,5	70,8	5,5	8,4	28,0	—	6,5	79,7	39,7	52,3	19,9
Vastava riigi lipu % — Pavil. du pays cor. en %	10,5	82,1	22,1	82,6	50,4	—	—	—	8,1	34,4	12,3	—
Saksa lipu % — % du pavillon allemand	10,7	82,1	0,1	0,2	0,5	21,8	73,3	67,3	6,8	1,2	14,8	0,1

Eesti laevad võtsid osa meie vedudest kõigi riikidega. Kuid suurem osa vedudest toimus järgnevate riikide vahel.

Eesti laevade vedu üldse 157 618 tn 100%
Sellest Eesti-Briti vahel 88 911 „ 56,4%
„ Rootsi „ 24 289 „ 15,4 „
„ Poola „ 13 551 „ 8,6 „
„ Danzigi „ 5 513 „ 3,5 „
„ Taani „ 4 844 „ 3,1 „

Sealjuures pole Eesti lipu osatähtsus vedudes ühegi riigiga eriti ülekaalus. Suurem on ta ainult Eesti-Briti vedudes 37,4%, Eesti-Hollandi vahel 48,3% ja Eesti-Taani vahel 44,5%.

Saksa laevade veod koosnesid peamiselt vedudest Eesti ja järgmiste riikide vahel:

Saksa laevade vedu üldse 141 703 tn 100%
Sellest Eesti-Saksa vahel 79 579 „ 56,2%
„ Briti „ 21 489 „ 15,2 „
„ Belgia „ 13 644 „ 9,6 „
„ Hollandi „ 11 673 „ 8,2 „

Väiksema osatähtsusega kaubaveos esinevate riikide laevad toimetasid peamiselt Eesti ja oma riigi kaubavedu.

5. Linnilaevade tegevus. Lignes de navigation.

Laevaliine oli meil 1932 a. ainult 14, seega ühe võrra vähem eelmisest aastast. Jäi ära järjekindel ühendus sadamate vahel Lübeck-Danzig-

Laevaliinid 1932 a. — Lignes de navigation en 1932.

8.	Eesti lipp Pavillon d'Estonie	Välislipp Autres pavillons nationaux	
		br. reg. ta.	
Tallinn—Helsinki	—	491	Soome
Tallinn—Hanko (ainult talvel)	—	804	Soome
Helsinki—Tallinn—Stettin	—	2 299	Soome
		1 951	Saksa
Stettin—Tallinn—Soome sad.	—	810	Saksa
Tallinn—Hamburg	—	912	Saksa
London—Tallinn—Riga—London	—	1 320	Saksa
		2 436	Briti
Göteborg—Helsingborg—Malmö— —Danzig—Riga—Tallinn—Helsinki	—	425	Rootsi
Pärnu—Kuressaare—Riga—Helsinki	524		
Tallinn—Stockholm	538		
Tallinn—Kopenhagen—Prantsuse sad.	—	1 383	Prantsuse
(viim. sad. Bordeaux)	—	1 319	Taani
Hamburg—Tallinn—Soome sad.	—	1 027	Saksa
Antwerpen—Rotterdam—Gdynia— —Danzig	—	1 402	Poola
Gdynia—Danzig—Tallinn—Helsinki	—	1 057	Soome
		763	Soome
		1 109	Poola
Bremen—Tallinn—Viipuri—Bremen	—	1 094	Saksa

Tallinn, millel ühendust pidas Saksa laev. Üldse teenisid Saksa laevad 7 liinil (eelmisel aastal 8 liinil). Soome laevad pidasid ühendust 4 liinil, Poola laevad 2 liinil ja Briti, Rootsi, Prantsuse ja Taani laevad igaüks 1 liinil koos teiste riikide laevadega. Eesti laevad pidasid ühendust kahel lühemal liinil.

Kaubaveos ei oma liinilaevade vedu kuigi suurt osatähtsust, ainult 30,4%. Sealjuures toimus liinilaevadel Eesti-Saksa vahelisest veost 84,5%. Suurem oli veel liinilaevade vedu Eesti-Soome vahel — 69,3% ja Eesti-Poola vahel — 66,8%. Vaadeldes liinilaevade vedusid lippude järgi oli kõige suurem vedu Saksa lipul — üle poole kogu liinilaevade veost ja 57% kogu Saksa lipu all veetud kaubast. Teistele lippudele, nagu Eesti, Briti, Soome, Taani, Rootsi, Poola, jääb kokku väiksem pool kogu liinilaevade veost. Sealjuures on vedudes Briti lipu all liinilaevadel suur (71,4%) osatähtsus ja Poola lipu veod ongi kõik ainult liinilaevade veod.

Liinilaevade tegevus 1932 a. — Mouvement des lignes de navigation en 1932.

9.	Lippud — Pavillons	Kaubavedu tonnides — Transport des marchandises (en tonnes)			Reisijate vedu (arv) Transport des voyageurs		
		Üldse Gr. total	Sellest liinilaevadel Dont par les navires de ligne	Liinilaevadel veetud kauba % üldkogust — Transport des marchandises par les navires de ligne en % de quant. totale	Üldse Gr. total	Sellest liinilaevadel Dont par les navires de ligne	Liinilaevadel veetud reisijate arv % üld- arvust — Transport des voyageurs par les navires de ligne en % de nombre total
	Eesti — Estonie	157 618	5 332	3,4	5 723	4 033	81,0
	Saksa — Allemagne	141 703	81 058	57,8	6 154	5 460	88,0
	Briti — Angleterre	40 711	29 053	71,4	4 232	1 596	37,7
	Soome — Finlande	38 971	20 611	53,9	20 377	20 109	98,6
	Rootsi — Suède	37 462	3 125	8,3	876	15	1,7
	Taani — Danemark	27 230	4 787	17,5	13	7	53,8
	S.N.V.L. — U.R.S.S.	18 764	—	—	11	—	—
	Norra — Norvège	17 324	—	—	657	—	—
	Prantsuse — France	16 017	1 901	11,9	1	—	—
	Poola — Pologne	11 362	11 350	100,0	163	163	100,0
	Läti — Lettonie	7 694	—	—	445	—	—
	Bolgia — Belgique	2 100	—	—	—	—	—
	Danzig — Danzig	1 600	—	—	—	—	—
	Hollandi — Pays-Bas	650	—	—	—	—	—
	Panama — Panama	60	—	—	8	—	—
	Tšehhosl. — Tchécoslovaquie	48	—	—	3	—	—
	Kreeka — Grèce	35	—	—	17	—	—
	Bolivia — Bolivie	2	—	—	6	—	—
	Aibaania — Albanie	—	—	—	26	—	—
	Pärsia — Perse	—	—	—	4	—	—
	Kokku — Total	519301	158 126	30,4	38 716	31 992	82,6

Veod laevaliikide järgi 1932 a. — Transport des marchandises et des voyageurs d'après les catégories de navire en 1932.

10.	Kaubavedu Transport des mar- chandises		Reisijate vedu Transport des voyageurs	
	Tonnid Tonnes	%	Arv Nombre	%
Aurulaevadel — Par les navires à vapeur	447 813	86,2	37 417	96,6
Mootor- ja mootorpurjelaevadel — Par les navires à moteur et à moteur- voiles	60 325	11,6	1 199	3,1
Purjelaevadel — Par les navires à voiles	9 461	1,8	100	0,3
Praamidid — Chalands	2 202	0,4	—	—
Kokku — Total	519 301	100	38 716	100

Reisijate vedu toimus rõhuvas enamuses, nimelt 82,6% ulatuses, liinilaevadel. Kõige enam — 62,8% kõigist reisijast liikus Soome liinilaevadel. Ülejäänud osa reisijaid jagunes Saksa ja Eesti lipu vahel.

RANNASÖIT — CABOTAGE.

6. Veod.
Traffic.

Kaupade veos rannasõidus jatkus vähenemine, mis algas 1930 a., ka 1932 a., mille põhjuseks muuseas tuleb lugeda üldist kaupade läbikäigu vähenemist majandusliku surutise tagajärjel. Vähenemine 1932 a. ulatus 14 638 tn ehk 15,2%. Suurem osa sellest langeb Tallinna ja Pärnu sadama läbikäigu vähenemise arvele, kust kaudu toimus 76,8% kogu rannasõidu kaubaveost.

Peamiseks vooartikliks 1932 a. rannasõidu kauba-veos oli metsamaterjal, mis toodi mitmest rannakohast Tallinna. Üldse domineerib rannasõidu kauba-veos sissevedu sadamatesse mitmesugustest rannakohtadest, kuna väljavedu rannakohtadesse suurematest kesk-punktidest, nagu Tallinn, Pärnu ja teised sadamad, hoopis väike.

Reisijate liikumine rannasõidus oli 1932 a. veidi elavam eelmisest aastast, nimelt oli mandri ja saarte vaheline liikumine suurem. Tähelepanuväärt on Virtsu ja Kuivaste sadamate kaudu liikunud reisi-jate arvu suurenemine, mis tingitud uue Rapla-Virtsu raudtee kasutamisest.

**7. Laevaliini, rah-
vuslipp ja laevaliigid
rannasõidus.**
*Lignes de navigation,
pavillons nationaux et
catégories de navires.*

peamiselt sadamad,

Rannasõiduliine oli meil 1932 a. samuti nagu eelmisel aastalgi 7. Samuti olid sada-mad, milliste vahel kindel lae-vaühendus, samad ja nimelt mille kaudu sünnib ühendus

mandri ja saarte vahel. Liinilaevade tegevuseks oli peamiselt reisijate vedu. Kaupu veeti liinilaevadega ainult 22,6% üldveost rannasõidus. Reisijaist aga liikus liinilaevadel 96,5%.

Reisijate vedu toimus rannasõidus peamiselt aurulaevadel, kaubavedu purjelaevadel.

Rannasõidu liinilaevad 1932 a. — Lignes de navigation de petit cabotage.

11.		Laevade arv N. des navir.	Tonnaz (net) Ton. net.
Tallinn—Kuivaste—Virtsu—Pärnu—Kuressaare— Heltermaa—Tallinn		1	135
Tallinn—Kärda—Heltermaa—Trigi—Taaliku— Sõru—ja 2 korda kuus Niine—Panga—Kihel- konna—Valgu		1	180
Tallinn—Rohuküla—Kuivaste—Kuressaare		1	253
Rohuküla—Heltermaa—Rohuküla		1	22
		1	14
Rohuküla—Trigi—Taaliku—Orissaare—Rohuküla		1	22
Kuivaste—Virtsu		1	25
		1	14
Vormsi — <i>Haapsalu</i>		—	0

Laevasõidu ja kauba- ning reisijateveo kohta enim Keskbüroo väljaandes ilmunud artiklid.

Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijatevedu 1931 a., J. Kiis, Eesti Statistika nr. 128(7)—129(8) 1932 a., lk. 425—440.
 " " " " " " " " 1930 a., J. Kiis-Oisman, Eesti Statistika nr. 116(7)—117(8) 1931 a., lk. 458—475.
 " " " " " " " " 1929 a., J. Kiis, Eesti Statistika nr. 104(7)—105(8), 1930 a. lk. 378—395.
 " " " " " " " " 1928 a., A. Kiis, Eesti Statistika nr. 92(7), 1929 a. lk. 429—445.
 " " " " " " " " 1927 a., A. Kiis, Eesti Statistika nr. 80(7), 1928 a. lk. 421—437.
 " " " " " " " " 1926 a., J. Oisman, Eesti Statistika nr. 67 (6) 1927 a. lk. 331—346.
 Laevasõit ja kaubavedu veeteel Eestis 1925 a., Eesti Statistika nr. 56(11) 1926 a. lk. 1—18.
 Eriväljaanne: Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit. Seeria „Eesti Majandus“ v. 11. 1925 a.

1. Vällsõit Long cours 2. Rantassõit Cabotage	Jaauuar Janvier				Veebruar Février				Märts Mars				Aprill Avril				Mai Mai				Juuni Juin				Juuli Juillet		
	Maht Ton. net.		Neist laadit.		Nombre		Avec carguis.		Maht Ton. net.		Neist laadit.		Maht Ton. net.		Neist laadit.		Maht Ton. net.		Neist laadit.		Maht Ton. net.		Neist laadit.		Sissetulnud		
	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	Arv	Maht	
Tallinn	85	44165	48	29241	51	34641	39	25661	44	32206	39	27961	53	40299	45	28614	253	81277	129	48047	473	96115	394	53674	423	91232	
Haapsalu	76	43655	45	28783	47	34353	37	25389	44	32206	30	27961	51	39826	41	28141	123	71050	77	30936	147	81581	74	38976	140	76536	
Hellermaa 1, 2 Jaagurahu	9	510	3	458	4	288	2	272					4	473	4	473	123	9327	115	8111	326	14734	320	14008	283	14006	
Kuressaare	1	22											9	354	1	186	45	1636	11	812	47	1968	10	1018	45	1798	
Kunda	1	17											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Kuivaste Kärdla	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Loksa	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Narva-Jõesuu	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Paldiski	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Pärnu	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Rohuküla Taaliku	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Trigi	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Virisu	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Vergi	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Muud*)	1	16											2	12			26	2819	18	2690	41	9050	28	5616	40	10344	
Üldse—Gr. total	132	45433	53	29709	65	34939	42	25824	44	32206	39	27961	154	43933	76	30670	246	109676	413	63644	1273	139393	669	73383	1045	136077	
Tallinn	1	86	43014	45	28783	47	34353	37	25389	44	32206	30	27961	58	40084	42	28334	258	78241	111	41108	308	88602	128	40874	275	90312
Haapsalu	2	86	1510	8	926	18	586	5	437				96	3890	34	2336	98	33425	302	122536	968	50791	541	32590	700	45765	
Hellermaa 1, 2 Jaagurahu	1	74	38862	59	32967	54	41010	44	31291	33	26058	33	26058	77	46626	67	42763	271	83270	139	53747	445	95316	163	60917	419	93913
Kuressaare	1	64	38336	54	32402	52	40738	42	31019	33	26058	33	26058	64	45388	59	41863	140	74503	93	52313	150	79934	93	50182	139	8043
Kunda	1	10	520	5	475	2	272	2	272				18	1238	8	900	131	3677	46	3434	205	15882	70	4738	280	13479	
Kuivaste Kärdla	1	1	22										5	60			75	1042	24	593	71	744	19	290	33	275	
Loksa	1	1	22										5	60			75	1042	24	593	71	744	19	290	33	275	
Narva-Jõesuu	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Paldiski	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Pärnu	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Rohuküla Taaliku	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Trigi	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Virisu	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Vergi	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Muud**)	1	1	22										7	318	3	231	46	1640	23	914	48	2000	17	791	44	1776	
Üldse—Gr. total	109	40021	64	33435	68	41311	46	31442	33	26058	33	26058	180	50567	100	44603	911	113730	389	69663	1255	139760	441	86628	1034	137900	
Tallinn	1	72	38489	54	32402	52	40738	42	31019	33	26058	33	26058	86	46075	78	42528	206	78572	104	54708	312	90070	180	64009	243	92059
Haapsalu	2	37	1832	10	943	16	573	4	423				94	4402	22	2075	605	35168	105	14957	043	49690	255	22568	701	45241	

*) Mõntu: vällis 33 ranna 45 Orjaku: vällis 2 ranna 30
 Hifi-Suursadam: ranna 50 Orissanre: ranna 48 Kabernõnõnõ: vällis 1
 rama 50 Kõnõnõ: vällis 1 Kilõnõ: vällis 38
 rama 50 ranna 12 ranna 38
 rama 21 ranna 4 ranna 075
 rama 198 ranna 287 ranna 287

Navigation d'après les mois en 1932.

Main data table with columns for months (August to December), total, and specific metrics like 'Neist laadit.', 'Maht', 'Arv', etc. Includes a 'Sortis' section at the bottom.

Mönts: väls 36 338 11 215 208 11 215 208 11 215 208... Orjaka: ranna 41 2 027 25 1 571... Orjaka: ranna 26 1 100 6 188... Hiti-Suursadam: ranna 49 933 14 266... Orissaare: ranna 48 1 252 31 718... Kõrberneeme: väls 1 2 1 2... ranna 41 671 26 403... Käsmu: ranna 12 1 077 9 624... Kihnu: väls 34 887 34 887

Tab. 2. Eesil sadamate läbikaik üksikute väliskiride sadamatega — Communication avec les ports étrangers. Sestest — Dont

Siht- ja saateandam Port de provenance et de destination	Üldine läbikaik — N. et ton. des navires																								
	Tallinn — Tallinn												Pärnu — Pärnu												
	Sisse tulnud — Entrés						Välja läinud — Sortis						Sisse tulnud — Entrés						Välja läinud — Sortis						
	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade sisse	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade välja	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade sisse	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade välja	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade sisse	Arv	Maht	Tonn. net	Kaupade välja	
Belgia — Belgique	50	34680	46	29111	14492	4124	4124	45	28316	45	28316	14492	42	27380	40	25133	3553	1	408	1	408	1	408	1	408
Antwerpen	45	28316	45	28316	14492	4124	4124	45	28316	45	28316	14492	42	27380	40	25133	3553	1	408	1	408	1	408	1	408
Gent	3	3748	1	795	—	—	—	3	3748	1	795	—	2	2821	—	—	—	2	2821	—	—	—	—	—	—
Muud	2	2821	—	—	—	—	—	2	2821	—	—	—	2	2821	—	—	—	2	2821	—	—	—	—	—	—
Briti — Angleterre	123	128697	94	81535	58445	13131	13131	111	121858	73	77047	55367	136	125439	126	116924	112745	11	6069	9	4488	20	12699	18005	
Alicia	4	2358	4	2358	4080	766	766	1	1190	—	—	1	1190	1	1190	766	—	3	1762	3	1762	3	1762	3723	
Belfast	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Blyth	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bomborough	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Cardiff	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Edinmere-Port.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fowey	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Garston	1	98	1	98	204	—	—	1	98	1	98	204	1	98	1	98	204	—	—	—	—	—	—	—	
Grangemouth	2	3060	2	3060	—	—	—	2	3060	2	3060	—	2	3060	2	3060	—	—	—	—	—	—	—	—	
Gravesend	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Greenhithe	1	795	1	795	1617	—	—	1	795	1	795	1617	1	795	1	795	1617	—	—	—	—	—	—	—	
Greenhithe	1	795	1	795	1617	—	—	1	795	1	795	1617	1	795	1	795	1617	—	—	—	—	—	—	—	
Hull	18	13970	14	10086	19322	10713	10713	16	12858	18	9760	19322	15	11484	10	6874	5183	2	1112	1	326	—	—	—	—
Innamtham	11	10678	4	2797	5512	—	—	10	9696	4	2797	5512	10	9696	4	2797	5512	—	—	—	—	—	—	—	
Leith	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Linnarick	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Littlhampton	1	825	1	825	503	—	—	1	325	1	325	503	1	1056	1	1056	503	—	—	—	—	—	—	—	
Liverpool	10	7806	8	5753	2315	—	—	8	5753	8	5753	2315	8	5753	8	5753	2315	—	—	—	—	—	—	—	
London	54	59000	51	50777	13127	—	—	40	50847	49	46615	15010	79	78968	79	78968	1481	—	—	—	—	—	—	—	
Manchester	1	2271	—	—	—	—	—	1	2271	—	—	—	5	7144	3	7144	2907	—	—	—	—	—	—	—	
Nordfleet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pool	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	680	1	680	2077	—	—	—	—	—	—	—	
Portslade	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Preston	2	1848	1	890	—	—	—	2	1848	1	890	—	3	2105	3	2105	510	—	—	—	—	—	—	—	
Rochester	3	2105	3	2105	3565	—	—	3	2105	3	2105	3565	3	2105	3	2105	3565	—	—	—	—	—	—	—	
St. Heller (Jersey)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
St. Peter-Port	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
St. Peter-Port	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Thames-Haven	2	8212	2	8212	4099	—	—	2	8212	2	8212	4099	2	8212	2	8212	4099	—	—	—	—	—	—	—	
Thames-Haven	2	8212	2	8212	4099	—	—	2	8212	2	8212	4099	2	8212	2	8212	4099	—	—	—	—	—	—	—	
West-Hardepool	3	2839	2	2344	5073	—	—	3	2839	2	2344	5073	4	2253	4	2253	625	—	—	—	—	—	—	—	
Muud	13	16990	—	—	—	—	—	13	16990	—	—	—	4	2253	4	2253	625	—	—	—	—	—	—	—	
Denzig — Dantsig	27	9768	24	6349	18183	43	14376	20	5539	1512	24	8486	16	5661	16882	34	14042	17	5335	1488	3	433	3	433	
Holland — Pays-Bas	15	12545	9	7285	9918	27	20060	24	17492	13556	13	11077	8	6485	9192	22	18638	19	16071	4809	1	810	1	810	
Amsterdam	4	3752	—	—	—	—	—	4	3752	—	—	—	4	3752	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rotterdam	11	8793	9	7285	9918	18	14069	17	18845	5970	10	7983	8	6485	9192	17	14042	16	13025	4475	1	810	1	810	
Zaandam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Muud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Islandi — Islande	4	4397	3	3692	2169	—	—	4	4397	3	3692	2169	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kaalia — Italie	3	2711	3	2711	1450	1	1766	1	1766	1	1766	1450	1	1766	1	1766	1450	1	1766	1	1766	1	1766	1450	
Genua	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Livorno	1	566	1	566	800	—	—	1	566	1	566	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Porto-Empelece	2	2505	2	2505	850	—	—	2	2505	2	2505	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

1) Importation des marchandises en tonnes. 2) Exportation des marchandises en tonnes.

Table with 48 columns: Country, City, 11-41, 42-48. Rows include Leedu - Lithuania, Litu - Lettonie, Norra - Norvège, Prantaise - France, Poeln - Pologne, Rootsi - Suède, Rumunia - Roumanie, Saks - Allemagne, and Soome - Finlande.

Tab. 3. Eestil sadamate lüübiküük välisriikidega — Communication avec les pays étrangers.

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Belgia — Belgique				Briti — Angleterre				Danzig — Dantzig				Hollandi — Pays-Bas				Läti — Lettonie				Poola — Pologne				
	Arv-Nombre		Ton. net		Arv		Ton. net		Arv		Ton. net		Arv		Ton. net		Arv		Ton. net		Arv		Ton. net		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Eesti	1	5	6364	795	59	50720	19450	36178	7	3157	2765	5513	7	6923	3170	796	66	9680	3064	24	8	6055	6055	13551	
Bolivia	1	11	18397	12491	53	42730	37866	52739	12	3276	—	—	8	8835	7047	334	72	8950	3140	21	2	819	—	—	
Danzig	1	—	—	—	32	46652	44803	12417	2	594	—	—	2	—	—	—	1	778	778	—	1	10068	—	—	
Hollandi	1	—	—	—	35	42272	42272	26851	1	—	—	—	4	166	166	350	2	13355	4777	—	—	—	—	—	
Läti	1	—	—	—	—	—	—	—	4	237	217	31	—	—	—	—	1	3922	—	—	—	—	—	—	
Norra	1	—	—	—	4	3613	3613	4554	1	5	5	7	—	—	—	—	36	3480	309	230	—	—	—	—	
Panama	1	—	—	—	6	3428	3428	5297	1	744	—	—	2	1496	—	—	36	1293	574	437	—	—	—	—	
Pärsia	1	—	—	—	—	—	—	—	1	102	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Poola	1	14	10612	10612	2855	—	—	—	2	1102	1102	3820	3	2374	9274	482	1	5	—	—	4	2404	2404	437	
Prantsuse	1	15	11370	11370	1008	—	—	—	4	1599	1599	829	5	3790	3790	892	1	8	—	—	1	489	489	940	
Rootsi	1	1	836	836	500	—	—	—	1	102	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	
Saksa	1	31	17704	17704	11637	12	7497	5615	4611	—	—	673	—	—	—	1	2140	2140	659	1	1248	—	—		
Soome	1	24	12686	12130	2007	25	19113	16188	14747	11	2385	1810	4293	2	1409	342	407	2	166	—	310	—	—		
S.N.V.L.	1	—	—	—	2	2996	724	392	2	467	—	—	9	3859	3247	4792	5	2700	2565	801	2	568	568	1140	
Taani	1	—	—	—	2	4545	4545	1369	12	3628	3610	489	—	—	—	—	1	11	—	—	12	4735	3923	124	
Tšehho-slovakkia	1	—	—	—	2	3010	3010	2834	—	—	—	—	2	2101	2102	991	2	2500	—	—	—	—	—	—	
Ungari	1	—	—	—	9	5729	5729	1696	1	710	—	228	1	807	807	1829	—	—	—	—	131	1	95	95	
Kokku	1	1	102	102	48	—	—	—	3	698	—	—	1	66	66	—	1	240	—	—	1	58	—	—	
Üldlühik	1	50	34686	39111	14492	123	128607	81535	58475	27	9768	6340	18183	15	12545	7295	9978	113	20187	8856	1214	37	28121	16845	14572
	2	52	43594	36929	4124	166	145329	136514	143131	43	14576	5359	1512	27	20660	17493	7356	124	36639	11687	3703	26	6937	5368	2420
	3	102	78371	66040	18616	289	273936	218349	201606	70	24344	11908	19693	42	32605	24788	17334	237	50835	20543	5417	57	35078	23073	16397

	Prantsuse — France				Rootsi — Suède				Taani — Danemark				Saksa — Allemagne				Soome — Finlande				Muud riigid ja mer. tag. Ait. pays et nav. neut.			
	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
Eesti	—	—	—	—	101	22509	17487	13825	31	11042	1171	1282	24	7040	1802	3006	224	35369	25845	82	75	22383	18989	2860
Albaania	5	4496	2702	1968	153	18792	16547	10404	5	1637	1637	3562	18	7680	3449	1358	282	30515	3506	1551	49	36478	10750	5725
Belgia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4752	4752	2100
Bolivia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4752	4752	—	—	—	—	—	6	285	193	—
Briti	—	—	—	—	2	20588	—	—	1	1287	—	—	3	58	—	—	2	1372	—	—	—	—	—	—
Danzig	—	—	—	—	1	10068	—	—	—	—	—	—	1	250	—	—	1	12010	—	—	2	4228	4228	1415
Hollandi	—	—	—	—	—	—	—	—	1	84	84	200	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3922	3922	1690
Kreeka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	250	84	—	8	574	—	—
Läti	—	—	—	—	1	18	18	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4	44	11	2	—	—	—	—
Läti	1	270	270	330	3	468	408	1115	2	1353	—	—	1	722	—	—	—	—	—	—	1	270	—	—
Norra	1	737	—	—	2	1340	—	—	2	1314	—	—	2	1210	—	—	2	4450	4450	—	8	13878	7862	4854
Panama	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	659	—	—	7	11943	11943	7173
Pärsia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	204	102	60	—	—	—	—
Poola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	758	758	—	1	116	—	—
Prantsuse	14	12079	5691	35	—	—	—	—	—	—	—	439	—	—	—	—	1	—	—	—	140	—	—	—
Rumeenia	14	12107	12107	13886	—	—	—	—	—	—	—	1039	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rootsi	—	—	—	—	3	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	1	12	—	—
Saksa	3	1794	1794	2850	52	20532	13264	5918	11	4212	237	334	2	1120	1129	210	5	4001	2686	—	0	5089	4300	1654
Soome	3	1304	1304	2225	40	13580	11691	1662	2	870	408	379	10	3450	408	379	10	3450	429	197	4	5492	5492	2232
S.N.V.L.	3	1177	1177	1148	10	15390	95	35	3	1791	180	140	173	102542	93241	45502	75	54210	24423	1615	5	1808	408	1
Taani	—	—	—	—	7	865	593	336	1	232	232	215	34	30605	25807	349	931	94170	48712	5180	24	805	118	—
Tšehho-slovakkia	—	—	—	—	2	203	203	120	—	—	—	—	32	38554	37514	3022	948	93615	63556	10860	10	1250	1243	2901
Ungari	—	—	—	—	1	3076	—	—	1	722	722	775	7	8803	7037	5662	—	—	—	—	7	10309	10309	4451
Kokku	20	16069	16069	117	3	1185	403	820	12	5550	503	1674	0	5203	5203	2290	—	—	—	2	1282	—	—	—
Üldlühik	82	66102	57183	23445	384	130124	60778	34303	70	29824	4766	12194	472	316022	273241	96879	2592	403219	213053	29711	246	144220	90611	43104

Tab. 4. Reisi- ja kaubavedu laevadega 1932 a. välissõidus —

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Kokku kõigis sadamais Total pour tous les ports				Tallinn				Pärnu									
	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Üldläbikäik Mouvement général		Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Kokku Total		Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Kokku Total	
	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)
Besti — <i>Estonie</i> . . .	77116	2977	80502	2355	157618	5332	60087	2945	49903	2220	119590	5865	5767	20	7255	131	13022	157
Sellest: auru-laevadel	69211	2077	60837	2355	130048	5332	64519	2945	46734	2220	111253	5165	4686	20	8413	131	8090	157
Mootor- ja mootorp.	7087	—	12456	—	18542	—	4600	—	2790	—	7399	—	1081	—	3838	—	4919	—
Purjelaevadel . . .	818	—	7210	—	8023	—	508	—	370	—	938	—	—	—	4	—	4	—
Praamidel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saksa — <i>Allemagne</i>	74174	46028	67520	35930	141703	81958	67660	46028	59032	35930	126692	81958	6314	—	4006	—	10320	—
Briti — <i>Angleterre</i>	12445	8086	28266	20007	10711	29053	12445	8086	22934	20967	7399	29063	—	—	4990	—	4996	—
Soome — <i>Finlande</i>	10329	7644	28642	12967	38971	20611	9345	7644	19247	12967	28592	20611	—	—	—	—	—	—
Rootsi — <i>Suède</i>	14059	1920	23403	12056	37462	3125	12410	1920	20320	12056	32730	3125	1250	—	3083	—	4333	—
Taani — <i>Danemark</i>	6304	1266	20916	3491	27280	4787	6304	1266	16209	3491	22573	4787	—	—	1456	—	1456	—
S.N.V.L. — <i>U.R.S.S.</i>	10889	—	7876	—	18704	—	10889	—	—	—	18764	—	—	—	—	—	—	—
Norra — <i>Norvège</i>	4854	—	12470	—	17924	—	4854	—	10713	—	15587	—	—	—	1271	—	1271	—
Prantsuse — <i>France</i>	485	485	15532	1410	16017	1901	485	485	15532	1410	16017	1901	—	—	—	—	—	—
Poola — <i>Pologne</i>	7604	7604	3758	3755	11362	11359	7604	7604	3755	3755	11359	11359	—	—	—	—	—	—
Läti — <i>Lettonie</i>	1345	—	6349	—	7694	—	370	—	4917	—	975	—	—	—	1110	—	2085	—
Belgia — <i>Belgique</i>	2160	—	—	—	2100	—	2100	—	2100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Danzig — <i>Dantzig</i>	1600	—	—	—	1600	—	1600	—	1600	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	560	—	—	—	550	—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panama — <i>Panama</i>	—	—	60	—	60	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tsehhol. — <i>Tchécosl.</i>	—	—	48	—	48	—	—	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kreeka — <i>Grèce</i>	—	—	35	—	35	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boliivia — <i>Bolivie</i>	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	232913	76040	295388	82086	519301	158126	206013	76005	230213	81951	436225	157959	14306	26	23177	131	37483	157
Sellest: auru-laevadel	188584	76040	258729	82086	447319	158126	176006	76005	217367	81951	393373	157959	11923	26	18298	131	30221	157
mootor- ja mootorp.	32127	—	28198	—	60325	—	28384	—	11871	—	40255	—	1583	—	4875	—	6458	—
purjelaevadel . . .	1605	—	7856	—	9461	—	825	—	370	—	1195	—	—	—	4	—	4	—
praamidel . . .	1507	—	605	—	2202	—	797	—	605	—	1402	—	800	—	—	—	800	—

A. Kaubavedu (tonnides) —

B. Reisi- ja kaubavedu (arv) —

a) Kokku — Total. b) Sellest liinulaevad — Dont navires de ligne.

Tab. 5. Laevausiit laevade rahvusliku lipu järgi

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Üldse — Grand total								Sellest Tallinn — Dont port de Tallinn							
	Sisse tulnud — Entrés				Välja läinud — Sortis				Sisse tulnud — Entrés				Välja läinud — Sortis			
	Arv	Maht Ton.net	Neist laaditult Arv	Maht Ton.net	Nombre	Maht Ton.net	Avec cargaison Arv	Maht Ton.net	Arv	Maht Ton.net	Neist laaditult Arv	Maht Ton.net	Arv	Maht Ton.net	Neist laaditult Arv	Maht Ton.net
Besti — <i>Estonie</i> . . .	607	190 847	181	100 590	670	168 826	407	100 044	311	160 064	141	91 761	330	157 063	175	78 804
Albaania — <i>Albanie</i>	9	45	—	—	9	40	—	—	0	30	—	6	30	—	—	—
Belgia — <i>Belgique</i>	1	4 752	1	4 752	1	4 752	1	4 752	1	4 752	1	4 752	1	4 752	1	4 752
Boliivia — <i>Bolivie</i>	6	286	1	193	6	285	2	210	3	58	—	3	58	1	17	—
Briti — <i>Angleterre</i>	42	82 192	31	45 581	42	82 192	39	51 277	34	70 304	29	43 799	35	77 308	32	46 652
Danzig — <i>Dantzig</i>	1	3 922	1	3 922	1	3 922	1	3 922	1	3 922	1	3 922	1	3 922	1	3 922
Hollandi — <i>Pays-Bas</i>	2	250	2	250	2	250	1	84	1	84	1	84	1	84	1	84
Kreeka — <i>Grèce</i>	8	574	—	—	9	299	4	246	3	424	—	5	250	4	246	
Läti — <i>Lettonie</i>	43	6 293	5	777	44	6 500	13	5 681	7	4 187	1	150	6	4 717	5	4 704
Norra — <i>Norvège</i>	18	23 991	4	12 312	18	23 991	14	18 567	10	22 647	4	12 312	16	22 647	12	17 253
Panama — <i>Panama</i>	3	306	1	102	3	306	2	204	2	204	1	102	2	204	2	204
Pärsia — <i>Persie</i>	1	118	—	—	1	118	—	—	1	118	—	1	118	—	—	—
Poola — <i>Pologne</i>	25	17 248	24	17 240	25	17 248	25	17 248	24	17 240	24	17 240	24	17 240	24	17 240
Prantsuse — <i>France</i>	14	12 079	7	5 691	15	12 943	15	12 943	14	12 079	7	5 691	15	12 943	15	12 943
Rumeenia — <i>Roumanie</i>	2	24	—	—	3	36	—	—	2	24	—	3	36	—	—	—
Rootsi — <i>Suède</i>	90	40 745	62	29 371	88	45 874	67	36 344	83	43 915	58	28 079	83	43 915	63	34 498
Saksa — <i>Allemagne</i>	326	206 822	251	146 594	325	206 950	277	168 500	296	198 344	236	141 043	290	201 313	246	163 065
Soome — <i>Finlande</i>	1024	147 271	404	79 840	1020	147 716	549	115 730	381	140 079	236	78 344	377	140 454	263	110 152
S.N.V.L. — <i>U.R.S.S.</i>	15	19 834	14	18 068	15	19 834	11	12 080	15	19 834	14	18 068	15	19 834	11	12 080
Taani — <i>Danemark</i>	48	31 402	36	23 601	48	31 401	43	29 939	44	28 676	36	23 601	44	28 676	39	27 213
Tsehhol. — <i>Tchécosl.</i>	6	890	2	882	6	924	2	168	6	880	2	382	6	924	2	168
Ungari — <i>Hongrie</i>	1	155	—	—	1	240	—	—	1	155	—	1	240	—	—	—
Kokku — Total	3292	796 066	1627	489 266	3351	794 504	1471	574 067	1242	734 018	792	469 336	1265	736 264	901	530 015

Välissõit — Long cours.

MEREMEESTE TÖÖ- ja PALGATINGIMUSED 1932—33 a. CONDITIONS du TRAVAIL et SALAIRES des MARINS de 1932—33.

Sisu: Meremeeste arv, lhk. 362. 2. Meremeeste palgatingimused, lhk. 364.

1. Meremeeste arv.
Nombre des marins.

Valitseva raske majandusekriisi mõjutusel ka meremeeste töövoimalused on jäänud kitsamaks. Maaailma kaubandus näitas 1932 a. tunduvat tagasiminekut võrreldes eelmise aastaga ja on langenud veelgi k. a. esimesel poolel. Selle tagajärjel prahid on koguselt vähenenud; samuti on langenud prahihinnad. Kaubanduse-tööstusekoja andmetel seisus oleva kaubalaevastiku tonnaaž püsib 13 milj. br. reg. tn ehk ca 20% piirides kogu maailma kaubalaevastiku tonnaažist (vt. Kaubalaevastiku ja Laevasõidu büllään nr. 1, Tallinn, juuni 1933). Samal ajal on prahihinnad langenud võrreldes eelmise aastaga 8—10%. Arusaadavalt selline transportolude seisukord mõjutab meremeeste tööolusid tööjõu rakendamisevõimaluste ja ka muude töötingimuste suhtes halvavalt.

Üldiselt transportolude kujunemine sellises suunas, samuti majandusekriisist põhjustatud depressiivne seisukord teistel majandusaladel ei ole ka eesti mere-

meeste tööolusid jätnud mõjutamata. Meremeestekodu andmetel, millised on koostatud Riigi Statistika Keskbüroo ja Meremeestekodu Munsterdamise büroo kava kohaselt avalikkude tööde korras, oli registreeritud 1933 a. algul üldse 7 174 meremeest (arvatud kaasa kõõgi ja kajuti naispersonaal — 421 isikut). Sellega on registreeritud meremeeste arv kasvanud viimase aasta kestel ümmarguselt 600 inimese võrra. Kui vaadelda meremeeste tööturgu ajalises arengus, siis võime seal panna tähele viimastel aastatel kahepoolset survet. Ühelt poolt näeme arvuliselt tõusvat registreeritud meremeeste peret. Teiselt poolt näeme aga, vastupidi, järjest vähenevaid töövoimalusi. Selle tulemuseks on suhteliselt järjest vähenev töölolevate meremeeste arv. Tab. 1 näeme, et 1932 a. navigatsioonihooajal oli teenistuses vaid 29,5% registreeritud meremeeste üldarvust eelmise hooaja 39,6% vastu. Tunduvalt väiksem oli küll töölolevate meremeeste arvuline vahe 1932 ja 1933 a. veebruaris.

Meremeeste arv 1931—33 a. — *Nombre des marins de 1931—33.*

1.	Registreeritud Meremeeste kodus — <i>Nombre des marins enregistrés</i>	nelist tööil — <i>dont actuellement occupés aux navires:</i>			
		eesti laevadel <i>estoniens</i>	välismaa laevadel <i>étrangers</i>	kokku <i>total</i>	% registreeritud meremeeste arvust — % au nombre total des marins enregistrés
Juuli — <i>Juillet</i> , 1931	6 392	2 379	153	2 532	39,6
Veebruar — <i>Février</i> , 1932	6 556	1 078	98	1 176	17,9
Juuli — <i>Juillet</i> , 1932	7 036	2 029	45	2 074	29,5
Veebruar — <i>Février</i> , 1933	7 174	1 008	64	1 072	14,9

Tuleb aga tähendada, et Meremeestekodu andmed ei haara kogu eesti meremeeste arvu. Esiteks — Meremeestekodus on registreerimata väiksematel purjelaevadel töötavad laevaomanikud. Teiseks — Veeteede valitsuse laevadel teenivast meeskonnast osa on Meremeestekodu Munsterdamise büroos registreerimata. Arvates need Meremeestekodus registreeritud meremeeste arvule juure, võib arvata, et navigatsioonihooajal leiab meil teenistust ja tööd laevadel üldse ca 3 000 inimest. Muuseas sama hinnangu teeb meremeeste arvu kohta ka Kaubanduse-tööstusekoja laevanduse sektsioon. Siin on aga arvestamata välismaa laevadele välismaa sadamates munsterdatud

eesti meremehed, kelle arvu kohta andmed puuduvad. Eelmistel aastatel Meremeestekodu hindas nende arvu ca 200 peale.

Nii näeme, et tegelikult navigatsioonihooajal vaid osal meremeestest on võimalusi oma tööjõu rakendamiseks laevadel, enam kui pool aga registreeritud meremeestest peab teotsema võõral tööalal ehk on koguni tööta.

Tööjõu rakendamise võimalus, resp. tööpuudus, ei ole kõigil meremeeste kutsealadel ühtlane. Tööta meremeeste reserv on kõige väiksem masina juhtkonna personali hulgas. 1932 a. juuli andmeil oli reservis:

I järgu mehaanikuid	24,1%
II „ „	32,4 „
III „ „	24,6 „
Assistente	42,2 „

Veidi suurem oli tööta radio-operaatorite reserv — I klassi kutsega 30% ja II klassi kutsega 30,8%. III klassi radio-operaatoritest oli laevadel vaid 18,2%, seega oli üle 80% tööta ehk võib-olla tööl väljaspool oma eriala.

Töötute reservi poolest kolmandal kohal on deki juhtkond, kus oli 1932 a. juulis tööta meremehi suhteliselt järgmisel arvil:

kaugesõidu kaptenid	40,6%
„ tüürimehed	43,4 „
ligisõidu kaptenid	50,0 „
„ tüürimehed	55,8 „
kipperid	52,3 „

Meremeeste üldarv 1932—33 a. — *Nombre des marins de 1932—33.*

2.	1932 a. juuli — <i>Juillet, 1932</i>			1933 a. veebruar — <i>Février, 1933</i>		
	Registreeritud Meremeeste kodus	nelist tööl:		Nombre des marins enregistrés	dont actuellement occupés aux navires:	
		eesti laevadel	välismaa laevadel		estoniens	étrangers
Deki juhtkond — <i>Officiers:</i>						
Kaugesõidu kaptenid — <i>Capitaines au long cours</i>	175	103	1	177	77	1
Kaugesõidu tüürimehed — <i>Premiers officiers</i>	173	96	2	175	63	4
Ligisõidu kaptenid — <i>Capitaines au grand cabotage</i>	68	33	1	69	11	3
Ligisõidu tüürimehed — <i>Seconds officiers</i>	86	36	2	86	17	3
Kipperid — <i>Patrons de grande cabotage</i>	243	116	—	245	30	—
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	87	35	—	87	16	—
Masina juhtkond — <i>Mécaniciens:</i>						
I järgu mehaanikud — <i>I-ers mécaniciens</i>	29	22	—	30	16	—
II „ „ — <i>II-nds mécaniciens</i>	34	23	—	35	19	—
III „ „ — <i>III-mes mécaniciens</i>	65	40	—	66	37	1
Mootormehaanikud — <i>Mécaniciens-moteuristes</i>	1	—	—	1	—	—
Assistendid — <i>Assistants-mécaniciens</i>	128	72	2	132	47	2
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	14	6	—	14	2	—
Raadio-operaatorid — <i>Radio-opérateurs:</i>						
I kl. raadio-operaatorid — <i>Radio-opérat. de la I classe</i>	10	7	—	10	5	—
II „ „ — <i>Radio-opérat. de la II classe</i>	13	0	—	13	5	—
II „ „ (ajut.) — <i>Radio-opérat. (temporaires) de la II classe</i>	2	1	—	2	2	—
III kl. raadio-operaatorid — <i>Radio-opérat. de la III classe</i>	11	2	—	11	2	—
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	6	1	—	6	—	—
Deki meeskond — <i>Personnel marin:</i>						
Pootsmanid — <i>Motres d'équipage</i>	201	58	4	203	32	3
Puusepad — <i>Charpentiers</i>	58	13	—	61	12	—
Tuulkrid — <i>Scaphandriers</i>	14	3	—	14	2	1
Vanemad madrused — <i>Matelots</i>	1 003	300	12	1 020	112	14
Nooremad madrused — <i>Norices</i>	1 200	303	2	1 300	114	6
Laevapoissid — <i>Mousse</i>	1 571	804	6	1 625	117	11
Selgitamata — <i>Profession non indiquée</i>	58	16	—	58	8	—
Masina meeskond — <i>Personnel de la machine:</i>						
I järgu motoristid — <i>Moteuristes de I r.</i>	68	31	2	70	9	2
II „ „ — <i>Moteuristes de II r.</i>	42	7	—	45	3	—
I „ „ masinistid — <i>Machinistes de I r.</i>	17	4	—	17	2	—
II „ „ — <i>de II r.</i>	17	4	—	17	—	—
Masina õpilased — <i>Garçons graisseurs</i>	32	7	—	35	3	—
Selgitamata — <i>Prof. non indiquée</i>	74	22	—	74	10	—
I järgu kütjad — <i>Chauffeurs de I r.</i>	422	119	7	431	92	8
II „ „ — <i>Chauffeurs de II r.</i>	485	87	2	500	54	3
Laeva arst — <i>Médecins de bord</i>	1	—	—	1	—	—
Bagermeistrid — <i>Capit. de bat.-drague</i>	2	—	—	2	—	—
Laekur — <i>Caisniers</i>	2	2	—	2	—	—
Köögi ja kajuti personal — <i>Personnel civil:</i>						
Mehed — <i>Hommes</i>	118	20	2	119	19	2
Naised — <i>Femmes</i>	416	118	—	421	70	—
Kokku — <i>Total:</i>						
Mehed — <i>Hommes</i>	6 620	1 911	45	6 753	938	64
Naised — <i>Femmes</i>	416	118	—	421	70	—
Üldse — <i>Gr. total</i>	7 036	2 029	45	7 174	1 008	64

Deki ja masina meeskonnas on töötute reserv kõige suurem. Nende hulgas on töötuid üksikutele erikutsealadel ümmarguselt 70—80%, osalt isegi rohkem. Need arvud tõendavad igatahes seda, et noorte hulgas on tung merele väga suur. Osalt see on seletatav maal üldiselt valitseva tööpuudusega.

Tuleb ühtlasi märkida, et mitte kõik laevadel tööl olevad meremehed ei tööta oma kutseoskusele vastaval ametkohal. Tööpuudusel paljud meremehed on võtnud vastu ka madalamaid ametkohti, võrreldes enese kutsejärgu või kutseklassiga. Toome mõningaid näiteid. 1932 a. juuli andmete järgi kaugesõidu kap-

tenitest — neid oli registreeritud Meremeestekodus üldse 175 meest — 30 meest sõitis laeval I ja 5 meest II tüürimehena. Ligisõidu kaptenitest (registreeritud 68 meest) vaid 13 meest teenis laevajuhina; neist 11 meest aga sõitis I ja 10 meest II tüürimehena.

Masina juhtkonnas lugu on vastupidine. Seal kõrgema kutselise kvaliteediga meeste puudusel osa meestest teenib Veeteede valitsuse ajutisel loal kõrgematel ametkohtadel. Nii 1932 a. juulis 15 II järgu mehaanikut teenis I mehaaniku kohal. Peale selle III järgu mehaanikutest (neid oli registreeritud 65 meest) 12 meest teenis laeval I mehaaniku kohal,

27 meest II ja ainult 10 meest oma kutsejärgule vastaval — III mehaaniku kohal.

2. Meremeeste palgatingimused. *Salaires des marins.* Töötasu normid ja muud töötingimused jäid 1933 a. peale endisiks. Need pandi maksma 1932 a. 1. mail (vt. Eesti Statistika 1932 a., nr. 130(9), lk. 485). Laevaomanikkudel oli küll kavatsus 1932 a. maksma pandud palganorme kärpida 5—10% määral, kuid et sellele seisid vastu meremeeste organisatsioonid ja et laevad sellise kavatsuse momendil osalt olid juba sõitnud välja, jäi palgakäpimine ära. Arvatavasti meremeeste palgaküsimus tõuseb päevakorraks 1933 a. sügisel.

Meremeeste kohta varem Keskbüroo väljaandis Ilmuand:

Meremeeste töö- ja palgatingimused, 1932 a., R. Sõrmus, Eesti Stat. 1932 a., nr. 130(9), lk. 481—486.
Meremeeste töö- ja palgatingimused, Eesti Stat. 1931 a., lk. 316—319.

J. Kits.

KAUBALAEVASTIK 1. I. 1933.
MARINE MARCHANDE le 1. I. 1933.

Kokkuvõtted tehtud Veeteede valitsuse 1933 a. laevade registri andmetel.

Sisu: 1. Merekaubalaevastik, lk. 364. 2. Sisevete laevastik, lk. 365. 3. Õnnetused laevadega Eesti vetes 1932 a. 366.

Merekaubalaevastik — Marine marchande.

1.	20—100 br. reg. tn.		101 br. reg. tn. ja üle		Kokku		1. Jaan. 1932 a.	
	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.	arv	br. reg. tn.
Aurulaevad — <i>Navires à vapeur</i>	27	1 457	82	95 809	109	97 266	97	79 462
Mootorlaevad — <i>Navires à moteur</i>	13	430	7	2 988	20	3 418	11	2 611
Mootorpurjelaev. — <i>Navires à moteur et voiles</i>	22	1 085	21	6 091	43	7 176	35	6 662
Purjelaevad — <i>Navires à voiles</i>	160	6 344	46	11 080	206	18 024	212	17 907
Kokku — Total	222	9 316	156	116 568	378	125 884	355	106 642
Praamid <i>Chalandes</i>	39	1 949	31	6 241	70	8 190	71	8 351
Üldse — Grand total	261	11 265	187	122 809	448	134 074	426	114 993

1. Merekaubalaevastik.
Marine marchande.

1933 a. 1. jaanuariks oli kaubalaevastik nii arvult kui mahult suurem kui eelmise aasta samal ajal — praame välja jättes 23 laeva ja 19 242 br. rgt. võrra. Vaatamata majanduslikule surutisele, mis end laevanduses avaldas sama teravalt kui muudel majandusaladel, soetasime endale laevu juure rohkem kui ühelgi teisel aastal viimase viie aasta jooksul. Üldse näeme 1928 a. peale kaubalaevastikus iga aasta

suurenemist, mille hulgas 1929, 1930 ja 1932 a. juurekasvud suuremad, nagu näha järgnevatest arvudest:

	Laevade arv	Mabt br. rgt.	Juurekasv br. rgt.
1933 1. I.	378	125 884	19 242
1932 „	355	106 642	8 534
1931 „	388	98 108	18 340
1930 „	378	79 768	13 934
1929 „	377	65 834	7 387
1928 „	379	58 447	2 899

Viimase aasta juurekasvu soodustasid madalad laevahinnad; raskete prahiolude ja seega väikse teenistuse tõttu olid ilmaturul eriti suuremad laevad madalal hinnas, mis meelitasid ostma. Tegelikult ostisimegi 1932 a. suuremaid laevu, nimelt 3 laeva üle 3 000 br. rgt. ja ühe ligi 4 910 br. rgt., viimane osteti heeringapiügi emalaevaks, milline laevastik asutati 1932 a.

Aurulaevu osteti meile 1932 a. kõige enam juure. Eelmise aasta 97 laeva asemel mahuga 79 462 br. rgt. oli meil käesoleva aasta jaanuariks 109 laeva 97 266 br. rgt., seega rohkem 12 laeva 17 804 br. rgt. Osteti 4 suuremat laeva mahuga üle 3 000 br. rgt. igatiüks. Ülejäänud 8 laeva maht oli 200—500 br. rgt. vahel. Kahanemist aurulaevade hulgas ei tulnud mõeldunud aastal üldse ette.

Purjelaevade arv vähenes 1932 a., kuna maht veidi suurenes — üldse avaldab purjelaevade liik meie kaubalaevastiku hulgas juba mitmendat aastat vähenemise tendentsi. 1933 a. 1. jaanuariks oli purjelaevu arvult 206 mahuga 18 024 br. rgt. Aasta jooksul oli muutumist mõlemas nii suurenemise kui vähenemise suunas. Osteti juure 1 suurem (717 br. rgt.) purjelaev ja ehitati 3 väikest purjelaeva kogumahuga 120 br. rgt. Vähenemine oli laevade arvus märksa suurem juuretulekust, nimelt 10 laeva 4 vastu. Vähenemine sündis järgmistel põhjustel: hukkus 1 laev 251 br. rgt., lammutati 3 laeva 127 br. rgt., ehitati ümber 3 laeva 173 br. rgt. ning müüdi ära 1 laev 84 br. rgt.

Mootorlaevade arv ja maht suureneb peaaegu järjekindlalt iga aasta. Mõeldunud aastal tuli juure 9 mootorlaeva mahuga 807 br. rgt., nii et mootorlaevu on meil nüüd 20 ehk 3 418 br. rgt. eelmise aasta 11 laeva 2 611 br. rgt. asemel. Juuretulek sündis ostuteel ja vanade laevade registreerimise tõttu. Kahanemist mootorlaevade hulgas ei tulnud 1932 a. üldse ette.

Mootorpurjelaevade arv ja maht suurenes ka 1932 a. — nimelt 9 laeva võrra mahuga 514 br. rgt. osteti juure ja seati endistele purjelaevadele mootor peale, sellest tekkiski juurekasv; samal ajal müüdi ka ära üks suurem mootorpurjelaev (311 br. rgt.), mis juurekasvu märksa vähendas.

Vaatamata igaaastasele juurekasvule on mootorlaevad ja mootorpurjekad veel ikka väiksemaks liigiks meie kaubalaevastiku tonnaazis moodustades kokku 7,9% sellest.

Praamide arv, mis aasta varem tunduvalt suurenes, läks mõeldunud aastal ühe võrra tagasi, mille tõttu ka nende maht veidi vähenes, nimelt hukkus 1 praam. Praame oli meil 1. jaan. 1933 arvult 70 mahuga 8 190 br. rgt., eelmisel aastal oli 71 ja 8 351 br. rgt.

Üldse ulatub meie merikaubalaevastik, ühes arvatud praamid, 1. jaan. 1933 a. arvult 448-le mahuga 134 074 br. rgt. eelmise aasta sama aja 426 ja 114 993 br. rgt. vastu.

Kaubalaevastiku suurus. Viimasel ja ka eelviimastel aastatel osteti juure peaaesjalikult suuremaid laevu, seetõttu on meie kaubalaevastikus laevade arv mahuga üle 2 000 br. rgt. tõusnud 17 peale eelmise aasta 13 ja varem 11 asemel. Samuti näeme järgnevatest arvudest, et juurekasv laevades mahuga üle 500 br. rgt. oli märksa suurem, kui väiksemate juures:

	1. I. 1933		1. I. 1932	
	Arv	Maht	Arv	Maht
Kuni 500 br. rgt.	322	35 043	305	32 548
üle 500 „	56	90 841	43	64 007

Üksikasjalised andmed kaubalaevastiku suuruse kohta on toodud tab. I lhk. 368.

Ehitusekoht Eestis on võrdlemisi väikesel osal üldtonnaazist — nimelt 13%. Ligi $\frac{2}{3}$ purjelaevade ja mootorlaevade tonnaazist ja 22,4% mootorpurjekate tonnaazist on kodumaal ehitatud.

Ehitusmaterjali järgi oli kaubalaevastikus 21,4% mahust puust. Puust on kõik purjelaevad ja mootorpurjekad.

Kaubalaevastiku vanus on 1932 a. muutunud peale hariliku aastase vananemise. Ka ostetud laevade vanuse tõttu kaubalaevastiku koosseis on vananenud. Mahu järgi arvates on kuni 20 a. vanust mahtu tänavu 30,3%; eelmisel aastal 34,8%. Keskmistesse aastatesse (20—40) kuuluva mahu protsent tänavu on 56,5, eelmisel aastal 52,8% ja üle 40 a. on

Laevastiku vanus % mahu järgi — *Age de la marine marchande.*

2.	Laevastiku vanus % mahu järgi								Üle 40 a. ja teadmata
	Kuni 5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—40	
Aurulaevad — <i>Navires à vapeur</i> . . .	—	1,4	12,7	4,7	17,8	16,0	16,1	15,2	16,1
Mootor- ja mootorpurjelaevad — <i>Navires à moteur et à moteur et voiles</i> . . .	11,2	5,8	65,0	14,0	—	—	1,2	—	1,0
Purjelaevad — <i>Navires à voiles</i> . . .	4,4	10,1	20,6	0,0	13,0	16,9	11,9	0,7	4,4
Kokku — Total . . .	1,6	4,3	18,3	6,1	15,6	14,8	14,2	11,9	13,2
1932 a. 1. I	1,8	7,0	21,1	4,4	9,9	16,9	17,0	8,1	12,3

tänavu 13,2, eelmisel aastal 12,3%. Vanemaks on jäänud peamiselt aurulaevade maht, kuna just vanemaid aurulaevu 1932 a. tuli enam juure. Aurulaevade mahust alla 20 a. on 18,8% (1932 a. 22,6%), 20—40 a. on 65,1% (1932 a. 62,0%) ja üle 40 a. 16,1% (1932 a. 15,4%). Üksikasjalised andmed laevade vanuse kohta on toodud tab. I lhk. 368.

2. Sisevete laevastik.

Flotte marchande intérieure.

Kogusummas oli sisevetel liikva laevastiku maht 1. jaan. 1933 a. 4 894 br. rgt. eelmise aasta 5 025 br. rgt. vastu. Muutus sündis lotjade arvel, milliste arv ja maht jäi väiksemaks. Teistest laevaliikidest olid endiselt alles 22 aurulaeva, 1 mootorlaev ja 1 praam.

Üldse ulatub meie kogu kaubalaevastik, mere- ja sisevete koos arvatud, 540 ühikuni mahuga 138 968 br. rgt., nagu näha järgnevast tabelist:

Mere- ja sisevete laevastiku arvud koos:

3.	Mere laevad		Sisevete laevad		Kokku	
	Arv	Br. reg. tn	Arv	Br. reg. tn	Arv	Br. reg. tn
	Aurulaevad	109	97 260	22	1 357	131
Mootorlaevad	20	3 418	1	25	21	3 443
Mootorpurjelaevad	43	7 176	—	—	43	7 176
Purjelaevad	206	18 024	—	—	206	18 024
Praamid ja lodjad	70	8 190	69	3 512	139	11 702
Üldse	448	134 074	92	4 894	540	138 968

3. Õnnetused laevadega Eesti vetes 1932 a.
Avaries enregistrées dans les eaux estoniennes en 1932.

Üldse tuli 1932 a. jooksul ette laevadega 28 õnnetusjuhtu. Kõige enam õnnetusjuhte oli Eesti laevadega — nimelt 11 juhtu; peale selle kannatasid enam rootsi laevad, nimelt tuli ette 6 õnnetusjuhtu rootsi laevadega. Õnnetusi oli veel Soome, Tšehhoslovakkia, Saksa, Vene, Albaania ja Norra lipu all sõitvate laevadega.

Õnnetused olid kõik kergemad: ei tulnud ette ühtegi hukkumist. Jää ja udud olid peamised õnnetuste tekitajad. Jääs sai pressida 7 laeva, 6 laeval tekkisid vigastused kokkupõrke tõttu, masinate rikkeid tuli ette 7 juhul — need ongi õnnetused, mis kordusid arvukamalt.

Laevaõnnetused 1932 a. — Avaries enregistrées dans les eaux estoniennes.

4.	Rahvuslik Hipp Pavillon national	Õnnetuse iseloom — Caractère l'avarie													
		Jääpressi tõttu muljutud Pression de glace		Kokkupõrge Collision		Madalikule jooks Bas-fond		Laev lekkinis Navires fuitant de l'eau		Mootorite ja muude masinate rike-Avaries aux moteurs et machines		Mõnede vigastused Autres menues avaries		Kokku Total	
		arv	br. rgt.	nom- bre	br. rgt.	arv	br. rgt.	arv	br. rgt.	arv	br. rgt.	arv	br. rgt.	arv	br. rgt.
Eesti	1	585	4	2 050	2	1 545	2	188	2	641	—	—	11	5 009	
Rootsi	4	6 051	1	716	—	—	1	1189	—	—	—	—	6	7 956	
Soome	1	696	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	696	
Tšehhoslovakkia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	549	—	—	1	549	
Saksa	—	—	—	—	2	2 279	—	—	—	—	—	—	2	2 279	
Vene	1	2 332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2 332	
Albaania	—	—	1	10	—	—	—	—	4	40	—	—	5	50	
Norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 127	1	1 127	
Kokku — Total	7	9 664	6	2 776	4	3 824	3	1 377	7	1 230	1	1 127	28	19 998	

Kaubalaevastiku kohta enne Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid:

- Kaubalaevastik 1. I. 1932 a. J. Kits, Eesti Statistika nr. 127(8) 1932 a. lhk. 349—354.
Kaubalaevastik 1. I. 1931 a. J. Kits-Oisman, Eesti Statistika nr. 106(7)—117(8) 1931 a. lhk. 479—484.
Kaubalaevastik 1. I. 1930 a. J. Kits-Oisman, Eesti Statistika nr. 100(9) 1930 a. lhk. 479—484.
Kaubalaevastik 1. I. 1929 a. A. Kits, Eesti Statistika nr. 94(9) 1929 a. nr. 510—521.
Kaubalaevastik 1. I. 1928 a. J. Oisman, Eesti Statistika nr. 82(9) 1928 a. nr. 532—537.
Kaubalaevastik 1. I. 1927 a. J. Oisman, Eesti Statistika 1927 a. nr. 404—409.

Tab. 2. MEREKAUVALAIVASTIKU KODUSADAMAD, TEGEVUSE ISELOOM JA LAEVADE OMANIKUD. PORTS MERCHANTS MARITIMES, GENRE DE L'ACTIVITÉ DES NAVIRES et les PROPRIÉTAIRES des NAVIRES.

	Aurulaevad Navires à vapeur		Mootorjalkaevad Navires à moteur		Mootorpurjalkaevad Navires à moteur et voiles		Purjelaevad Navires à voiles		Kokku — Total		Pramid Chalandis		Üldse Grand total					
	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage				
Tallinn	78	76 389	42 167	10	2 690	1 851	21	8 801	2 812	68	5 156	183	88 632	51 486	208	93 463	65 706	
Pärnu	15	12 580	7 096	1	621	444	3	387	290	88	5 412	4 757	19 006	12 506	62	19 854	12 904	
Narva ja N.-Joesuu	4	335	141	—	—	—	—	—	—	9	188	6	528	308	46	3 732	3 184	
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1 500	1 287	2 420	1 921	27	2 420	1 921	
Häapsalu	2	237	128	—	—	—	2	86	49	46	1 690	1 905	1 953	1 482	19	10 577	7 045	
Kaasna	5	7 090	4 118	—	—	—	3	1 081	812	11	2 406	2 115	19	10 577	6	213	174	
Kunda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	218	174	6	213	174	6	213	
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	229	192	10	322	10	322	240	
Loksa	2	382	180	—	56	—	1	37	25	7	282	234	14	1 628	14	1 628	1 056	
Hiru-Kärda	3	267	84	—	51	—	4	864	642	8	192	168	6	510	6	510	266	
Teadmata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Üldse — Grand total	109	97 266	53 914	20	3 418	1 852	43	7 176	5 273	206	18 024	15 553	378	125 884	70	7 406	134 074	83 978

A. Laevade kodusadamad — Ports marchands maritimes.

B. Laevade tegevuse iseloom — Genre de navigation des navires.

	Reisijate ja praehiirev tegevad laevad Navires de voyageurs et de marchand.		a) Reisijate ja praehiirev liimilaevad Navires de ligne		b) Transpilaevad — Navires sans ligne de jante		c) Vedur- ja päästelaevad — Navires marqueurs et de sauvetage.		b) Jääturjad — Brise-glac.		c) Tuldeev, kütelaev, ja meremärkide- panipad — Navires de signaux, hydro- graphiques etc.		Tegvuseta — Navires hors de navigation							
	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage						
0	2 530	1 462	3	124	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
58	86 760	51 433	14	2 661	1 462	43	7 176	5 273	206	18 024	15 553	321	114 621	73 721	70	8 190	7 406	391	122 811	81 127
20	1 302	106	2	597	318	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	3 855	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1 414	170	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	1 905	641	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
109	97 266	53 914	20	3 418	1 852	43	7 176	5 273	206	18 024	15 553	378	125 884	76 572	70	8 190	7 406	448	134 074	83 978

C. Laevade omanikud — Propriétaires des navires.

	Riik — État		Üksikud isikud — Personnes privées		Aktiiseltsid, osuühisused kaubanduslikud ettevõtted — Associations, sociétés et autres entreprises commerciales		Laevastahkud — Compagnons													
	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage	Arv—Nombre	Maht reg. tn. Tonnage												
16	5 329	462	3	633	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	23 624	14 217	11	669	278	19	2 527	1 851	66	6 773	5 926	121	33 593	22 272	12	721	619	133	84 814	22 891
42	40 790	23 144	4	1 281	692	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	27 523	18 091	2	835	548	24	4 649	3 422	140	11 251	9 927	192	44 258	29 688	5	371	342	197	49 629	30 050
109	97 266	53 914	20	3 418	1 852	43	7 176	5 273	206	18 024	15 553	378	125 884	76 572	70	8 190	7 406	448	134 074	83 978

Tab. 1. MEREKAUBALAEVASTIK I. JAANUARIL 1933 a. —

	Aurulaevad — Navires à vapeur					Mootorlaevad Navires à moteur					Mootorpurjelaevad Navires à moteur et voiles								
	Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie			Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie			Maht rgt. Tonnage		Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie						
			Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage				Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage				Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage		
	br.	net.		br.	net.	br.	net.		br.	net.	br.	net.		br.	net.				
Laevad Navires 20-50 rgt	11	373	15	1	28	—	12	379	142	—	—	—	13	305	207	11	303	167	123
sellest puu — dont de bois	—	—	—	—	—	—	10	313	127	—	—	—	13	365	207	11	303	167	123
51—100	10	1 084	164	1	62	—	1	51	14	—	—	—	9	720	483	7	552	365	37
sellest puu	—	—	—	—	—	—	1	214	104	—	—	—	9	720	483	7	552	365	37
101—250	10	2 922	1 160	2	429	161	1	214	104	—	—	—	7	1 079	783	5	755	545	29
sellest puu	1	209	125	—	—	—	1	214	104	—	—	—	7	1 079	783	5	755	545	29
251—500	16	5 937	2 495	1	409	27	3	945	478	2	597	313	13	4 429	3 334	—	—	—	15
sellest puu	—	—	—	—	—	—	3	1 829	1 094	3	1 829	1 094	13	4 429	3 334	—	—	—	15
501—1000	14	10 015	5 258	—	—	—	1	621	444	1	621	444	1	583	466	—	—	—	2
sellest puu	—	—	—	—	—	—	1	621	444	1	621	444	1	583	466	—	—	—	2
1001—1500	12	15 276	8 901	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1501—2000	7	12 004	7 077	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2001 ja üle	17	40 655	28 835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total 20—100	27	1 457	179	2	88	—	13	430	156	—	—	—	22	1 085	690	18	855	532	160
sellest puu	—	—	—	—	—	—	10	313	127	—	—	—	22	1 085	690	18	855	532	160
Kokku üle 100 rgt.	82	95 809	53 735	3	838	188	7	2 988	1 676	5	2 426	1 407	21	6 091	4 583	5	755	545	46
sellest puu	1	209	125	—	—	—	2	835	548	1	621	444	21	6 091	4 583	5	755	545	46
Üldse — Grand total	109	97 266	53 914	5	926	188	20	3 418	1 832	5	2 426	1 407	43	7 176	5 273	23	1 610	1 077	206
sellest puu	1	209	125	—	—	—	12	1 148	675	1	621	444	43	7 176	5 273	23	1 610	1 077	206
Ehitusekoht teadmata— Lieu de construction inconnu	3	374	—	—	—	—	3	79	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	2	49	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

A. Suuruse, ehitusematerjali ning ehitusekoha järgi —

B. Vanuse järgi —

Ehitamise aeg Année de construction	Sel. üle 100 rgt. Dont plus de			Sel. üle 100 rgt. Dont plus de			Sel. üle 100 rgt. Dont plus de		
	Arv	Maht rgt.	Net.	Arv	Maht rgt.	Net.	Arv	Maht rgt.	Net.
1932—1928	1	20	—	1	621	444	1	621	444
sellest puu	—	—	—	1	621	444	1	621	444
1927—1923	1	1 365	810	2	56	20	12	502	357
sellest puu	—	—	—	2	56	20	12	502	357
1922—1918	12	12 327	6 049	5	1 807	941	4	1 770	919
sellest puu	—	—	—	2	251	120	1	214	104
1917—1913	5	4 573	1 194	7	770	375	2	597	313
sellest puu	—	—	—	4	122	48	—	—	—
1912—1908	13	17 340	10 168	10	17 293	10 134	4	710	538
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1907—1903	15	15 573	9 108	12	15 421	9 007	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1902—1898	20	15 624	8 508	13	15 245	8 576	1	116	84
sellest puu	1	209	125	1	209	125	1	116	84
1897—1893	12	14 784	8 610	9	14 579	8 585	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1892—1888	12	7 654	4 310	9	7 463	4 241	1	41	27
sellest puu	—	—	—	—	—	—	1	41	27
1887—1883	3	1 580	940	3	1 580	940	—	—	—
sellest puu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1882 ja varem	12	6 046	3 232	9	6 847	3 209	—	—	—
sellest puu	—	—	—	1	36	—	—	—	—
Teadmata	3	374	—	4	128	40	—	—	—
sellest puu	—	—	—	3	98	31	—	—	—
Kokku — Total	109	97 266	53 914	29	3 418	1 832	7	2 988	1 676
sellest puu	1	209	125	12	1 148	675	2	835	548

MARINE MARCHANDE le 1 janvier 1933.

Purjelaevad — Navires à voiles

Kokku—Total

Praamid — Chalands

Üidse — Grand total

Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie					Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie					Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie					Sellest Eestis ehitatud Dont construits en Estonie										
Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre	Maht rgt.		Arv Nombre		
Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage			Tonnage	
br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.

Répartition d'après le tonnage et pays de construction.

3 606	2 060	112	3 367	2 715	154	4 783	3 324	124	3 696	2 882	23	743	500	7	260	229	182	5 526	3 893	131	3 956	3 111
3 666	2 960	112	3 367	2 715	146	4 344	3 294	123	3 670	2 882	20	639	527	7	260	229	166	4 983	3 821	130	3 930	3 111
2 678	2 282	33	2 320	1 971	63	4 533	2 043	41	2 940	2 336	16	1 206	1 035	3	236	216	79	5 730	3 978	44	3 170	2 552
2 678	2 282	33	2 320	1 971	40	3 398	2 765	40	2 878	2 336	4	202	264	3	236	216	50	3 600	3 029	43	3 114	2 552
5 172	4 532	17	2 893	2 534	53	6 374	6 588	24	4 077	3 240	25	3 842	3 538	2	1 115	1 056	58	13 229	10 126	32	5 192	4 296
5 172	4 532	17	2 893	2 534	38	6 674	5 544	22	3 648	3 079	9	1 224	1 153	8	1 115	1 056	47	7 898	6 697	30	4 763	4 135
5 029	4 438	11	3 523	3 103	47	16 340	10 745	14	4 529	3 443	6	2 309	2 264	—	—	—	58	18 739	13 000	14	4 529	3 443
5 029	4 438	11	3 523	3 103	28	9 458	7 772	11	3 523	3 103	—	—	—	—	—	—	28	9 458	7 772	11	3 523	3 103
1 479	1 341	—	—	—	20	13 906	8 159	3	1 829	1 094	—	—	—	—	—	—	20	13 906	8 159	3	1 829	1 094
1 479	1 341	—	—	—	4	2 683	2 251	1	621	444	—	—	—	—	—	—	4	2 683	2 251	1	621	444
—	—	—	—	—	13	15 276	8 901	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	15 276	8 901	—	—	—
—	—	—	—	—	7	12 004	7 077	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	12 004	7 077	—	—	—
—	—	—	—	—	17	49 655	28 835	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	49 655	28 835	—	—	—
6 344	5 242	145	5 693	4 686	222	9 316	6 267	165	6 636	5 218	39	1 949	1 604	10	496	445	261	11 265	7 871	175	7 132	5 663
6 344	5 242	145	5 693	4 686	192	7 742	6 059	163	6 548	5 218	24	931	791	10	496	445	216	8 673	6 850	173	7 044	5 663
11 680	10 311	28	6 416	5 637	156	116 568	70 305	41	10 435	7 777	31	6 241	5 802	8	1 115	1 056	187	123 809	76 107	49	11 550	8 833
11 680	10 311	28	6 416	5 637	70	18 815	15 567	34	7 792	6 626	9	1 224	1 153	8	1 115	1 056	70	20 030	16 720	42	8 907	7 682
18 024	15 553	173	12 109	10 323	378	125 884	76 572	206	17 071	12 995	70	8 190	7 406	18	1 611	1 501	448	134 074	83 978	224	18 682	14 496
18 024	15 553	173	12 100	10 323	262	26 557	21 626	197	14 340	11 844	33	2 155	1 944	18	1 611	1 501	295	28 712	23 570	215	16 051	13 345
60	53	—	—	—	8	513	87	—	—	—	44	4 248	3 720	—	—	—	52	4 761	3 815	—	—	—
60	53	—	—	—	4	100	68	—	—	—	14	435	340	—	—	—	18	544	414	—	—	—

D'après l'âge

Sel. üle 100 rgt. Dont plus de					Sel. üle 100 rgt. Dont plus de					Sel. üle 100 rgt. Dont plus de					Sel. üle 100 rgt. Dont plus de									
br.	net.	Arv	Nombre		br.	net.	Arv	Nombre		br.	net.	Arv	Nombre		br.	net.	Arv	Nombre		br.	net.	Arv	Nombre	
782	639	—	—	30	1 992	1 455	3	860	606	3	123	108	—	—	—	—	33	2 115	1 563	3	866	606		
782	639	—	—	29	1 966	1 455	3	860	606	3	123	108	—	—	—	—	32	2 089	1 503	3	860	606		
3 443	2 944	8	1 972	1 732	57	5 420	4 137	10	3 537	2 093	2	905	850	5	763	725	65	6 331	4 993	16	4 300	3 420		
3 443	2 944	8	1 972	1 732	56	4 061	3 327	9	2 172	1 885	8	905	856	5	763	725	64	4 966	4 183	14	2 935	2 610		
3 717	3 189	8	2 330	2 035	72	23 020	14 074	39	21 106	13 667	5	484	455	3	352	331	77	23 510	15 429	42	21 758	13 998		
3 717	3 189	8	2 330	2 035	57	9 143	7 210	24	7 523	5 903	5	484	455	3	352	331	62	9 627	7 665	27	7 875	6 234		
1 616	1 361	3	564	496	47	7 678	3 468	10	6 171	2 423	2	79	68	—	—	—	49	7 757	3 536	10	6 171	2 423		
1 616	1 361	3	564	496	39	2 457	1 947	5	1 115	916	1	23	18	—	—	—	40	2 480	1 965	5	1 115	916		
2 345	2 030	5	1 455	1 292	42	19 085	12 198	15	18 058	11 426	1	70	47	—	—	—	43	19 755	12 245	15	18 058	11 426		
2 345	2 030	5	1 455	1 292	29	2 345	2 030	5	1 455	1 292	—	—	—	—	—	—	29	2 345	2 030	5	1 455	1 292		
3 048	2 677	9	2 602	2 359	88	18 621	11 785	21	18 083	11 450	1	407	388	1	407	388	39	19 028	12 173	22	18 400	11 844		
3 048	2 677	9	2 602	2 359	23	3 048	2 677	9	2 602	2 359	—	—	—	—	—	—	23	3 048	2 677	9	2 602	2 359		
2 151	1 912	10	1 963	1 753	35	17 891	10 594	24	17 824	10 413	4	1 089	1 597	4	1 089	1 597	39	19 580	12 191	28	19 013	12 010		
2 151	1 912	10	1 963	1 753	16	2 476	2 121	12	2 288	1 962	—	—	—	—	—	—	16	2 476	2 121	12	2 288	1 962		
127	107	—	—	—	10	14 811	8 717	9	14 579	8 585	—	—	—	—	—	—	16	14 011	8 717	9	14 579	8 585		
127	107	—	—	—	4	127	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	127	107	—	—	—		
403	364	1	403	364	14	8 098	4 701	10	7 866	4 605	1	109	97	1	109	97	14	8 098	4 701	10	7 866	4 605		
403	364	1	403	364	2	444	391	1	403	364	—	—	—	—	—	—	2	444	391	1	403	364		
—	—	—	—	—	3	1 580	940	3	1 580	940	—	—	—	—	—	—	3	1 580	940	3	1 580	940		
371	312	2	331	280	16	6 453	3 535	11	6 178	3 480	1	109	97	1	109	97	17	6 502	3 632	12	6 287	3 586		
371	312	2	331	280	3	371	312	2	331	280	1	109	97	1	109	97	4	480	400	3	440	377		
21	18	—	—	—	8	523	68	1	320	—	45	4 324	3 700	17	2 021	2 064	52	4 847	3 858	18	3 241	2 664		
21	18	—	—	—	4	110	49	—	—	—	15	511	410	—	—	—	19	630	459	—	—	—		
18 024	15 553	46	11 680	10 311	378	125 884	76 572	156	116 568	70 305	70	8 190	7 406	31	6 241	5 802	448	134 074	83 978	187	123 809	76 107		
18 024	15 553	46	11 680	10 311	262	26 557	21 626	70	18 815	15 567	33	2 155	1 944	9	1 224	1 153	295	28 712	23 570	79	20 030	16 720		

Tab. 3. Sisevete kaubalaevastik suuruse ja ehitusematerjali järgi.
Flotte marchande intérieure d'après le tonnage et matériel de construction des navires.

	20—50 br. rgt.			51—100 br. rgt.			101—250 br. rgt.			Kokku — Total		
	Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage		Arv Nombre	Maht rgt. Tonnage	
		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.
Aurulaevad — Navires à vapeur	12	361	146	6	394	170	4	602	281	22	1 357	597
Sellest puu — Dont de bois	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mootorlaevad — Navires à moteur	1	25	16	—	—	—	—	—	—	1	25	16
Sellest puu — Dont de bois	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praamid — Chalands	1	36	33	—	—	—	—	—	—	1	36	33
Sellest puu — Dont de bois	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad — Chalands	39	1 161	960	24	1 692	1 420	5	623	514	68	3 476	2 894
Sellest puu — Dont de bois	39	1 161	960	24	1 692	1 420	5	623	514	68	3 476	2 894
Kokku — Total	53	1 593	1 155	30	2 086	1 590	9	1 225	795	92	4 894	3 540
Sellest puu — Dont de bois	39	1 161	960	24	1 692	1 420	5	623	514	68	3 476	2 894

Tab. 4. Sisevete kaubalaevastik laevade vanuse ja ehitusekoha järgi.
Flotte marchande intérieure d'après l'âge et pays de construction des navires.

Laevallik ja ehitusekoht	1932—1928		1927—1923		1922—1918		1917—1913		1912 ja var.		Teadmata Inconnu		Kokku Total		
	Arv Nombre	Maht. reg. Tonnage		Arv Nombre	Maht. reg. Tonnage		Arv Nombre	Maht. reg. Tonnage		Arv Nombre	Maht. reg. Tonnage		Arv Nombre	Maht. reg. Tonnage	
		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.		br.	net.
Aurulaevad — Navires à vapeur:															
Ehitusekohaga kodumaal — Construits en Estonie	1	25	16	—	—	—	—	—	—	2	72	19	1	156	62
„ vilismaal — Construits à l'étranger	—	—	—	1	94	54	2	99	56	2	323	160	9	351	128
„ teadmata — Inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	200	92
Kokku — Total	1	25	16	1	94	54	2	99	56	2	323	160	11	423	147
Mootorlaev. — Navires à moteur:															
Teadmata — Inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	16
Kokku — Total	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	16
Praamid — Chalands:															
Kodumaal — Construits en Estonie	1	36	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	1	36	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lodjad — Chalands:															
Kodumaal — Construits en Estonie	13	452	385	8	374	318	2	55	50	3	272	219	12	760	621
Vilismaal — Construits à l'étranger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	91	78	1	81	68
Teadmata — Inconnu	—	—	—	1	40	36	—	—	—	1	34	24	18	683	561
Kokku — Total	13	452	385	9	414	354	2	55	50	3	272	219	14	885	723
Üldse — Grand total	15	513	434	10	508	408	4	154	106	5	595	379	25	1 368	870

Tab. 5. Kaubalaevastiku kasv ja kahnemine 1932 a. — Accroissement et diminution du tonnage de la marine marchande en 1932.

	Aurulaevad Navires à vapeur		Mootorlaevad Navires à moteur		Mootorpurjel. Navires à moteur et voil		Purjelaev. Navires à voiles		Praamid Chalands		Üldse Grand total	
	Arv	br. rgt.	Arv	br. rgt.	Arv	br. rgt.	Arv	br. rgt.	Arv	br. rgt.	Arv	br. rgt.
Juurekasv — Accroissement	12	17 804	0	807	9	825	4	851	—	—	34	20 287
Ostetud — Navires achetés	12	17 796	6	189	3	498	1	717	—	—	22	19 200
Ehitatud ja ümberehitatud — Construits et reconstruits	—	—	—	—	4	260	3	120	—	—	7	380
Vanad laev. registreeritud — Enreg. des nav. non. enreg.	—	—	2	597	—	—	—	—	—	—	2	597
Ümbermõõtmisega juure tulnud — Surplus de au remeurement	—	—	8	1	21	—	—	—	—	—	3	110
Vähemine — Diminution	—	—	—	—	1	311	10	734	1	161	12	1 208
Müüdid — Nav. vendus	—	—	—	—	1	311	1	84	—	—	2	395
Hukkunud — Perte en naufrages	—	—	—	—	—	—	1	251	—	—	1	251
Lammutatud ja vanaduse tõttu hävinud	—	—	—	—	—	—	3	127	1	63	4	190
Vielisement	—	—	—	—	—	—	3	173	—	—	3	173
Ümberehitatud — Reconstruits	—	—	—	—	—	—	2	99	—	—	2	197
Muul põhjusil vähenen. — Autres causes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Üldtulemus — Résultat	+12	+17 804	+9	+807	+8	+514	-6	+117	-1	-161	+22	+19 061

HAIGEKASSADE LIIKMETE HAIGUSED JA SUREVUS. MALADIES et MORBIDITÉ des MEMBRES des CAISSES-MALADIE.

Sisu: 1. Haigekassade liikmete haigused, lhk. 371. 2. Haigekassade liikmete surevus, lhk. 378.

Haigekassade iga-aastased tegevusaruanded sisaldavad statistilisi andmeid kassaliikmete surmajuhutudest ja haigustest. Kuid viimaseid siiski püütud ulatusel. Nimelt vaid haiguste kohta, mil kassaliikmetele maksetakse haiguse töötta töölt vabastamise korral abiraha, s. o. kolme ja enam päevase kestusega haigestumisel. Seega lihtsajalised töölt vabastamisega ja kergemad töölt vabastamist mitte põhjustavad haigestumised peale väheste erandite on jäänud arvestamata. Omal ajal tarvitusel olevate haigekassade aruannete vormide koostamisel Riigi statistika keskbüroo soovitas küll statistiliste andmete koostamist kõigi haigusjuhtude kohta, kuid seda peeti haigekassadele koormavaks. Nüüd aga on see küsimus võetud uuesti päevakorraks. Nimelt ka viimasel Eesti-Läti statistika konverentsil peeti vajalikeks andmete koostamine nii haigekassade liikmete kui nende perekonnaliikmete kõigi haigusjuhtude kohta vähemalt korral viie aasta tagant. See võimaldaks selgitada mitte üksnes tööliste haigestumise üldulatust ja iseloomu, vaid oleks vajalikeks taustaks ka raskemate, töölt vabastamist põhjustavate haiguste analüüsile.

Seni aga oleme sunnitud piirduma vaid viimastega ja peame nende põhjal ülevaate saavutama meie tööliste tervislikust seisundist ja töötähtsusest mõjust sellele.

Esimene katse valgustada meie tööliste tervislikku seisundit haigekassa statistika andmeil ilmus Riigi statistika keskbüroo 1930 a. väljaandes „Rahvastik ja tervishoid Bestis“. Ent selles oli võimalik katseliselt kasutada vaid 1928 a. andmeid. Nüüd aga on meil kasutada juba nelja — 1928—31 a. andmed, need peaksid võimaldama palju kindlamaid tulemusi — kuigi, öieti öelda, ka neist veel ei piisa täielikule selgusele jõudmiseks.

1. Haigekassade liikmete haigused. *Maladies des assurés.* Andmed haigekassade liikmete arvust ja nende töölt vabastamisega ja abiraha andmisega haigusjuhtudest leiduvad iga-aastastes ülevaadetes haigekassade tegevusest — viimastest aastatest Besti Statistika nr. 133. Nende kohaselt saame järgmised arvud:

Haigekassade liikmete arv ja haigused. — *Nombre des membres des caisses-maladies et maladies des assurés.*

1.	Kassaliikmete arv (12 kuu lõpu keskmine) — <i>Nombre des membres (moy. de 12 mois)</i>	Haigusjuhtude arv — <i>Nombre des maladies</i>	100 kassaliikme kohta — <i>Par 100 membres</i>	Keskmine haiguste kestus päevades — <i>Durée moyenne d'un cas de maladie en jours</i>
1931	38 125	16 494	43	10
1930	41 078	17 735 ¹⁾	43	18
1929	41 302	25 781	62	16
1928	36 732	18 186	50	17
1927	36 452	16 784	50	11
1926	37 064	17 181	46	16
1925	34 349	18 315	53	16
1924	33 665	15 577	46	16
1923	33 359	16 781	50	15

¹⁾ Kontrollimisel parandatud õige arv.
*) Ise oma liikmeid ravivad kassad.
**) Algas tegevust 1930 a. II poolal.

Need arvud näitavad, et haigekassade liikmete haigestumine 1923—28 a. oli võrdlemisi püsiv, tõusis järsku 1929 a. ühes h.-k. liikmete arvu tõusuga ja selle järele langes madalamale kui kunagi enne. Selle järgi nagu oleks tööliste tervislik seisund järsku paranenud. Kuid need arvude muutused vaevalt näitavad tõelist haiguste käiku, eriti viimaste aastate languse suurus on küsitav.

Kuigi viimaseil aastail päevaste töötundide ja nädalatööpäevade arv keskmiselt on langenud ja seega tööliste töökoormis vähenenud, ei ole tõenäoline, et see haigestumist seevõrt oleks mõjutanud. Pigemini

Haiguste arv 100 kassaliikme kohta 1929—31 a. haigekassade järgi — *Nombre des maladies par 100 assurés d'après les caisses-maladie.*

2.	1929	1930	1931
Ühishaigekassad — <i>Caisnes communes:</i>			
*Tallinna ühise haigekassa	51	38	41
*Tallinna linnatev. haigekassa	51	33	—
*Rakvere ühise hk.	52	21	26
*Narva ühise hk.	66	36	44
*Paide ühise hk.	35	35	24
*Türi ühishaigekassa	74	50	58
*Tartu ühishaigekassa	54	38	39
*Valga ühishaigekassa	37	34	31
*Võru-Petseri ühishaigekassa	35	25	24
Räpina ühshk.	51	—	—
*Viljandi ühshk. „Aidi“	38	23	26
*Põltsama ühshk.	—	18	29
Rõika ühshk.	74	39	44
*Pärnu ühshk.	36	20	10
Abja-Mõisaküla ühishaigk.	37	64	42
Vändra ühshk.	75	14	—
Haapsalu ühshk.	46	40	41
*Kuressaare üh. hk.	64	44	25
Tallinna juuksetööl. üh. hk.	—	—	20
Kokku — Total	51	36	38
Üksikute ettevõtete haigekassad — <i>Caisnes des entreprises particuli.</i>			
Balti Puuvillav. hk.	68	55	52
*Rosen ja Ko ^o hk.	43	35	40
*Tall. sadamatööl. üh. hk.	37	27	24
Kohtla paberivabr. hk.	76	49	72
Narva kalevivabr. hk.	77	50	56
Kohtla-Järve hk.	59	40	35
Port-Kunda hk.	77	56	39
Kreenhoimi hk.	129	39	72
Narva linak. ja manuf. hk.	101	70	81
Sindi kalevivabr. hk.	65	51	49
Hiiu-Kärkla kalevik. hk.	42	21	20
*A.-s. Loksa Tehaste hk.	20	11	11
A.-s. Kütte-Jõud hk.	103	47	41
Kokku — Total	90	62	59

kiül viimaste aastate haigusekoeffitsientide vähene-
mise põhjus peitub mujal, nimelt haigekassade liikmete
ravimiskorras, nii kui seda osutab keskmise haig-
guste kestuse kasvamine ja haiguste puhul kassaliik-
meile maksetud toetuste suuremine keskmiselt ühe
kassaliikme kohta — 1929 a. 26,7 kr, 1930 a. 34,7 kr,
1931 a. 35,7 kr. On tõenäoline, et kitsaste olude sunnil
haiguse puhul töölt vabastamiseks ollakse muutunud
tagasihoidlikumaks nii haigekassades, kes ise ravivad
omi liikmeid, kui eriti üksikettevõtete haigekassades,
kus ravimine sünnib ettevõtete korraldusel.

Seda näeme eelnevalt (tab. 2) üksikute haige-
kassade andmeist. Nimelt ühishaigekassades, kellest
ei ravi oma liikmeid vaid mõned (Rõika, Abja-
Mõisaku, Väandra, Haapsalu ja Rõpina oli
registreeritud viimasel kolmel aastal 100 kassa-
liikme kohta haigusjuhte läbistatku 40% vähem kui
üksikettevõtete haigekassades, kellest vaid üksikud
ravivad oma liikmeid ise. Selline erinevus tuleb ilm-
siks teataval määral koguni üksikutes kassades. Ja
vastavalt erinevusele erineb ravimiskulude kokkutom-
bamise mõjul ka haigusjuhtude vähenemine: üksik-
ettevõtete h.-kassades on see suurem kui ühishaige-

kassades. Võttes 1929 a. 100, saame järgmised hai-
gusekoeff. muutused $\frac{(\text{üh. h.-k.})}{(\text{ettev. h.-k.})} 1930 - \frac{70,6}{68,8}$ ja
1931 a. $\frac{74,5}{65,6}$. Töölise haigestumine erineb tegelikult

ka üksikutes tööalades, mis võib peegelduda eriti
üksikettevõtete haigekassade andmeis, kuid siiski
vaevast tab. 2 arvude suured erinevused vastavad
töelikkusele.

Mil määral haigestumine esineb üksikute tööalade
järgi, katsume selgitada allpool — niipalju kui kasu-
tatavad andmed seda lubavad. Siin aga peame kon-
stateerima tõsiasja, et praegusel ulatusel haigekassade
andmed töölise tõelist haigestumise määra ei selgita,
vaid selleks on enam kui hädavajaline üldine h.-k.
liikmete kõigi haigusjuhtude registreerimine. Siis vast
selguks tõeline haigestumise sagedus, mis võib muu-
tuda pahemusele või paremusele vaid pikkamööda,
muidugi arvatud välja erakorralised taudide levingud,
nagu seda võime konstateerida 1929 a. kohta. Nimelt
selle aasta kõrge haigestumise koeffitsiendi põhjustas
sunduslikule registreerimisele mitte alluv gripi-taud.

Haigekassa liikmete haigused haiguserühmade järgi — *Maladies des assurés d'après les causes.*

3.	Haiguste arv — <i>Nombre des maladies</i>				100 kassaliikme kohta — <i>Par 100 assurés</i>			
	1931	1930	1929	1928	1931	1930	1929	1928
Epideemilised ja nakkusehaigused — <i>Maladies épidémiques et contagieuses</i>	3 780	2 811	8 019	2 445	10	7	20	8
Organismi üldised haigused — <i>Maladies générales</i>	438	599	803	353	1	1	1	1
Närvisüsteemi ja meelteorganite haigused — <i>Affections du système nerveux et des organes des sens</i>	1 060	1 206	1 492	854	3	3	4	3
Vereringevoolu organite haigused — <i>Maladies de l'appareil circulatoire</i>	596	655	711	471	2	2	2	2
Hingamisorganite haigused — <i>Affections de l'appareil respiratoire</i>	1 748	2 446	2 083	1 974	5	6	7	7
Seedimisorganite haigused — <i>Affections de l'appareil digestif</i>	2 899	3 005	3 366	2 150	8	7	8	7
Kuse- ja suguelundite haig. — <i>Affections de l'appareil génito-urinaire</i>	828	1 067	1 234	884	2	3	3	3
Sünnitusepuhulise seisundi — <i>État puerpéral</i>	598	777	812	1 178	2	2	2	4
Naha- ja nahaaluskoe haig. — <i>Affections de la peau et du tissu cellulaire</i>	1 216	1 716	1 802	1 208	3	4	4	4
Liikumisorganite haig. — <i>Affections des organes de la locomotion</i>	1 435	1 680	1 776	1 178	4	4	4	4
Välisel põhjusil tekkinud haig. — <i>Affect. produites par des causes extérieures</i>	1 385	1 531	2 319	2 327	4	4	6	8
Kindlakstegetamata või puudulikult ülestähendatud haig. — <i>Maladies non indiquées ou mal définies</i>	174	209	287	230	0	1	1	1
Kokku — Total	16 155	17 702	25 604	15 258	44	44	62	52

Sisetõttu üldise sunduslikult registreeritavate nakkus-
haiguste statistika järgi 1929 a. järgnevalt 1930 a.
palju ei erine, kuid surmapõhjuste statistikas ilmneb
see selgesti (v. E. Statistika nr. 109 lhk. 690). Gripi-
taudist on tingitud ka haigekassade liikmete haiguste
eritelus (tab. 3) epideemiliste ja nakkusehaiguste kõrge
sagedusekoeffitsient 1929 a., samuti võrreldes 1930 a.
väike tõus 1931 a. Teistes haiguserühmades 1929 a.
arvud erinevad eelmisest aastast vähe: närvisüsteemi
ja meelteorg. ning seedimisorg. h. on tõusnud 1 punkti
võrra, kuna aga sünnitusepuhulise seisundi ja välistel
põhjustel tekkinud haiguste alal leiame koguni lan-
guse 2 punkti võrra. 1930 ja 1931 a. on viimased veel
langenud 2 p. võrra, samuti leiame suurema languse

hingamisorganite haiguste alal ja väiksema — kuse- ja
suguelundite ning naha ja nahaaluskoe haiguste alal.
Kindlakstegetamata või puudulikult ülestähendatud
haiguste rühma langus aga osutab paranemist haiguste
diagnoosimises ja on vastavalt suurendavalt mõjutanud
teisi haiguserühmi. Üldised koeffitsiendid tab. 3 eri-
nevad tab. 1 omist selletõttu, et siin välja on jäetud
mõnede haigekassade aruanded, mis polenud haiguste
eritlemiseks kasutamiskõlblikud.

Kas ja mil määral töölise haigestumises tuleb
ilmsiks erinevusi tööalade järgi, seda näitab tab. 4, mis
on koostatud kolme (1929—31) aasta keskmisel and-
meil. Esitatud on kõik alad peale panga- ja kindlus-
tasajanduse ja maja- ja isikuteenistuse, millistesse

Haigekassade liikmete haigusd 1 000 kassaliikme kohta tööstuscharude järgi (1929—31 a. keskmise). *Maladies des assurés d'après les industries par 1 000 membres (moy. de 1929—31).*

4.

	Kassaliikmete arv Nombre des assurés	Haiguste arv Nombre des maladies	Epidemioloogilised ja nakkushaigused Maladies épidémiques et contagieuses	Organismi üldised haigused Maladies générales	Närvisüsteemi ja meeleorgaanite haig. — Affections du système nerveux et des organes des sens	Vereringesüsteemi haigused Maladies de l'appareil circulatoire	Hingamisorgaanite haigused Affections de l'appareil respiratoire	Seedisorgaanite haigused Affections de l'appareil digestif	Kuse- ja suguelundite haigused Affections de l'appareil génito-urinaire	Sünnituselundite haigused Etat puerpéral	Naha- ja nahaaluskoe haigused Affections de la peau et des tissus cutanés	Lümfisüsteemi haigused Affections des organes de la locomotion	Väliselt põhjustatud haigused — Affections produites par les causes extérieures	Kindraks tegemata või puudul. illestähend. haig. — Maladies non indiquées ou mal définies	Kokku — Total
Mehed — Hommes.															
Murrud ja kaevandused	5 851	1 434	60	3	14	4	25	36	2	—	40	26	33	2	245
Mineraalide ümbertöötamine	3 095	774	60	3	10	10	37	39	6	—	30	26	26	3	250
Metallitööstus	4 863	1 421	89	4	19	10	45	42	6	—	24	23	25	5	294
Keemiatööstus	815	151	56	4	12	5	28	31	5	—	10	16	11	7	185
Nahatööstus	646	202	87	5	15	9	45	50	6	—	31	23	36	6	311
Tekstiilitööstus	5 740	2 023	81	3	23	17	41	63	5	—	31	34	47	2	352
Puutööstus	9 125	1 331	36	3	9	6	20	25	2	—	14	15	16	—	147
Paberitööstus	2 425	766	69	3	22	12	44	47	6	—	27	30	52	5	317
Polligraafiatööstus	1 618	360	72	3	7	7	41	30	5	—	16	14	20	—	232
Toit-, maitseain. ja jookide tööst.	6 021	823	40	2	8	5	20	23	3	—	13	12	11	—	130
Kehakatte ja pudukaupade tööst.	1 454	297	56	3	14	7	36	32	5	—	17	17	17	—	205
Ehitustööstus	5 837	500	16	1	6	2	12	17	2	—	10	11	7	—	85
Elektrijaamad, gaasi- ja veevarust.	900	214	67	7	20	13	29	33	10	—	8	8	23	—	22
Puhastustööstus	136	36	50	7	7	7	37	22	7	—	15	22	29	—	212
Kaubandus	57	9	53	—	—	—	0	18	—	—	35	0	35	—	159
Transport ja side	594	148	52	7	12	12	40	42	5	—	19	29	27	—	248
Ühiskondlik tegevus	93	29	215	—	—	—	0	32	—	—	—	11	11	—	313
Kokku	49 270	10 512	54	4	13	8	29	34	4	—	21	20	34	2	313
Naised — Femmes.															
Industries extractives	1 576	301	46	4	13	4	12	30	15	23	34	24	22	1	228
Ind. minérale	746	192	48	16	19	11	24	40	25	16	13	25	16	3	256
„ des métaux	629	159	57	8	17	5	33	41	32	19	14	11	10	3	260
„ chimique	546	183	86	7	20	7	37	44	42	31	13	18	15	15	337
„ des cuirs et peaux	289	50	48	10	7	7	21	24	17	14	10	7	7	3	175
„ textile	10 050	6 262	127	33	37	16	46	81	40	41	20	37	34	5	523
„ du bois	2 579	641	56	5	10	10	32	33	30	10	14	20	14	3	249
„ du papier	608	205	74	7	15	15	46	58	35	15	15	30	30	2	342
„ polygraphique	937	278	82	9	13	4	44	45	30	27	14	16	10	4	297
„ de l'alimentation et des boissons	3 271	1 136	81	9	21	9	46	51	43	27	20	18	16	6	347
Confection de vêtements et fab. de mercerie	2 633	560	48	8	13	6	29	34	25	19	11	9	9	2	213
Constructions	369	47	14	3	11	—	16	27	16	8	8	14	8	3	128
Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	84	19	71	—	36	12	36	36	—	12	12	—	12	—	227
Industrie de nettoyage	472	119	69	6	21	11	34	38	23	15	8	17	11	—	247
Commerce	78	18	64	13	13	13	26	26	13	13	38	0	—	—	245
Transport et communication	78	60	231	38	13	26	103	90	77	13	13	115	51	—	770
Service public	80	25	75	0	0	13	25	38	25	75	13	13	25	—	302
Total	25 025	9 315	88	18	25	11	38	56	34	29	20	25	32	4	370
Kokku — Total.															
Murrud ja kaevandused	7 427	1 795	57	3	13	4	23	35	4	23	39	26	30	1	258
Mineraalide ümbertöötamine	3 841	966	58	5	12	10	35	39	10	16	27	26	24	3	265
Metallitööstus	5 492	1 580	85	6	19	10	44	42	9	19	23	21	23	4	305
Keemiatööstus	1 301	334	60	5	15	6	32	34	20	31	11	17	12	10	264
Nahatööstus	935	252	75	6	13	9	39	42	10	14	25	18	27	5	230
Tekstiilitööstus	15 700	7 285	110	24	32	17	44	74	28	41	28	35	39	4	476
Puutööstus	11 704	1 972	40	3	10	6	23	20	9	16	14	10	16	2	181
Paberitööstus	3 033	971	70	4	21	13	44	49	12	15	24	30	48	4	334
Polligraafiatööstus	2 555	638	76	5	13	6	42	35	14	27	15	14	16	3	266
Toit-, maitseain. ja jook. tööst.	9 292	1 059	52	5	13	6	29	33	17	27	15	14	13	3	227
Kehakatte ja pudukaupade tööst.	4 087	857	51	6	13	7	32	33	18	19	13	12	11	—	217
Ehitustööstus	6 206	547	16	1	6	2	12	18	3	8	10	11	7	—	95
Elektrijaamad, gaasi- ja veevarust.	934	233	87	6	21	13	29	34	9	12	8	23	22	—	246
Puhastustööstus	608	140	59	7	18	10	35	35	20	15	10	18	15	3	245
Kaubandus	135	27	59	7	15	7	15	22	15	13	22	22	15	—	212
Transport ja side	872	298	73	10	12	13	48	48	13	13	18	30	30	3	320
Ühiskondlik tegevus	173	54	150	0	12	6	30	30	12	75	6	12	17	—	350
Kokku	74 295	19 827	66	8	17	9	32	42	14	29	21	22	23	3	286

1) Koeffitsiendid nalkassaliikmetele keskmise arvu alusel.

aladesse kuuluvad vaid vähesed juhud. Seejuures koefitsiendid on arvatud aasta jooksul haigekassade liikmeiks olnud isikute arvu alusel (aastas 12 kuu keskmisi arve tööstuseharude järgi haigekassade aruanded ei näita, aasta lõpu arvud aga pole sobivad, selletõttu siin toodud arvud pole võrreldavad „Rahvastik ja Tervishoius“ toodud 1928 a. suhtarvudega), mis oli kolme aasta keskmisena 74 295. Nende vastav töölt vabastamisega ja abiraha saamisega haigusjuhtude arv oli 19 827, mis annab 1 000 kassaliikme kohta 286 juhtu.

Üksikute tööalade järgi leiame suure erinevuse. Teiste hulgas haigestumise sageduselt seisab esikohal tekstiiltööstus — nii meestel kui naistel. Jääb aga lahtiseks, mil määral on neid arvusiid mõjutanud arstiabi korrastus selle ala suuremates ettevõtetes. Tab. 2 järgi leiame neis väga erinevad koefitsiendid. Kõrged arvud leiame veel ühiskondliku tegevuse alal (kuhu kuuluvaks on arvatud haigusekindlustusele alluvad haigekassade teenijad), paberitööstuse ja transport ja side alal — jällegi mõlemal sool, viimasel alal eriti kõrge naistel. Neil aga on seda erilisel mõjutanud nakkusehaigused, pealegi väikse arvu isikute juures. Samuti on ühiskondliku tegevuse arvusiid mõjutanud eriti nakkusehaigused, kui juhusliku iseloomuga haigused. Seetõttu on otstarbekohasem üldarvude asemel eritleda tööstuseharude järgi üksikuid haiguserühme.

Töölise tervisliku seisundi hinnanguks tuleb lugeda eriti tähtsaks hingamis- ja seedimisorganite haigusi — need esinevad peale nakkusehaiguste suurimate arvudega pea kõigis tööharudes. Kuid siiski suurimad arvud leiame juba eelmainitud transport ja sides, tekstiil-, paber- ja samuti metalli- ja poligraafiatööstuses. Kõige väiksemal määral esinevad hingamisorganite haigused kaubanduse ja ehitustööstuse alal. Samuti seedimisorganite haigused — ka need esinevad suurimate ja väiksemate arvudega samades tööalades ja, mis tähtis, mõlemal sool, kuigi väikeste erinevustega. Peale nende alade leiame veel mõlemas haiguserühmas kõrged arvud: meestel nahtööstuses ja naistel keemia- ning toit- ja maitseainetetööstuses.

Järgmisteks suuremarvulisteks haigusteks mõlemal sool on liikumisorganite haigused, eriti tekstiil-, paber- ja transporttööstuses ning peale selle meestel — murdudes ja kaevandustes, mineraalide ümbertöötamise ja elektri-, gaasi- ja veevarustuse alal, naistel — kaubanduse alal.

Eriliselt naistehaigustena esinevad, peale sünnitusepuhulise seisundi, kuse- ja suguorganite haigused, missuguseid meestel raskel, töölt vabastamist põhjustaval kujul esineb vähe. Viimased esinevad naistel eriti suurel arvul transport-, toit-maitseainete ja jookide, tekstiil- ja keemiatööstuse alal.

Samuti leiame naistel hästi suuremal määral organismi üldhaigusi — jällegi peamiselt

transport- ja side ja tekstiiltööstuse alal. Selletõttu üldine naiste haigestuvus osutub tunduvalt suuremaks kui meestel — 370 : 213 vastu.

Kuna eelselgunu kohaselt, vaatamata andmete puudulikusele, üksikute tööalade eriline haigusitekitav mõju näib olevat ilmsel, siis järgnevalt (tab. 5) toome üksikasjalisema liigituse järgi haigused, mis kannavad rohkem kutselist iseloomu.

Nendest esikohal peame nimetama hingamisorganite tuberkuloosi. Selle sagedusarvud kolmel vaadeldaval aastal üldiselt esinevad langevaina, eriti naistel; kuid sellest optimistlikke järeldusi teha ei saa, sest keskmine haiguse kestuse tõus võrreldes 1929 a. annab ka siin alust eelselgitatud segavate mõjude võimalikkusele.

Üksikutest tööharudest paistavad silma suurimate koefitsiendiga: meestel — metalli-, poligraafia- ja kehakatte-pudukaubatööstus, naistel — elektri- ja gaasijaamad, toit-maitseainete ja poligraafiatööstus ning kaubandus, transport ja side ning ühiskondlik tegevus. Kuid arvestades viimasel ajal nais-töötajate vähesusega (v. tab. 4), tuleb lugeda tbc-hädaohlikuks eeskätt poligraafia-, metalli- ja kehakattetööstust. Kõige väiksema tbc levingu leiame murdudes ja kaevandustes ning ehitustööstuses, s. t. peamiselt välistööl. Muude hingamisorganite haiguste poolest paistavad eriti silma, eelpool selgunu kohaselt, peale metalli- ja poligraafiatööstuse tekstiil-, paberitööstus ja transport ja side.

Vähk ja teised pahaloolumilised kasvaja-d esinevad suuremas sageduses mineraalide ümbertöötamise-, naha-, tekstiil- ja paberitööstuses ning transpordi ja side alal, eriti naistel. Võimalik, et tõesti siin avastub side tööstuse iseloomu ja kasvajate (nimelt vähi) vahel, eriti pidades silmas vähi tekkimise põhjuste selgustust.

Silmahaigusi näivad eriliselt põhjustavat murrud ja kaevandused, naha-, tekstiil- ja paberitööstus ja elektri-gaasijaamad.

Kõrva haigused esinevad suurimas sageduses samuti tekstiil- ja paberitööstuses ja elektri-gaasijaamades, kuid peale selle veel metalli- ja puhastustööstuses ning ühiskondliku tegevuse (?) alal.

Naha ja nahahaiguskoed haigused esinevad suure sageduses üldiselt pea võrdsest meestel ja naistel, kuigi üksikutele tööaladele enamasti erineval määral. Ühteviisi kõrged arvud mõlemal sool leiame vaid murdudes ja kaevandustes ja tekstiiltööstuses; peale selle aga meestel veel mineraalide ümbertöötamisel, naha- ja paberitööstuses.

Liiklemisorganite haiguste juures peatusime juba eelpool.

Äge mürgistus esineb, kuigi üldiselt väikeste arvudega, nimelt 1929 a. 15, 1930 a. 10 ja 1931 a. 20 juhtu, siiski paljudes tööalades. Nii 3 aasta 45 juhus esines: 2 mineraalide ümbertöötamise alal, 4 rauatööstuses, 2 keemiatööstuses, 14 tekstiiltööstuses, 5 puutööstuses, 1 paberitööstuses, 2 poligraafiats.,

Haigekassade liikmete kutselise iseloomuga haigused 1 000 kassaliikme kohta tööstusarhude järgi 1929—31 a.
Maladies professionnelles par 1 000 membres des caisses-maladie d'après les industries.

5.

	Hingamisorganite tüberkuloos Tbc. de l'appareil respiratoire	Muud hingamisorganite haigused Autres affections de l'appareil respiratoire	Vähk ja teised pahaloomulised kasvaja- ja -Cancer et autres tumeurs	Silma ja selle manuste haigused Affections des organes de la vision et des ses annexes	Kõrva ja selle manuste haigused Affections de l'oreille ou du sinus mastoïdien	Naha ja nahahaigused Affections de la peau et du tissu cutané	Liikumisorganite haigused Affections des organes de la locomotion	Äge mürgistus Empoisonnement	Kokku — Total
Mehed — Hommes.									
1929—31 a. keskmine	6	29	1	3	2	21	20	0	82
Murrud ja kaevandused	2	25	1	4	2	40	26	—	100
Mineraalide ümbertöötamine	6	37	1	3	3	30	26	0	106
Metallitööstus	11	45	1	3	4	24	23	0	111
Keemiatööstus	7	28	0	1	1	10	10	0	57
Nahatööstus	6	43	2	6	1	31	23	—	112
Tekstiilitööstus	4	41	2	4	4	34	34	1	124
Puutööstus	5	21	1	2	2	14	15	0	60
Paberitööstus	7	44	2	5	5	27	30	—	120
Poligraafiatööstus	14	41	1	3	2	16	14	0	91
Toit- maitseainete ja jookide tööstus	4	20	1	1	1	13	12	0	53
Kehakatte ja pudukaupade tööstus	13	36	0	1	2	16	17	1	86
Ehitusetööstus	2	12	0	2	1	10	11	0	38
Elektrijaamad, gaasi- ja veevarustus	7	29	1	6	6	8	26	—	83
Puhastusetööstus	—	36	—	0	7	15	22	—	80
Kaubandus	0	0	0	—	—	35	0	—	35
Transport ja side	7	40	2	2	3	19	29	1	103
Ühiskondlik tegevus	0	32	—	—	11	—	11	—	54
1931 a. üldse	5	23	1	2	3	17	20	0	71
1930 „ „	6	30	1	3	3	23	20	0	86
1929 „ „	6	34	1	3	2	23	21	0	90
Naised — Femmes.									
Moyenne de 1929—31	6	38	1	3	3	20	25	0	96
Industries extractives	1	12	0	3	2	34	24	—	76
Ind. minérale	4	24	4	7	3	13	25	0	80
„ des métaux	3	33	2	3	3	14	11	—	69
„ chimique	7	36	0	2	5	13	18	1	82
„ des cuirs et peaux	7	21	3	—	0	10	7	—	48
„ textile	3	46	1	4	4	26	36	0	120
„ au bois	2	32	2	1	4	13	20	0	74
„ au papier	10	46	2	2	2	14	29	1	106
„ polygraphique	11	43	—	2	3	14	15	0	88
„ de l'alimentation et des boissons	14	46	1	2	4	19	18	0	104
Confection de vêtements et fab. de mercerie	7	29	0	2	3	11	0	—	61
Constructions	—	16	—	3	—	8	13	—	40
Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	24	35	0	0	12	12	—	—	83
Industrie de nettoyage	8	34	0	4	4	8	8	—	66
Commerce	12	25	0	—	—	12	38	—	87
Transport et communication	12	102	12	—	—	12	115	—	253
Service public	12	26	—	—	—	12	12	—	62
1931	5	32	1	3	4	17	24	0	86
1930 „ „	6	39	1	3	3	23	27	0	102
1929 „ „	7	43	1	3	4	21	25	0	104
Kokku — Total.									
1929—31 a. keskmine	6	32	1	3	3	21	22	0	88
Murrud ja kaevandused	2	23	1	4	2	30	26	—	97
Mineraalide ümbertöötamine	6	35	2	3	3	27	26	0	102
Metallitööstus	10	44	1	3	4	22	21	0	105
Keemiatööstus	7	31	0	1	3	11	17	0	70
Nahatööstus	6	36	2	4	1	24	18	—	91
Tekstiilitööstus	4	44	2	5	4	28	35	1	123
Puutööstus	4	23	1	2	2	14	16	0	62
Paberitööstus	7	44	2	4	4	24	30	0	115
Poligraafiatööstus	13	42	0	3	3	15	14	0	90
Toit- maitseainete ja jookide tööstus	8	29	1	2	3	15	14	1	73
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	9	32	1	2	3	13	12	0	72
Ehitusetööstus	2	12	1	1	1	10	11	0	38
Elektrijaamad, gaasi- ja veevarustus	8	29	1	5	6	8	23	—	80
Puhastusetööstus	7	34	0	3	5	10	18	—	77
Kaubandus	7	15	0	—	—	22	22	—	66
Transport ja side	7	43	3	1	3	18	24	0	104
Ühiskondlik tegevus	6	29	—	1	5	5	12	—	56
1931 a. üldse	5	26	1	3	3	17	21	0	76
1930 a. „	6	33	1	3	3	23	23	0	92
1929 a. „	6	37	1	3	3	22	22	0	94

9 toit- ja maitseainete ts., 2 kehakattets., 3 ehitusets. ja I transpordi ja side alal. Seega leiame küll suurimad arvud tekstiil- ja toit-maitseainete tööstuses, kuid mürgistuste kutseline iseloom jääb toodud andmeis siiski

varju. Sellest järgneb vajadus jälgida selle ja veel mõne teise haiguse esinemist üksikasjalisemalt, ceskätt tööiseloomu kohaselt, milleks haigekassade aruanded nõuavad täiendamist.

Kutselise iseloomuga haiguste puhul töölt vabastamise kestus 1929—31 a. — *Nombre des jours chômés à cause des maladies professionnelles*

6.	Hingamisorganite tuberkuloos <i>Tub. de l'appareil respiratoire</i>	Muud hingamisorganite haigused <i>Autres affections de l'appareil respiratoire</i>	Vähk ja teised pahaloomulised kasvaja <i>Cancer et autres tumeurs</i>	Silma ja selle manuste haigused <i>Affections des organes de la vision et des ses annexes</i>	Kõrva ja selle manuste haigused <i>Affections de l'oreille ou de ses annexes</i>	Naha ja nahaaluskoe haigused <i>Affections de la peau et du tissu cellulaire</i>	Liikumisorganite haigused <i>Affections des organes de la locomotion</i>	Äge mürgistus <i>Empoisonnement</i>	Kokku <i>Total</i>
Mehed — Hommes.									
% 1929—31 a.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3—7 päeva	5,1	33,7	10,2	39,7	33,3	30,8	33,6	20,0	33,1
7—14 "	7,7	30,3	14,3	25,1	34,2	33,1	31,6	50,0	29,6
15—28 "	10,5	20,3	16,3	18,2	18,0	18,0	19,4	10,0	19,0
29—56 "	22,8	10,2	22,4	9,1	9,9	6,9	9,1	10,0	10,1
Üle 2 kuu	47,9	5,5	38,8	4,9	4,6	2,2	6,3	10,0	8,2
Keskmiselt ühe haiguse kohta päevades:									
1929 a.	60	17	40	16	15	13	16	28	10
1930 a.	73	17	56	17	16	12	18	9	20
1931 a.	72	10	50	16	14	13	19	11	22
1 000 kassaliikme kohta:									
1929—31 a. keskmine	1,8	0,7	0,3	0,9	0,9	7,2	6,8	0,1	27,7
1929 a.	1,8	11,5	0,3	1,1	0,7	7,9	6,9	0,1	30,8
1930 a.	1,0	10,0	0,4	0,9	0,9	7,8	6,9	0,1	28,9
1931 a.	1,7	7,4	0,4	0,7	0,9	5,7	6,4	0,1	23,3
Naised — Femmes.									
% moy. de 1929—31	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3—7 jours	4,2	35,2	9,7	40,6	25,0	39,7	31,2	40,0	32,6
7—14 "	11,1	29,5	16,1	29,0	32,5	32,5	29,7	20,0	28,9
15—28 "	13,9	20,1	19,4	17,4	20,0	16,4	19,8	20,0	18,8
29—50 "	18,7	9,4	19,4	7,2	16,3	8,3	11,4	20,0	10,6
Plus de 2 mois	52,1	5,8	35,4	6,8	6,2	3,1	7,9	—	9,1
Moy. par une malade:									
1929	66	16	50	15	17	12	18	20	20
1930	80	15	40	17	20	13	20	8	20
1931	73	19	46	18	22	14	20	15	22
Par 1 000 membres:									
Moy. de 1929—31	2,0	12,8	0,4	1,0	1,1	6,8	8,4	0,1	32,0
1929	2,2	14,4	0,4	1,1	1,1	6,9	8,4	0,1	34,6
1930	2,1	13,1	0,4	1,0	1,0	7,6	8,9	0,1	34,2
1931	1,6	10,4	0,4	1,1	1,1	5,8	7,8	0,1	28,3
Kokku — Total.									
% 1929—31 a.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3—7 päeva	4,8	34,3	10,0	40,0	29,8	39,8	32,7	28,7	32,9
7—14 "	8,9	30,0	15,0	28,4	33,5	32,0	30,9	40,0	29,3
15—28 "	15,6	20,3	17,5	17,9	18,8	17,5	19,6	13,3	18,9
29—56 "	21,4	9,9	21,3	8,4	12,6	7,4	10,0	13,3	10,3
üle 2 kuu	49,3	5,5	36,2	5,3	5,3	2,4	6,8	7,7	8,6
Keskmiselt ühe haiguse kohta päevades:									
1929 a.	68	17	47	15	16	12	17	26	19
1930 a.	76	16	54	17	17	12	18	8	20
1931 a.	73	19	54	17	17	13	19	12	22
1929—31 a. keskmine	1,9	10,7	0,3	0,9	0,9	7,0	7,3	0,1	29,2
1929 a.	2,0	12,5	0,3	1,1	0,9	7,6	7,5	0,1	32,0
1930 a.	1,9	11,0	0,4	0,9	0,9	7,7	7,8	0,0	30,4
1931 a.	1,7	8,4	0,4	0,8	1,0	5,6	6,9	0,1	24,9

Peale tödalase eritluse toome siin kutselise iseloomuga haiguste kohta veel andmed haiguste, õigem haiguste tõttu töölt vabastamise (tab. 6) ja haigete vanuse järgi (tab. 7).

Haiguse tõttu töölt vabastamise kestus haiguste iseloomu järgi erineb loomulikult suuresti. Kuna

3 a. keskmisena hingamisorganite haiguste puhul töölt vabastati enam kui 4 nädalaks 70,7% haigeid, 49,3% koguni enam kui kaheks kuuks, samuti vähi ja teiste pahaloomuliste kasvaja puhul vastavalt 57,5% ja 36,2%, on teistes haiguserühmades enamik vabastatud vaid kuni 2 nädalani.

Haigekassa liikmete suhteline haigestumine kutselise iseloomuga haigustesse vanuse järgi (1 000 vastavas vanuses kassal. kohta arvutatud koefitsientide alusel; haigusrühma keskmine = 100) — *Morbidity parmi les membres des caisses-maladie d'après l'âge (par 1 000 membres dans l'âge corres.)*.

7.	Hingamisorganite tuberkuloos <i>Tbc. de l'appareil respiratoire</i>	Muud hingamisorganite haigused <i>Autres affections de l'appareil respiratoire</i>	Vähk ja teised pahaloomulised kasvajaad — <i>Cancer et autres tumeurs</i>	Silma ja selle manuste haigused <i>Affections des organes de la vision et des ses annexes</i>	Kõrva ja selle manuste haigused <i>Affections de l'oreille ou du sinus mastoïdien</i>	Naha ja nahaluskoe haigused <i>Affections de la peau et de ses tissus cellulaires</i>	Liikumisorganite haigused <i>Affections des organes de la locomotion</i>	Äge mürgistus <i>Empoisonnement</i>	Kokku <i>Total</i>
Mehed — Hommes.									
1929—31 a. keskm. — <i>Moy. de 1929—31</i>	6	30	1	3	3	22	21	0	86
Alla 14 aasta — <i>Moins de 14 a.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 aastat	—	80,0	—	—	—	—	—	—	27,9
15 „	83,3	73,3	—	0,0	—	72,7	23,5	—	55,8
16 „	66,7	76,7	—	0,0	106,7	95,5	33,3	—	69,8
17 „	50,0	90,0	100,0	66,7	66,7	95,5	57,1	—	79,1
18 „	50,0	96,7	0,0	33,3	133,3	122,7	61,9	0,0	89,5
19 „	50,0	116,7	—	66,7	133,3	159,1	66,7	0,0	108,1
20—24 a.	66,7	80,0	37,1	66,7	100,0	113,6	61,9	180,1	82,6
25—29 „	100,0	103,3	36,0	100,0	66,7	109,1	95,2	117,0	100,0
30—34 „	100,0	90,0	15,5	100,0	100,0	100,0	100,5	151,0	97,7
35—39 „	150,0	106,7	39,8	133,3	100,0	90,9	114,3	96,6	107,0
40—44 „	100,0	93,3	100,0	100,0	100,0	90,9	109,5	116,5	97,7
45—49 „	133,3	103,3	100,0	100,0	66,7	72,7	123,8	138,8	101,2
50—54 „	83,3	110,0	300,0	100,0	33,3	77,3	128,6	0,0	103,5
55—59 „	83,3	106,7	300,0	66,7	66,7	77,3	161,9	0,0	110,5
60 a. ja üle — <i>60 a. et plus</i>	83,3	143,8	700,0	233,3	33,3	68,2	171,4	—	132,6
Teadmata — <i>Inconnu</i>	50,0	70,0	800,0	33,3	33,3	90,9	71,4	0,0	80,2
Keskmine — <i>Moyen</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Naised — Femmes.									
1929—31 a. keskm. — <i>Moy. de 1929—31</i>	6	40	1	3	4	22	27	0	103
Alla 14 a. — <i>Moins de 14 a.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 aastat	—	—	—	—	—	—	0,0	—	—
15 „	—	—	—	—	—	177,3	0,0	—	37,9
16 „	0,0	42,5	—	200,0	—	104,5	40,7	—	55,3
17 „	0,0	92,5	—	100,0	0,0	95,5	18,5	—	64,1
18 „	50,0	115,0	200,0	100,0	75,0	136,4	77,8	—	104,9
19 „	66,7	117,5	0,0	66,7	50,0	131,8	66,7	678,0	101,0
20—24 a.	116,7	105,0	0,0	100,0	100,0	100,0	55,0	143,7	90,3
25—29 „	183,3	102,5	100,0	100,0	75,0	80,4	77,8	78,5	96,1
30—34 „	150,0	120,0	100,0	66,7	125,0	95,5	81,5	330,0	105,8
35—39 „	100,0	97,5	100,0	100,0	125,0	100,1	111,1	—	104,9
40—44 „	83,3	92,5	200,0	133,3	75,0	95,5	120,6	0,0	103,9
45—49 „	16,7	92,5	400,0	133,3	100,0	95,5	140,7	—	105,8
50—54 „	33,3	77,5	300,0	180,7	75,0	90,0	200,0	—	114,0
55—59 „	16,7	65,0	400,0	166,7	75,0	72,7	214,8	—	109,7
60 a. ja üle — <i>60 a. et plus</i>	0,0	102,5	500,0	166,7	50,0	80,4	233,3	—	131,1
Teadmata — <i>Inconnu</i>	83,3	87,5	—	166,7	125,0	90,9	92,5	—	92,2
Keskmine — <i>Moyen</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Arvutades töölt vabastamise päevad 1 000 kassaliikme kohta, saame kaotatud tööpäevade arvud. Need on 3 aasta kestes kahanenud nii üldiselt kui üksikute haiguste juures, — vastavalt haiguse puhul töölt vabastamise piiramisega. Seda, nagu eelpool väitsime, võib oletada keskmiselt ühe haiguse kohta töölt vabastamise kestuse kasvamisest. Nii on see hingamisorganite tbc juures 1931 a. ja eriti 1930 a. tunduvalt kõrgem kui eelmisel 1929 a., samuti teistes haigusgruppides, arvatud välja juhusliku iseloomuga ägedad mürgistused.

Kutselise iseloomuga haiguste vanuse järgi erinevuste selgitamiseks (tab. 7) oleme 1 000 vastavas vanuses kassaliikme kohta saavutatud koefitsiendid arvanud %-ks iga haigusgruppiga koefitsiendi alusel

(võttes selle = 100). Nii saadud arvud tõstavad ilmekalt esile üksikute haiguste kõrgeima sageduse vanuserühmad. Hingamisorganite tbc näib selleks olevat: meestel 25—49, naistel 20—39. Seega oleks naistel tbc mõjulepääsmine 5 a. võrra varem — vastavalt naiste varemale küpsusikka jõudmisele. Kuid teiselt välvib tähelepanu meeste juures noorte 15—17 a. tbc-haigete arvukas esinemine. Muud hingamisorganite haigused esinevad suurimal määral — meestel vanemas aastais, naistel nooremas. Vähk ja teised pahaloomulised kasvajaad esinevad mõlemal sool peamiselt vanemates aastates, samuti silma ja liigete haigused. Selle vastu kõrva (ja selle manuste) ja naha ning nahaluskoe haigused näivad ktlastavat eeskätt nooremaid vanuserühmi. Äge mürgistus esineb mõlemal sool peamiselt aktiivsemas tööeas.

2. Haigekassade liikmete surevus.
Morbidity des assurés.

Haigekassade liikmete surevuse kohta leiame haigekassade statistika andmeil järgmised arvud:

Haigekassade liikmete surevus. — Morbidity des assurés dans les caisses-maladies.

8.	Surmajuhitute üldarv <i>Nombre total des décès</i>	10 000 kassaliikme kohta <i>Par 10 000 assurés</i>
	1931	252
1930	274	67
1929	306	74
1928	248	68
1927	279	78
1926	272	73
1925	271	70
1924	240	71
1923	265	79

Ka surevuse arvud esinevad viimasel kahel aastal langevaina alla 1923—27 a. taset. Nendest võiks juba kindlasti järeldada tööliskonna tervisliku seisundi paranemist, kui mitte tegemist poleks viimaseil aastail haigekassade meesliikmete vanusliku koostise tunduvalt nooremaks kujunemisega. Nii oli, näit., 40 a. ja vanemate (kuni 1926 a. koguni 41 a. ja vanemate) kassaliikmete % järgmine:

	M.	N.
1931 a.	29,6	27,2
1930 „	28,3	27,2
1929 „	28,3	26,2
1927 „	31,8	26,3
1926 „	33,6	24,5
1925 „	35,5	25,1
1924 „	37,5	26,3
1923 „	38,4	24,8

Kuigi samal ajal naisliikmete vanuslik koostis muutunud vanemate aastate kasuks, on naiste madalama osatähtsuse juures (näit., 1931 a. 35,4 : 64,6 vastu) üldine kassaliikmete koostis kujunenud siiski nooremaks.

Haigekassade liikmete surevuse üldine, toodud arvude kohane tase aga on madalam mitte üksnes üleriiklikust, vaid ka vastavas vanuses rahvastiku surevusest — näiteks, h.-k. liikmete 1928 a. vanusliku koosseisu juures 1923 a. kohaselt 6,8% : 8,7%⁰⁰ vastu. See on tingitud sellest, et haigekassade liikmetena arvestatakse vaid äkiliselt või lühikese haiguse järele surnud töölised, kuna pikema (üle 6 kuu) töölt vabastamist nõudva põdemise järele surijad aga ei seisa enam kassade liikmete nimekirjas. Seda tuleb h.-kassade surevuse andmete käsitlusel ikka silmas pidada ja selletõttu h.-kassade andmed ei iseloomusta küllalt täpsalt tööhiskonna surevust — seda peab ikkagi selgitama üldsurevuse eritlemisel sotsiaalsete kihtide järgi (milleks on vajalised uue rahvalugemise andmed).

Kolme viimase aasta kassade liikmete surmajuhitudest saame üksikasjalisema ülevaate tab. 9. Sellest selgub, et 1929 a. kahest viimasest aastast kõrgem surevus oli tingitud peamiselt selle aasta gripi-taudist. Teistes haiguserühmades on surevus kasvanud organismi üldhaiguste, eriti vähi ja pahaloomuliste kasvaja-ate alal (tab. 10), närvisüsteemi, meelteorganite h., kuse- ja suguorganite h. alal; kahanemist omavad surmajuhud peale nakkusehaiguste vaid hingamisorganite ja välistel põhjustel tekkinud haiguste alal. Selle hulgas surevus hingamisorg. tuberkuloosi on langenud vaid meestel, kuna naistel see on tõusnud (tab. 10). Kuna vaadeldava 3 a. jooksul kassaliikmete

Surmajuhitute arv haigusrühmade järgi 1929—31 a. — Mortality des assurés d'après les causes de 1929—31.

9.	Surmajuhitute arv <i>Nombre des cas de décès</i>			10 000 kassaliikme kohta <i>Par 10 000 assurés</i>			1 000 haiguse kohta <i>Par 1 000 maladies</i>		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Epideemilised ja nakkusehaigused — <i>Maladies épidémiques et contagieuses</i>	31	62	86	8	15	21	8,2	22,1	10,7
Organismi üldised haigused — <i>Maladies générales</i>	42	40	19	11	10	5	96,3	66,8	23,7
Närvisüsteemi ja meelteorganite haigused — <i>Affections du système nerveux et des organes des sens</i>	18	16	17	5	4	4	17,0	13,3	11,4
Vereringevoolu organite haigused — <i>Maladies de l'appareil circulatoire</i>	45	52	48	12	13	12	75,5	70,4	67,5
Hingamisorganite haigused — <i>Affections de l'appareil respiratoire</i>	37	35	40	10	9	12	21,2	14,3	16,4
Seedimisorganite haigused — <i>Affections de l'appareil digestif</i>	17	16	19	5	4	5	5,0	5,3	5,0
Kuse- ja suguorganite haigused — <i>Affections de l'appareil génito-urinaire</i>	9	8	4	2	2	1	10,9	7,5	3,2
Sünnitamispuhuline seisund — <i>État puerpéral</i>	—	3	1	—	1	0	—	3,0	1,2
Naha ja nahaaluskoe haigused — <i>Affections de la peau et du tissu cellulaire</i>	—	1	1	—	0	0	—	0,6	0,6
Liikumisorganite haigused — <i>Affections des organes de la locomotion</i>	1	—	1	0	—	0	0,7	—	0,6
Välisel põhjusil tekkinud haigused — <i>Affections produites par des causes extérieures</i>	35	28	45	9	7	11	25,3	18,3	19,4
Kindlaks tegemata või puudulikult ülestähendatud haigused — <i>Maladies non indiquées ou mal définies</i>	13	5	10	3	1	2	74,7	23,9	24,8
Kokku — Total	248	266	300	65	66	73	15,4	15,0	11,7

Haigekassade liikmete surevus kutselise iseloomuga haigusse vanuse järgi 10 000 kassaliikme kohta vastavas vanuses.
Mortalité parmi les membres des caisses-maladie d'après l'âge (par 10 000 membres dans l'âge corresp.).

10.	Kassaliikmete üldine surevus 10 000 kassaliikme kohta Mortalité générale des assurés par 10 000 membres assurés	Hingamisorganite tuberkuloos Tbc. de l'appareil respiratoire	Muud hingamisorganite haigused Autres affections de l'appareil respiratoire	Vähk ja teised pahaloomulised kasvajad — Cancer et autres tumeurs	Silma ja selle manuste haigused Affections des organes de la vision et des ses annexes	Kõrva ja selle manuste haigused Affections de l'oreille ou du tragus mastoldien	Naha ja nahahaaluskoe haigused Affections de la peau et du tissu cellulaire	Liikumisorganite haigused Affections des organes de la locomotion	Äge mürgistus Empoisonnement	Kokku — Total
Mehed — Hommes.										
Alla 14 aasta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 aastat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 „	11,7	—	5,0	—	—	—	—	—	—	5,9
16 „	3,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 „	17,8	4,4	2,2	—	—	—	—	—	—	8,8
18 „	12,5	5,3	—	—	—	—	—	—	—	7,1
19 „	16,5	4,5	2,1	—	—	—	—	—	—	8,2
20—24 a.	14,8	5,2	1,2	0,4	—	0,4	0,4	0,4	—	7,2
25—29 „	21,8	4,7	4,7	—	—	—	—	—	—	10,9
30—34 „	34,5	12,6	2,7	1,3	—	—	—	—	—	13,0
35—39 „	45,7	8,0	4,0	0,4	—	—	—	—	—	19,2
40—44 „	64,9	19,1	8,6	4,8	—	—	—	—	—	33,5
45—49 „	91,2	16,0	13,6	7,4	—	—	—	—	—	38,2
50—54 „	131,3	13,5	20,2	23,6	—	—	—	—	—	59,0
55—59 „	251,0	17,0	59,4	52,6	—	—	—	—	—	130,7
60 a. ja üle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1929—31 a. keskmine	42,3	8,1	6,5	4,9	—	0,2	0,1	0,1	0,7	20,6
1929 a.	47,6	11,0	8,4	2,2	—	0,2	0,2	0,2	1,2	23,4
1930 a.	42,1	8,3	5,4	5,8	—	0,2	—	—	0,8	20,5
1931 a.	41,7	4,8	5,7	6,8	—	0,2	0,2	0,2	0,2	18,1
Naised — Femmes.										
Moins de 14 ans:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alla 14 aasta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 aastat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 „	17,6	8,8	—	—	—	—	—	—	—	8,8
18 „	10,9	5,5	—	—	—	—	—	—	—	5,5
19 „	19,8	7,0	—	—	—	—	—	—	—	7,9
20—24 a.	19,1	2,1	2,1	—	—	—	—	—	—	5,6
25—29 „	19,4	5,4	0,8	0,8	—	—	—	—	—	8,5
30—34 „	29,2	2,9	3,0	1,0	—	—	—	—	—	10,7
35—39 „	15,0	2,5	1,2	1,2	—	—	—	—	—	4,9
40—44 „	27,0	4,5	6,0	3,0	—	—	—	—	—	15,0
45—49 „	24,3	6,1	4,0	6,1	—	—	—	—	—	10,2
50—54 „	44,7	3,0	11,0	11,0	—	—	—	—	—	26,8
55—59 „	52,3	—	13,1	4,4	—	—	—	—	—	17,5
60 a. ja üle — et plus	105,6	5,9	23,5	29,3	—	—	—	—	—	58,7
1929—31 a. keskmine — moyenne	24,6	4,0	3,7	2,5	—	—	—	—	1,1	11,3
1929 a.	23,7	4,4	2,0	1,8	—	—	—	—	2,2	11,0
1930 a.	24,6	5,2	3,4	2,2	—	—	—	—	—	10,8
1931 a.	28,2	1,5	5,3	3,9	—	—	—	—	1,0	11,7

vanuslik koostis on vähe muutunud, siis toodud arvud võiksid olla küllalt iseloomustavad. Eriti on see maksev vähihaiguse kasvu kohta.

Eritledes h.-k. liikmete surevust vanuse järgi (tab. 10) leiame üldiselt kõrgeima surevuse loomulikult vanemas eas. Kuid tähelepanu pälviv noorte tööliste surevuse kõrgus, mis osaliselt ületab täisealiste surevuse. Eriti tuleb see ilmsiks kutselise iseloomuga haiguste juures. Nii noortel meestöölistel leiame osaliselt kõrge surevuse tbc ja muude hingamisorganite haiguste, samuti ägeda mürgistuse alal, naistel tbc alal.

Tööstuseharude järgi (tab. 11) leiame h.-k. liikmete surevuse samuti suuresti erinevana. 10 000 kassa-

liikme kohta arvatult esinevad suurimate surevusarvudega eesotsas elektri-gaasi ja veevarustuse, transport ja side, naha-, tekstiil-, metalli- ja poleertööstus ning kaubandus — seega alad, kus leidsime peamiselt ka suurima haigestumise, arvatult 1 000 haigusjuhu kohta leiame esikohal pea samad tööstuseharud, arvatud välja tekstiiltööstus, mil alal näib olevat rohkem kergemaid haigestumisi.

Sellest võime järeldada, et toodud haigekassa statistika andmis küll teataval määral peegelduvad tööliste tervislikud tõsiasiad, kuid tundub siiski vajadus andmete koostamist süvendada ja täiendada.

11.	Surmajuhude arv Nombre des cas de décès	
	1 000 haige kohta — Par 1 000 malades	10 000 kas- saliikme koh- ta — Par 10 000 assurés
Murrud ja kaevandused — Industries extractives	7,8	19
Mineraalide ümbertöötamine — Ind. minérale	17,6	44
Metallitööstus — Ind. des métaux	17,7	50
Keemiatööstus — Ind. chimique	18,0	44
Nahatööstus — Ind. des cuirs et peaux	19,8	57
Tekstiilitööstus — Ind. textile	11,3	52
Puutööstus — Ind. du bois	16,2	27
Paberitööstus — Ind. du papier	15,4	46
Pollgraafiatööstus — Ind. polygraphique	17,2	44
Toit- maitseainete ja jookide ts. — Ind. de l'alimentation et des boissons	10,4	34
Kehakatte ja pudukaupade ts. — Confection de vêtements et fab. de mercerie	7,0	15
Ehitustööstus — Constructions	9,1	8
Elektrijaamad, gaasi- ja veevarust. — Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribu- tion d'eau	38,6	95
Puhastustööstus — Ind. de nettoyage	20,1	49
Kaubandus — Commerce	37,0	50
Transport ja side — Transport et communication	28,8	69
Ühiskondlik tegevus — Service public	18,5	39
Kokku — Total	13,8	36
1931 a.	15,4	36
1930 „	15,0	36
1929 „	11,7	38

Haigekassade liikmete kohta varem Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid:

Tööliste tervishoid, H. Rehman, Rahvastik ja tervishoid, E. Demograafia v. IV 1930 a. lk. 160—179.

V. Feldman.

MAAVALITSUSTE TULUD JA KULUD 1931/32 a.

RECETTES et DÉPENSES des ADMINISTRATIONS D'ARRONDISSEMENT en 1931/32.

Sisu: 1. Tulude ja kulude vahetõrk, lk. 380. 2. Tulud ja kulud, lk. 381. 3. Bilanss, lk. 383.

1. Tulude ja kulude vahetõrk. Rapport entre les recettes et dépenses. Elarvete järgi olid maavalit-
suste 1931/32 a. tulud ja kulud tasakaalus üldse 6 363 tuh. kr,

teedekapitali alal 3 419 tuh. kr ja muude tulude-kulude alal (ilma ettevõtete elarveteta) 2 944 tuh. kr. Tegelikud tulud ja kulud kujunesid väiksemaks üldse vastavalt 8,9% ja 12,2%, teedekapitali alal 6,3% ja 9,4% ning muude tulude alal 11,2% ja kulude alal 15,4% võrra. Tegelik tulusumma (ilma teedekapitali) ületas elarvete ettenähtud tulusumma Pärnu ja Tartu maavalitsusel, kuna teistes maades oli esimene summa vähemuses, kusjuures kustutatud tulude-elarve osa võnkus üksikuis mais 1,2—30,9%

elarvest. Tegelik kulu ei ulatunud vastava elarve summani ühelgi maal. Vabanenud kulukrediit moodustas üksikuil maavalitsusel 6,4—34,0%.

Tegeliku tuluna arvestatud summa oli laekunud 2 438 tuh. kr ja laekumata aasta lõpuks 175,6 tuh. kr ning kuludest — välja antud 2 338,7 tuh. kr ja veel välja andmata 152,2 tuh. kr. Harju ja Pärnu maavalitsused ei arvestanud üldse saadajäänud tulusid, kuna teisel maavalitsusel olid vastavad summad enamasti võrdlemisi väikesed, moodustades alla 10% laekunud tulusummast. Ainult Põlva maavalitsusel laekumata tulusumma 40,0% laekunud summast, kusjuures lövi-osa sellest langes kinnisvara ja tulumaksu võlgadele.

Töenäoliselt suur osa neist võlgadest jääbki saamata ja tuleb kustutada. Kahtlemata üksikud maavalitsused hoidusid suuremaist võlgade kustutamisist, et mitte ebasoodustada tulude ja kulude vahetorda. Makstajäänud kulud puudusid täitsa Pärnu maavalit-

susel ja olid summalt tähtsuseta Harju maavalitsusel (1,0 tuh. kr). Teisis mais need summad olid suuremad, kuid siiski alla 10% makstud summadest, välja arvatud Võru- (18,9%) ja Põltsamaa (11,5%). Summadest väljaandmist takistas osalt kassatagavarade vähesus.

Tulud, kulud, üle- ja puudujäägid 1 000 kr. — Recettes, dépenses et solde des administrations d'arrondissement.

1.	Tulud — Recettes				Kulud — Dépenses				Üle- või puudujääk — Excédent ou déficit (—)			
	1931/32	1930/31	Ilma teedekap. tuluta		1931/32	1930/31	Sans dépenses pour routes		1931/32	1930/31	Ilma teedekap. Sans dépenses pour routes	
			1931/32	1930/31			1931/32	1930/31			1931/32	1930/31
Viru	774,4	864,3	327,9	355,7	772,0	864,3	327,9	355,7	1,8	—	—	—
Järva	448,1	586,0	179,0	215,0	412,1	580,5	171,0	209,5	36,0	5,5	8,0	5,5
Harju	592,1	674,1	234,8	224,8	564,2	663,0	228,1	221,0	27,9	11,1	6,7	2,0
Lääne	538,8	528,1	245,4	237,1	480,8	479,2	216,8	229,7	58,0	48,0	28,0	7,4
Saare	370,6	491,3	168,3	230,5	375,2	497,8	168,3	250,1	1,4	53,5	—	0,4
Pärnu	605,6	670,5	284,3	320,3	572,0	664,8	252,3	320,6	32,7	5,7	32,0	5,7
Viljandi	513,9	605,5	241,8	270,1	496,7	570,3	225,3	237,3	17,2	35,2	16,5	32,8
Tartu	825,6	999,3	425,4	447,9	785,2	957,8	397,3	424,0	40,4	41,5	28,1	23,9
Valga	231,2	256,7	93,0	88,3	234,1	248,0	93,0	80,9	— 2,9	8,7	—	7,4
Võru	597,7	530,2	241,3	210,9	589,7	492,0	241,3	210,9	8,0	47,2	—	—
Petseri	312,5	341,6	172,2	193,1	306,1	332,0	169,7	191,2	6,4	9,6	2,5	1,0
Kokku — Total	5 816,0	6 556,6	2 613,4	2 805,7	5 589,1	6 289,7	2 491,0	2 711,8	2 26,9	266,9	122,4	93,9

Tulud ületasid kulusid üldse (226,9 tuh. kr), teedekapitali alal (104,5 tuh. kr) ja muude tuludekulude alal (122,4 tuh. kr); ainult Valgamaal ületasid teedekapitali kulud tulusid (2,9 tuh. kr), kuna teisis mais olid ülekaalus viimased. Muud tulud ja kulud olid tasakaalus Viru, Saare, Valga ja Võru maavalitsusil, kuna kõik teised maavalitsused näitasid ülejäkki. Eelarve täitmise ülejäkk arvatakse tavaliselt tagavarakapitali juure, mille summade kasutamise võimalused aga on piiratud, seepärast mõned maavalitsused püüavad saavutada tulude-kulude tasakaalu kunstlikul teel, enamasti saadajäänud tulude (deebitoride) vastava mahakirjutamise abil. Sellise talitusviisi vastu järelevalve asutised ei protesti, kuna üldiselt on eesmärgiks deebitoride võimalikult täielik likvideerimine.

2. Tulud ja kulud. Jatkuv majanduselu kokkurecettes et dépenses. tõmbunine avaldas piiravat mõju maavalitsuste tegevusele, nagu ilmneb nende 1931/32 a. aruandeist. Võrreldes eelmise aastaga vähenesid maavalitsuste tulud 11,3% (1931/32 a. 5 816,0 tuh. kr, 1930/31 a. 6 556,6 tuh. kr) ja kulud 11,1% (1931/32 a. 5 589,1 tuh. kr, 1930/31 a. 6 289,7 tuh. kr). Eriti tunduv oli tagasimineku teedekapitali tulude (—14,6%) (1931/32 a. 3 202,6 tuh. kr, 1930/31 a. 3 750,9 tuh. kr) ja kulude (—13,4%) (1931/32 a. 3 098,1 tuh. kr, 1930/31 a. 3 577,9 tuh. kr) alal, mis oli tingitud eeskätt vastava riikliku toetuse vähenemisest. Riiklik toetus osatähtsusel muutus ainult vähe (1931/32 a. 75,2%, 1930/31 a. 75,8%) kuna teedekapitali sissetulekud ka teiste tähtsamate allikate järgi vähenesid samal ajal, näit. maksud teedekapitali heaks, mis moodustasid järgmise suurema tulu (1931/32 a. 485,1 tuh. kr ehk 15,1%, 1930/31 a. 551,3 tuh. kr ehk 14,7%) 12,0%, maavalitsuste summad 32,6% j.n.e. Üksikasjalisemad andmed teedekapitali

Kulude otstarve — Dépenses d'après leur destination.

2.	1 000 kr		% üldsummast % ut total	
	1931/32	1930/31	1931/32	1930/31
Maavolikogu — Conseil d'arrondiss.	28,0	33,2	0,5	0,5
Maavalitsus — Administration d'arrondiss.	386,0	421,2	6,9	6,7
Sotsiaal-administr. — Surveillance des administr. publiques	46,1	55,5	0,8	0,9
Haridus — Instruction	207,2	395,7	3,7	6,3
Tervisloend — Hygiène	427,9	474,5	7,7	7,5
Hoolekanne — Assistance	457,8	488,1	8,2	7,8
Põllumajandus — Agriculture	193,8	208,2	3,5	4,3
Ettevõtted — Entreprises	14,3	31,0	0,3	0,5
Varanduste kulud — Récus	148,0	189,6	2,6	3,0
Laenuid — Dettes	307,4	212,9	5,5	3,4
Kapitalid — Fonds	12,6	23,6	0,2	0,4
Mitmesugused kulud — Dépenses diverses	111,0	115,0	2,0	1,8
Tagavarasummad — Réerves	—	3,9	—	0,0
Korralised ja erakorralised kulud kokku — Total des dépenses	2 491,0	2 711,8	44,0	43,1
Sellest erakorralised kulud — Dont dépenses extraordinaires	262,5	273,2	4,7	4,3
Teedekapitali kulud — Dép. du cap. d. routes	3 098,1	3 577,9	55,4	56,9
Üldse — Gr. total	5 589,1	6 289,7	100	100

tulude ja kulude kujunemise kohta üksikute liikide ja maade järgi leiduvad vastavais tabelis (lhk. 387 ja 389).

1931/32 a. tulude-kulude ja bilansi tabelid on eelmisest aastast üksikasjalisemad, millega seletatav 1930/31 a. võrdlusandmete osaline puudumine.

Maavalitsuste muud tulud vähenesid 6,9% (1931/32 a. 2 613,4 tuh. kr, 1930/31 a. 2 805,7 tuh. kr) ja kulud 8,1% (1931/32 a. 2 491,0 tuh. kr, 1930/31 a. 2 711,8 tuh. kr) võrreldes eelmise aastaga, kusjuures maavalitsuste ettevõtete tulusid-kulusid ei võetud arvesse, vaid arvestati nende üle- ehk puudujääk. Maavalitsuste 1930/31 a. tulude-kulude tabelid sisaldasid ka ettevõtete vastavaid bruttosummasid, kuid

Kulude summa ühe elaniku kohta (sentides) 1931/32 a. — Montant des dépenses par habitant (en sant) en 1931/32.

3.													
	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petsari	Kokku Total	1930/31 a. Kokku Total
Maavolikogu — Conseil	3	4	3	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4
Maavalitsus — Administration	40	62	51	39	37	57	49	47	71	42	47	40	53
Haridus — Instruction	85	52	22	45	53	49	85	24	50	21	8	38	50
Tervishoid — Hygiène	39	61	44	85	92	41	56	43	37	40	88	54	60
Hoolekanne — Assistance	46	75	41	39	40	143	57	45	67	87	14	58	62
Põllumajandus — Agriculture	33	34	36	19	23	10	30	13	26	21	30	24	34
Muud kulud — Autres dépenses	97	49	54	79	65	52	68	153	73	112	102	88	79
Kokku — Total	302	337	251	309	313	356	349	328	327	327	288	315	342
Teed — Routes	410	475	360	376	384	452	420	320	496	471	232	391	452
Üldse — Gr. total	712	812	620	685	697	808	769	648	823	798	520	706	794
1930/31 a. kokku — total	328	413	244	327	423	452	368	350	284	285	325	342	452
Teed — Routes	469	731	484	356	386	485	516	441	588	380	239	452	452
Üldse — Gr. total	797	1144	728	683	814	937	884	791	872	665	564	794	

siin võrdluseks toodud eelmise aasta andmeist need on kõrvaldatud.

Asutiste juure kuuluvate ja nettoalusel arvestatud ettevõtete üldarv oli kasutada olevate andmete järgi 30. Need olid peamiselt laste- ja vanadekodude ning põllu- ja kodumajandusekoolide valdamisel olevad talud. Neil oli üldsummas tulusid 562,7 tuh. kr ja kulusid 555,5 tuh. kr; ülejäägi saavutasid 14 ja puudujäägi 10 ettevõtet. Üksikute maade järgi olid ettevõtete tulud ja kulud vastavalt järgmised (tuh. kr): Viru-100,0 ja 104,5, Järva-108,1 ja 108,1, Harju-39,1 ja 39,1, Lääne-59,9 ja 58,7, Saare-57,4 ja 59,7, Pärnu-23,2 ja 20,8, (Viljandi ...), Tartu-54,9 ja 51,4, Valga-7,9 ja 7,9 ning Võrumaal 112,5 ja 105,3. Peale selle oli maavalitsuste valdamisel muid, asutiste juure mittekuuluvaid tööstuse-, kaubanduse- ja põllumajanduslikke ettevõtteid (piiritusevabrikud, apteegid, põllumajapidamised), mis samuti arvestatud nettoalusel. Andmed saadi 11 sellise ettevõtte kohta. Neist lõpetasid 1931/32 a. ülejäägiga 9 (13,0 tuh. kr) ja tulude ja kulude tasakaaluga 2.

Tulnallikad — Recettes d'après les sources.

4.	1 000 kr		% üldsummast % au total	
	1931/32	1930/31	1931/32	1930/31
Kinnisvarademaks — Impôt sur les immeubles	803,3	841,9	13,8	12,8
Tulumaks — Impôt sur le revenu	578,4	580,9	9,9	8,2
Ärimaks — Impôt commercial	132,4	137,3	2,3	2,1
Mitmesugused maksud — Impôts divers	114,3	136,3	1,9	2,1
Toetussummad — Subventions	48,7	92,9	0,8	1,4
Kulude tasu — Dépenses revers. de nouveau	91,3	78,1	1,6	1,2
Maavalitsuse asutised — Institutions	416,8	540,1	7,2	8,4
Ettevõtted — Entreprises	39,8	98,0	0,7	1,0
Varanduste tulud — Recettes de biens	82,4	95,4	1,4	1,5
Kapitalid — Fonds	10,4	22,0	0,2	0,3
Mitmesugused tulud — Recettes diverses	36,5	130,1	1,5	2,0
Laenud — Emprunts	209,1	117,1	3,6	1,8
Korralised ja erakorralised tulud kokku — Total des recettes	2 613,4	2 805,7	44,9	42,8
Sellest erakorralised tulud — Dont recettes extraordinaires	328,4	196,2	4,9	3,0
Teedekapitali tulud — Recettes du capital des routes	3 202,6	3 750,9	55,1	57,2
Üldse — Gr. total	5 816,0	6 556,6	100	100

Üksikuist kululiigist (korralised ja erakorralised kokku) näitas kasvu ainult laenude tasumine, korraline kui ka erakorraline (eriti Tartumaal); kõik teised kulud kahanesid suuremal või väiksemal määral. Tunduvam oli tagasimineksotsiaal-administratsiooni (eriti vallasekretäride lisatasude), hariduse (eriti kesk- ja kutsekoolide), põllumajanduse (eriti põllu- ja kodumajanduse koolide), ettevõtete puudujääkide, varanduste kulude (erakorraline kinnisvarade soetamine; jooksuvad varade korrashoiu kulud suurenesid) ja kapitalide asutamise (erakorraline) alal, mistõttu need kulud kahanesid ka osasuuruselt (tab. 2).

Kulud näitasid kasvu Harju-, Valga- ja Võrumaal ja tulud peale mainitud maade veel Läänemaal. Kasv sündis peamiselt erakorraliste sissetulekute ja väljaminekute arvel. Kõigis teisis mais tulude ja kulude summad vähenesid võrreldes eelmise aastaga.

Nettokulu, s. o. arvatud maha asutiste tulu, kulude tasu, saadud toetus (1931/32 a. 48,7 tuh. kr ja 1930/31 a. 92,9 tuh. kr) ja ettevõtete ülejäägid (25,9 ja 48,2 tuh. kr) samuti kahanes, kuid tunduvalt väiksemal määral, mahaarvatavate summade suurema tagasimineku tõttu. Nettokulu summa vähenes 1,8% (1931/32 a. 1 908 tuh. kr, 1930/31 a. 1 943 tuh. kr) ja mahaarvatavad summad 24,1% võrra (1931/32 a. 583 tuh. kr, 1930/31 a. 768 tuh. kr). Personaali tasud, milleks arvati palgad, teenistusevanuse tasud, korterid, arstiabi, perekonna-abirahad ja lisatööde tasud, ulatusid 862 tuh. kr (ilma teedekapitali summadeta) ehk 34,6% kulude üldsummast. Peale selle kulutati söidu- ja päevarahadeks 68 tuh. kr ja ettevõtete personaali tasudeks 176 tuh. kr.

Tuludest näitasid kasvu (korralised ja erakorralised koos) kulude tasu (eriti hoolekande alal) ja laenud, kuna kõigi teiste allikate järgi need kahanesid. Silmapaistvam oli tagasimineks riiklike toetussummade, asutiste sissetulekute (eriti hariduse ja põllumajanduse alal), ettevõtete ülejääkide, varanduste tulude, kapitalide ja mitmesuguste tulude alal. Maksud, mis andsid 62,3% (1930/31 a. 58,9%) tulude üldsummast (ilma teedekapitali tuludeta), summalt kahanesid veidi, kusjuures see sündis peamiselt kinnisvara-, lisa-

Tulud ühe elaniku kohta (sentides) 1931/32 a. — Montant des recettes par habitant (en sut) en 1931/32.

5.

	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total	1930/31 Kokku Total
Kinnisvarademaks — <i>Impôt sur les immeubles</i>	95	146	90	114	50	106	120	115	106	70	110	101	106
Tulumaks — <i>Impôt sur le revenu</i>	76	71	72	74	67	77	73	76	68	69	75	73	68
Ärimaks — <i>Impôt commercial</i>	14	15	25	10	5	25	16	16	28	14	18	17	17
Mitmesugused maksud — <i>Impôts divers</i>	21	18	17	12	9	16	15	11	14	10	13	14	17
Toetusummad — <i>Subventions</i>	—	—	—	—	52	14	—	2	1	8	—	6	12
Kulude tasu — <i>Dépenses reversibles de nouveau</i>	11	15	14	10	11	22	9	7	17	9	8	12	10
Maavalitsuste asutised — <i>Institutions des admin. d'arrondissement</i>	16	69	0	83	86	131	94	24	47	53	36	53	60
Laeud — <i>Emprunts</i>	46	—	17	35	—	—	37	17	—	80	27	26	15
Mitmesugused tulud — <i>Recettes divers</i>	5	6	3	1	0	2	2	54	18	1	1	11	16
Muud tulud — <i>Autres recettes</i>	18	13	11	11	33	10	9	28	28	12	11	17	24
Kokku — Total	302	353	358	350	313	401	375	351	327	326	293	330	354
Teedekapitali tulud — <i>Recettes du capital des routes</i>	412	530	392	417	387	453	421	330	486	482	238	404	474
Üldse — Gr. total	714	883	650	767	700	854	796	681	813	808	531	734	828
1930/31 a. kokku — <i>Total</i>	328	424	247	338	439	460	418	370	311	285	328	354	
Teedekapitali tulud — <i>Recettes du capital des routes</i>	469	731	494	415	474	486	520	455	592	444	252	474	
Üldse — Gr. total	797	1155	741	753	913	946	938	825	903	729	580	828	

põhiarimaksu ja lõbustusemaksu arvel. Ändmed üksikute tululiikide osatähtsuse ja suhtelise suuruse kohta üksikuis mais leiduvad tab. 4 ja 5.

3. Bilanss. Balance.

Võrreldes eelmise aastaga suurenes bilansisumma 2 (Pärnu ja Viljandi) ja vähenes 9 maavalitsusel; üldbilanss kahanes 3,0% (1932 a. 5 464,2 tuh. kr, 1931 a. 5 633,0 tuh. kr). Eri- ja varandusekapitali ning ülejäägi osasuurus bilansis 1931 a. 63,9% kerkis 68,2% 1932 a. ja mitmesuguste kohustuste summa (muud passivad) samal ajal kahanes osasuuruselt

36,1%—31,8%. Maavalitsuste valdamisel olevate varade (kassa, hoisummad, väärtpaberid, kinnis- ja vallasvara, materjalid) osasuurus 83,5% tõusis 85,1%, mitmesuguste nõudmiste summa (muud aktivad) kahanes vastavalt 14,8%—14,2% ja puudujääk 1,7%—0,7% bilansisummast. Likviidsed varad (kassa, hoisummad, väärtpaberid) püsisid ligikaudu endises suuruses (1932 a. 7,3%, 1931 a. 7,2%). Kohustuste ja nõudmiste vahetõrd muutus veidi viimaste kasuks, kuid siiski olid kohustused veel rohkem kui kahekordselt ülekaalus.

Maavalitsuste tulude ja kulude kohta enim Keskbüroo väljaandels ilmunud arüklid ja andmed:

Maavalitsuste tulud ja kulud 1930/31 a., V. Feldman, E. Statistika nr. 133(12) 1932 a., lk. 724—733.
 Maavalitsuste tulud ja kulud 1929/30 a., V. Feldman, E. Statistika nr. 120(11) 1931 a., lk. 688—695.
 Maavalitsuste tulud ja kulud 1928/29 a., V. Feldman, Eesti Statistika 1930 a., lk. 711—720.
 Maavalitsuste tulud ja kulud I. I. 1927—31. III. 1928 a., V. Feldman, Eesti Statistika 1929 a., lk. 545—553.
 Maavalitsuste tulud ja kulud 1923—26 a., V. Feldman, Eesti Statistika 1928 a., lk. 367—381.

Maavaltimise kulu 1931/32 a. (järg) — Dépenses des administrations d'arrondissement en 1931/32 (suite).

Summad 1 000 kr — Montant en 1 000 de kr												
	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Võrumaa	Petseri	Rokku	1930/31 a.
	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Võrumaa	Petseri	Rokku	1930/31 a.
B. Lastekodu kuluud — Maisons d'enfants	17,7	15,5	17,5	—	10,8	20,1	9,8	20,0	1,9	19,0	—	134,1
E. Vastu- ja vigastuskode — Maisons des vieillards et infirmes	9,6	18,2	5,1	13,5	4,7	52,4	23,9	21,5	9,7	85,5	1,6	232,5
F. Kõbborste kuluud — Bourses de travail	—	—	—	—	—	0,1	—	8,3	—	—	—	4,8
VII. Põllumajandus — Agriculture	35,3	17,3	33,0	12,9	12,2	7,1	19,1	16,0	7,4	15,8	17,7	268,2
1. Põllumaad — Culture de sol	23,4	15,2	21,2	7,9	7,2	4,2	10,2	10,7	5,5	9,5	10,9	137,4
A. Personal — Personnel	0,0	0,0	3,1	1,0	1,1	2,5	—	7,1	3,1	—	—	31,1
1. Palgad — Salaires	0,0	2,5	—	3,6	1,3	2,1	—	6,8	4,3	—	6,6	27,9
2. Teenusteasuvane tasud — Supplém. de l'entretien	—	—	—	—	—	—	—	0,3	—	—	—	0,4
3. Arstabi — Assistance médicale	—	0,1	—	0,0	—	0,1	—	—	—	—	0,0	0,1
4. Peretöö abirahad — Allocations familiales	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1
5. Sõidu- ja püevarahad — Frais de voyage et séjour	0,0	0,5	1,5	0,2	0,4	0,3	—	—	—	—	—	3,5
6. Kantselid — Bureaux	0,0	0,0	0,0	—	—	0,0	—	—	—	—	—	0,1
B. Muud kuluud — Autres dépenses	14,3	0,5	9,2	0,6	2,1	1,7	1,3	2,0	1,0	6,0	2,9	41,6
1. Agronoomiline nõuandmine — Assistance agronomique	4,5	0,0	—	—	—	—	—	0,0	—	—	—	4,5
2. Kursuste korraldamine — Cours	0,3	0,0	0,1	—	—	0,1	—	0,7	—	—	0,3	1,5
3. Üppevahendid ja kirjandus — Moyens d'enseignement et littérature	—	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—	—	0,2
4. Katsesõidud — Champs d'expériences	0,0	—	0,4	—	—	—	—	0,5	0,1	—	—	1,5
5. Näitusete korraldamine — Expositions	1,6	—	4,7	0,2	0,0	0,2	—	0,2	0,5	0,1	0,8	8,6
6. Maaparakuud — Amélioration	6,3	0,1	3,2	0,4	1,8	1,4	1,3	—	0,4	5,9	0,7	21,5
7. Tüvanised — Subventions	0,3	0,4	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—	2,8
8. Muusikute kuluud — Autres dépenses	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,4
A. Põllukorraldus — Dép. des écoles agr.	5,7	11,0	3,8	1,8	1,5	—	8,9	0,1	—	3,5	—	36,4
D. Kodumajanduskoolide kuluud — Dép. des écoles ménag.	5,4	—	7,1	1,7	2,3	—	—	1,5	—	—	—	18,0
II. Loomatervikhoold — Activité vétérinaire	9,9	2,1	11,8	5,0	4,6	2,9	8,9	5,8	1,9	6,8	7,7	66,4
A. Personal — Personnel	8,9	1,9	11,8	4,8	4,5	2,8	4,7	4,8	1,9	3,8	6,9	56,8
1. Palgad — Salaires	7,4	0,7	6,1	2,8	3,2	1,2	2,2	0,9	0,7	0,6	5,0	30,3
2. Teenusteasuvane tasud — Suppléments de l'entretien	—	—	—	—	—	—	—	0,2	—	—	—	0,2
3. Korteri ühes kütte ja valgustus — Logements	0,8	0,9	1,9	1,4	0,8	1,2	1,9	3,2	0,9	2,4	1,6	17,0
4. Arstabi — Assistance médicale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
5. Sõidu- ja püevarahad — Frais de voyage et séjour	0,3	0,0	3,2	0,5	0,3	0,0	0,1	—	—	—	—	4,7
6. Kantselid — Bureaux	0,4	0,3	0,4	0,6	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,6	0,2	4,4
B. Muud kuluud — Autres dépenses	0,0	0,2	—	—	—	0,1	0,0	0,3	0,0	0,6	0,2	2,3
1. Loomatervikhoold — Lutte contre les épizooties	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
2. Astikohud ja abinõud — Médicaments	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2
3. Asutisteaduste nimekirja — Instruments méd.	0,2	—	—	0,2	0,1	0,1	0,6	0,3	—	—	—	2,1
4. Loomatervikhooldi selgitustöö — Propagande vétér.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
C. Loomakliiniku kuluud — Hôpitaux	1,0	—	—	—	—	0,0	0,0	0,2	—	1,9	0,6	7,3
VIII. Maavaltimise ettevõtteid — Entreprises des administrations d'arrondis.	8,2	—	1,0	2,0	2,8	—	—	0,1	—	0,2	—	14,3
A. Põllumajandus, ettevõtteid puudujaga — Déficit des entrepr. agr.	8,2	—	1,0	2,0	2,8	—	—	0,1	—	0,2	—	14,3
IX. Varasused — Biens	13,9	10,9	7,8	1,8	1,7	4,5	2,1	8,6	2,6	0,5	6,9	60,8
A. Kinnisvarad — Immeubles	12,7	10,7	7,0	1,7	0,8	4,2	2,0	6,5	2,4	0,4	6,6	55,6
1. Kinnisvarad — Réparations	11,1	3,8	4,6	1,4	0,1	3,7	1,1	1,3	1,8	0,4	5,2	34,5
2. Kinnisvaste vastsu — Assurance	0,6	0,1	0,4	0,1	0,1	0,3	0,2	0,5	0,2	—	—	3,5
3. Puhastus ja korrahoold — Entretien	0,1	0,1	0,3	0,1	0,3	—	0,1	0,7	0,1	—	—	1,8

B. Lastekodu kuluud — Maisons d'enfants
 E. Vastu- ja vigastuskode — Maisons des vieillards et infirmes
 F. Kõbborste kuluud — Bourses de travail
 VII. Põllumajandus — Agriculture
 1. Põllumaad — Culture de sol
 A. Personal — Personnel
 1. Palgad — Salaires
 2. Teenusteasuvane tasud — Supplém. de l'entretien
 3. Arstabi — Assistance médicale
 4. Peretöö abirahad — Allocations familiales
 5. Sõidu- ja püevarahad — Frais de voyage et séjour
 6. Kantselid — Bureaux
 B. Muud kuluud — Autres dépenses
 1. Agronoomiline nõuandmine — Assistance agronomique
 2. Kursuste korraldamine — Cours
 3. Üppevahendid ja kirjandus — Moyens d'enseignement et littérature
 4. Katsesõidud — Champs d'expériences
 5. Näitusete korraldamine — Expositions
 6. Maaparakuud — Amélioration
 7. Tüvanised — Subventions
 8. Muusikute kuluud — Autres dépenses
 A. Põllukorraldus — Dép. des écoles agr.
 D. Kodumajanduskoolide kuluud — Dép. des écoles ménag.
 II. Loomatervikhoold — Activité vétérinaire
 A. Personal — Personnel
 1. Palgad — Salaires
 2. Teenusteasuvane tasud — Suppléments de l'entretien
 3. Korteri ühes kütte ja valgustus — Logements
 4. Arstabi — Assistance médicale
 5. Sõidu- ja püevarahad — Frais de voyage et séjour
 6. Kantselid — Bureaux
 B. Muud kuluud — Autres dépenses
 1. Loomatervikhoold — Lutte contre les épizooties
 2. Astikohud ja abinõud — Médicaments
 3. Asutisteaduste nimekirja — Instruments méd.
 4. Loomatervikhooldi selgitustöö — Propagande vétér.
 C. Loomakliiniku kuluud — Hôpitaux
 VIII. Maavaltimise ettevõtteid — Entreprises des administrations d'arrondis.
 A. Põllumajandus, ettevõtteid puudujaga — Déficit des entrepr. agr.
 IX. Varasused — Biens
 A. Kinnisvarad — Immeubles
 1. Kinnisvarad — Réparations
 2. Kinnisvaste vastsu — Assurance
 3. Puhastus ja korrahoold — Entretien

Maavalitsuste tulud 1931/32 a. — Recettes des administrations d'arrondissement en 1931/32 a.

Summad 1 000 kr — Montant en 1 000 kr		%																											
Võru	Järva	Härju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Võru	Petseri	Kokku	1930/31 a.	Kokku	Petseri	Võru	Välga	Tartu	Pärnu	Viljandi	Saare	Lääne	Härju	Võru	Järva	Välga	Võru	Petseri	Kokku	1930/31 a.	
276,9	178,6	219,1	220,9	143,3	273,1	217,9	337,3	83,7	176,0	156,2	2285,0	2809,5	35,7	39,8	37,0	40,8	36,2	39,5	30,3	41,0	38,1	45,4	42,4	40,8	36,2	39,5	30,3	39,8	
223,5	126,9	185,1	147,2	70,6	157,7	144,1	264,2	61,4	120,5	127,2	1628,4	1652,4	28,9	28,3	31,3	27,3	26,0	28,0	26,0	27,3	28,3	31,3	27,3	26,0	28,0	26,0	28,0	39,8	
102,8	78,9	82,1	79,8	26,6	74,2	77,1	139,8	30,1	51,9	65,0	803,8	841,9	13,3	16,5	13,9	14,8	12,3	15,0	17,0	13,0	14,8	16,5	13,9	14,8	12,3	15,0	17,0	39,8	
82,6	36,0	65,1	51,5	36,2	54,5	40,8	91,8	10,2	50,8	43,9	578,4	586,9	10,7	8,0	11,0	9,6	9,0	11,1	8,8	9,6	10,7	8,0	11,0	9,6	9,0	11,1	8,8	12,8	
10,8	5,1	8,6	6,2	2,9	6,5	4,3	9,1	2,6	5,4	2,8	63,8	72,3	1,4	1,1	1,5	1,2	0,8	1,1	1,1	1,1	1,4	1,1	1,5	1,2	0,8	1,1	1,1	9,9	
5,0	2,5	13,9	1,0	0,0	11,0	6,8	10,0	5,5	5,1	8,3	68,6	65,0	0,6	0,6	2,3	2,2	0,0	1,8	1,2	2,4	0,9	2,7	1,2	2,4	0,9	2,7	1,2	1,0	
0,7	0,9	1,3	1,0	0,6	1,5	—	0,9	0,4	—	0,0	7,3	10,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	—	0,1	0,2	—	—	—	—	—	0,0	0,1	0,2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	
2,1	1,0	2,2	1,2	0,4	1,5	1,6	2,2	0,4	1,2	0,7	14,2	14,8	0,3	0,2	0,4	0,2	0,1	0,3	0,2	0,1	0,3	0,2	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
3,8	4,8	2,7	0,8	0,0	4,2	3,2	3,6	2,1	1,9	—	20,2	22,4	0,4	0,2	0,8	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
10,2	0,0	—	—	—	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	33,5	44,3	1,3	1,1	0,4	0,1	0,0	0,7	0,6	0,4	0,9	0,3	—	—	—	—	—	0,6	0,7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,7	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0
6,5	1,7	4,0	1,9	1,0	1,7	2,7	4,3	0,7	3,4	6,5	84,4	38,8	0,8	0,4	0,7	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,3	0,6	2,1	0,6	—	—	—	0,6	
4,7	6,1	7,8	1,2	16,1	1,6	2,6	27,2	0,4	1,2	5,5	74,4	81,6	0,6	1,4	1,3	0,2	4,3	0,3	0,5	3,3	0,2	0,2	1,8	1,3	—	—	—	1,2	
4,1	6,1	7,8	1,1	16,1	1,6	2,6	27,2	0,4	1,2	5,3	73,5	80,9	0,5	1,4	1,3	0,2	4,3	0,3	0,5	3,3	0,2	0,2	1,7	1,3	—	—	—	1,2	
0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,9	0,7	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
0,7	0,0	1,7	0,9	0,4	1,1	0,6	3,2	1,2	0,5	0,1	10,4	15,0	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,4	0,5	0,1	0,0	0,2	0,0	—	—	0,2	
0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
0,1	0,0	1,3	0,3	0,4	0,9	0,4	1,7	1,1	0,2	0,1	6,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0

- Korralised tulud — Recettes ordinaires**
- I. Maksud — Impôts**
1. Kinnisvaramaks — Impôts sur les immeubles.
 2. Tulumaks — Impôt sur le revenu.
 3. Lisapõhikmaks — Impôt supplém. commerc.
 4. Trahirimaks — Droit de vente des boissons alcool.
 5. Maks laenda- ja turuplaks. — Droits de foire
 6. Maks liikumise abinõudele (veetecel) — Imposit. des véhicules
 7. Maks savi- ja teinõudele — Droit balnéaire
 8. Maks leskeristade lubadelt — Permis des armes à feu
 9. Maks jahilubadelt — Permis de chasse
 10. Maks lõubusubadelt — Taxes sur amusements
 11. Kaasleimaks — Perceptions des chanceleries
 12. Maksude viivituse % — Amendes sur paiement arriérés
- II. Varandused — Biens**
1. Rendid ja üürid — Rentes, loyers
 2. Vallasvara müümine — Vente de mobilier
- III. Kapitalid — Capitalaux**
1. Erikapitalid ja fondid % — % de capitaux
 2. Üldise hoiusumade % — % de dépôts
 3. Aktsiate ja osanike dividendid — Dividendes
 4. Saadud olevate võlgade % — % de dettes
- IV. Maavalitsuse asutised — Institutions des administrations d'arrond.**
1. Hariduse alal — Instruction
 - a) Alg- ja täienduskoolid — Ecoles primaires et supérieures
 - b) Keskoolid — Ecoles secondaires
 - c) Kutseskoolid — Ecoles spéciales
 2. Tervishoiu alal — Hygiène
 - a) Haigemajad, ambulatooriumid ja laboratooriumid — Hôpitaux, ambulances, laboratoires
 - b) Hoolekande alal — Assistance
 - c) Lastekodud — Maisons d'enfants
 - d) Vanade ja vigaskehtude — Maisons des vieillards et infirmes
 3. Põllumuse alal — Agriculture
 - a) Põllumajanduskoolid — Ecoles agricoles
 - b) Kodumajanduskoolid — Ecoles ménagères
 - c) Leomatervishoiu alal — Vétérinaire
 - d) Leomajanduse alal — Hôpitaux vétérinaires

ALKOHOLJOOKIDE TOODANG JA TARVITAMINE 1930—32 a. PRODUCTION et CONSOMMATION des BOISSONS ALCOOLIQUES de 1930—32.

Sisu: 1. Alkoholi toodang, lhk. 391. 2. Toorainete tarvituse- ja õlletehastes, lhk. 392. 3. Alkohooljookide väliskaubandus, lhk. 392. 4. Piiritusenüük, lhk. 392. 5. Alkohooljookide tarvituse, lhk. 393. 6. Piirituse ja piiritusviina tarvituse kuude ja maade järgi, lhk. 395. 7. Alkohooljookide hind, lhk. 396. 8. Riigi tutud viinamonopolist ja aktsiisist alkohooljookide pealt, lhk. 396.

1. Alkoholi toodang. Production de l'alcool.

Alkoholi ja alkohooljookide valmistamise alal teotsevate ettevõtete arvu liikumine näitab,

et organisatsiooniliselt alkohooljookide tootmine on meil juba täiesti kohanenud kujunenud majanduslikule olukorrale ja alkohooljookide tarvitamise normidele. Kõik erijooke valmistavate tehaste liigid on tehaste arvult viimase 5 aasta kestel väga stabiilsed. Teotsevate piiritusevabrikute arv on jäänud püsima ümmarguselt 130-le, piirituse puhastamise tehaste arv 6-le, likööri- ja napsivabrikute arv 7-le, marja- ja puuviljajookide tehaste arv 17-le ning õlletehaste arv viimastel aastatel 4-le. Seega alkoholi ja alkohooljookide valmistamise alal teotseb kokku üle 160 ettevõtte. Neis töötab alaliselt ca 400 inimest. Kui aga arvata sellele juure hooajaliselt piiritusevabrikutes teotsevate tööliste ja tehnilise personali arv, siis võib hinnata alkohooljookide valmistamise alal teotsevate inimeste koguarvu ümmarguselt 1 000 peale.

Alkohooljookide toodangus on aga märgata aast-aastasse silmnähtavalt suuri kõikumisi, eriti toorpiirituse tootmise alal. Tab. 2 nähtub, et viimase

Alkohooljookide valmistamistehased — Entreprises de fabrication des boissons alcooliques.

1.	Piiritusevabrikud Distilleries	Piirituse puhast. vabr. Entreprises de rectification	Likööri- ja napsivab- rikud — Distilleries des liqueurs et de Teau-de-vie	Marja- ja puuviljajoo- kide tehased. — Entrepr. de fabr. des boissons al- cool. aux baies et fruits	Õlletehased — Brasseries	Kokku — Total
1932	129	6	7	17	4	163
1931	129	6	7	17	4	163
1930	132	6	7	18	5	168
1929	132	6	7	19	5	169
1928	135	6	7	19	5	172
1927	153	6	7	19	7	192

6 a. jooksul toorpiirituse toodang kõigub ümmarguselt 30—55 tuh. hl, arvatud absoluutselt puhtas alkoholis. Sellise suure kõikumise põhjustab peamiselt meil piirituse pruulimiseks tarvitatava tooraine — kartuli saagi kõikumine ja kartuli turustamise kõikumise seisukord. Parema kartulisaaigiga aastatel mõned piiritusevabrikud pruulivad piiritust üle normi järgmise hooaja normi arvel ja vastupidi.

Piirituse ja alkohooljookide toodang — Production de l'alcool et des boissons alcooliques.

2.	Toorpiiritus (arvatud ümber puhtaks alko- holiks) (hl) Esprit de vin brut recalc. en alcool pur (hl)		Puhastatud piiritus Esprit-de-vin pur Puhas alkohol (hl.) Alc. pur (hl.)		Liköörid ja napsid — Liqueurs et eaux-de-vie (hl.)	Marja- ja puuvilja-veinid Vins (hl.)	Õtu ¹⁾ Bière (1 000 hl.)
			Toodetud Produit	Riigile antud Transmis à l'État			
1932/33	31 582	1932	38 037	42 072 ²⁾	1 815	1 471	52,7
1931/32	39 400	1931	43 970	44 452 ²⁾	2 198	1 581	58,0
1930/31	43 747	1930	36 110	27 500	2 320	2 112	69,3
1929/30	55 424	1929	40 409	32 790	2 350	2 044	87,1
1928/29	46 247	1928	27 549	38 201	2 621	2 185	91,3
1927/28	20 586	1927	43 623	42 891	1 954	1 396	86,8
Keskmine-Moy- enne de 1925/26— 1929/30	43 198	1925—29 . .	37 037	36 927	2 072	1 953	94,0

Samast tabelist nähtub, et piirituse puhastamise vabrikutes puhastatud ja riigi viinamonopolile müügiks üle antud piiritus on koguselt samuti kõikum. Tavaliselt selle määrab peamiselt sisemine piirituse

tarvitus ja kõikumine koguselt võib esineda vaid sel määral, kui võrd kõikumine on piirituse ja piiritusviina tarvitamine joogiks. Kahel viimasel aastal aga riigi viinamonopolile üleantud puhastatud piirituse kvan-

¹⁾ Õlletoodangu arvutamisel on võetud 1 hl. virde kohta 0,804 hl õlut.
²⁾ Sellest väljaveoks lepingu järgi Soome 13 620 hl.
³⁾ Sellest väljaveoks 16 445 hl.

tumi on mõjutanud tunduvalt, peale sisemaise tarvituse, veel piirituse ja piiritusviina müügi operatsioon meie viinamonopoli poolt Soomele alkoholi keeluseaduse kaotamise puhul Soomes.

Lepingu järgi müüdi Soomele piiritust ja piiritusviina, arvatult puhtas alkoholis, 1931 a. 16 445 hl ja 1932 a. 18 620 hl. Selle tagajärjel piirituse puhastamise vabrikutel on 1931—32 a. läinud korda anda üle riigi viinamonopolile puhastatud piiritust ca 57% võrra rohkem kui 1930 a., sellele vaatamata, et kodumaine alkoholi tarvitamine on samal ajal läinud tublisti tagasi. Kõigi teiste alkoholjookide tööduslik toodang on kahel viimasel kriisiaastal läinud samuti tublisti tagasi. Likööre ja napse toodeti 1932 a. ainult 1 815 hl 1930 a. 2 320 hl vastu (-21,8%); marja- ja puuviljaveinide toodang on langenud samal ajal 2 112 hl pealt 1 471 hl peale (-30,4%) ning õlle toodang 69,3 tuh. hl pealt 52,7 tuh. hl peale (-24,0%). Siit nähtub, et kõige rohkem on läinud tagasi tööduslik marja- ja puuviljaveinide toodang, mille põhjuseks on laialt levinud kodune veinide valmistamine. Arvatavasti ka tööduslikult toodetud õlle toodangu on osalt surunud välja koduselt eriti selleks valmistatud ekstraktidest valmistatud õlu.

2. Toorainete tarvituse- ja õlletehastes.

Consommation des matières premières dans les distilleries et brasseries.

Piirituse tootmises esineb toorainena peamiselt kartul. Kodumaise tooraine puudusel vaid 1928/29 a. piirituse pruulimise

hooajal tarvitati lisaks kartulile 6,9 tuh. tonni välismaa maisi. Piirituse tootmiseks tarvitataivate kartulite kogus on aast-aastasse kõikuv, olenevalt piirituse kogusest, mida piiritusevabrikutel on võimalik realiseerida. Viimase nelja aasta andmetel kartulite tarvitus piiritusevabrikutes kõigub ümmarguselt 25—45 tuh. tn. Peale selle tarvitavad piiritusevabrikud oma toodangus 1—1,8 tuh. tn toorlinnaseid. Üsna vähesel määral on toorainena tarvitatud jätkuks kartulile muud juur- ja osalt teravilja.

Toorainete tarvitus piirituse- ja õlletehastes (tuh. tn).

Consommation des matières premières dans les distilleries et brasseries (on 1 000 tn).

3.	Piiritustehased Distilleries				Õlletehased Brasseries	
	Kartulid Pommes de terre	Toored Humased Mait	Mais Mais	Muud Maitres	Linnased Mait	Humalad Houblon
1932/33 . . .	25,7	1,05	—	0,5	0,94	0,014
1931/32 . . .	31,2	1,27	—	0,6	1,04	0,015
1930/31 . . .	34,1	1,38	—	0,7	1,22	0,017
1929/30 . . .	44,3	1,81	—	0,4	1,52	0,021
1928/29 . . .	18,2	1,71	0,90	3,23	1,64	0,021
1927/28 . . .	22,4	0,98	..	0,63	1,58	0,020

Olenevalt toodangu suurusest, õlletehased tarvitavad toorainena linnaseid ca 1—1,5 tuh. tn aastas. Humalate tarvitus, mis õlletoodangu kõrgeseisu aastatel (1923—25 a.) ulatus ca 26—27 tuh. kg ja püsis järgmisel kolmel aastal ca 20 tuh. kg piirides, on paaril viimasel aastal langenud ca 14—15 tuh. kg peale.

Toorainete tarvituse kohta veini- ning likööri- ja napsivabrikutes andmed puuduvad.

3. Alkoholjookide väliskaubandus. Commerce extérieur des boissons alcooliques.

Meie alkoholjookide tarvitus kaetakse peamiselt kodumaise toodanguga. Seepärast alkoholjookide sissevedu on meil õieti väike. 1925—30 a. keskmiselt oleme vedanud sisse likööre, napse ja veine 35,7 tn aastas. Valitseva kriisi ja sellest põhjustatud tarvitajaskonna ostujõu languse tõttu on välismaise päritoluga alkoholjookide tarvitamine ja sissevedu läinud 1932 a. juba alla kriisielise 5 aasta keskmise (1925—29 a.).

Alkoholjookide sisse- ja väljavedu tn (brutto). Importation et exportation des boissons alcooliques en tn (brutes).

4.	Sissevedu Importation			Väljavedu — Exportation			
	Liköörid ja napsid — Liqueurs et eaux-de-vie	Puuvilja- ja vahuveinid Vins	Kokku — Total	Liköörid ja napsid — Liqueurs et eaux-de-vie	Puuvilja- ja vahuveinid Vins	Õlu — Bière	Kokku — Total
1932 . . .	14,0	19,0	33,0	0,6	12,8	5,3	24,7
1931 . . .	19,6	23,6	43,2	4,1	11,7	15,6	31,4
1930 . . .	18,3	28,9	47,2	3,5	0,0	14,2	17,7
1929 . . .	14,1	20,7	34,8	5,0	—	2,4	7,4
1928 . . .	11	30	41	3,7	1,5	0,0	6,1
1927 . . .	10	12	22	3	2	2	7
Keskmine— Moyenne de 1925—29 .	11,6	24,1	35,7	4,3	0,7	1,7	6,7

Alkoholjookide sisse- ja väljaveo vahekord on senini olnud koguselt ja seda enam jookide väärtuselt meile ebasoodus. 1925—29 a. keskmiselt alkoholjookide sissevedu ületas koguselt väljaveo enam kui 5-kordselt. Tõsi, viimastel aastatel (1930—32 a.) ka väljavedu on kasvanud mitmekordselt, mille tõttu alkoholjookide väliskaubanduse passiivsus koguselt on vähenenud. Ent teisest küljest peab märkima, et alkoholjookide väljavedu on kasvanud 1930—31 a. suurel määral madala alkoholisisaldusega ja naturaalsu mahu järgi odava joogi — õlle arvel. 1932 a. ka õlle väljavedu on jälle langenud umbes ühele kolmandikule õlle väljaveo kõrgesest (ca 15 tn). Väliskaubanduse bilansi paranemist alkoholjookide osas kahel viimasel aastal tuleb kirjutada peamiselt veinide väljaveo kasvu arvele. Kuni 1930 a. (incl.) meie veinide väljavedu on olnud üsna tähtsusetu; real aastatel see puudus täiesti. Ainult 1931 ja 1932 a. on suudetud ekspordida veine ca 12—13 tn (brutto).

4. Piiritusemüük. Vente de l'alcool.

Piiritusemüük ulatus kriisielise 5 a. keskmiselt 38,8 tuh. hl puhast alkoholi. Valitseva majandusliku kriisi mõjutusel sisemaine piiritusemüük on läinud tublisti tagasi. Kriisielise 5 a. keskmiselt (1925—29 a.) müüdi joogiks piirituse ja piiritusviina näol üle 30 tuh. hl absoluutselt puhast alkoholi. 1932 a. piiritusemüük oli aga juba ümmarguselt 30% võrra väiksem. Tunduvat piiritusemüügi vähenemist oli

esmakordselt tunda käesoleva majandusekriisi puhul juba 1930 a. (1925—29 a. keskmisega võrreldes vähenemine 18,9%).

Piirituse müük (puhas alkohol hl). — Vente de l'alcool (alcool pur en hl).

5.	Kodumaa tarvitus <i>Consommation du pays</i>			Väljavedu <i>Exportation de l'alcool</i>		Kokku — Total
	Joogiks <i>Alcool pour boissons</i>	Mitmesuguseks muuks otstarbeks (alandatud hinnaga). — <i>Alcool aux usages divers (prix abaissés)</i>	Piirituse jätkised ja dena- tuuritud piiritus <i>Restes de l'alcool et dé- naturés</i>	Laevade varustamiseks (trükkil väljavedu) <i>Pour la consommation des navires (exp. d'Etat)</i>	Era väljavedu <i>Exportation privée</i>	
1932 . . .	19 756	2 419	4 352	20 075	—	46 002
1931 . . .	23 911	2 030	4 352	12	16 445	47 659
1930 . . .	24 869	3 137	4 110	25	—	32 141
1929 . . .	29 039	3 308	3 806	33	—	36 186
1928 . . .	32 716	3 188	4 200	26	1 058	41 194
1927 . . .	32 864	2 955	3 701	99	4 801	44 420
1926 . . .	30 991	2 829	3 143	167	1 725	38 855
Keskmine— Moyenne de 1925—29 .	30 657	3 005	3 502	38 826

Vähast tagasiminekut on märgata ka piirituse müügis mitmesuguseks muuks otstarbeks (alandatud hinnaga). 3 tuh. hl vastu (1925—29 a. keskmine) müüdi alandatud hinnaga mitmesuguseks otstarbeks 1932 a. vaid 2,4 tuh. hl puhast alkoholi. Seda on põhjustanud mitmesugused tegurid. Esiteks—tunduvalt on läinud tagasi piirituse müük arstlikuks otstarbeks. Mõni aeg tagasi avastati mõned juhud, kus arstlikuks otstarbeks välja antud piiritust ei tarvitatud oma otstarbe kohaselt. Et edaspidi tõkestada seda, selleks tõsteti arstlikuks otstarbeks müüdava piirituse hinda. Teiseks—toodangu vähenemine likööri- ja kosmeetilistes laboratooriumides on omajagu mõjutanud alandatud hinnaga piirituse müügi tagasiminekut.

Piirituse jäätiste ja denatuuritud piirituse müügis, resp. tarvituses näeme aga, vastuoksa, suurenemist. Siin on märgata suuremat müüki just neil aastatel, mil joogiks ja alandatud hinnaga muuks otstarbeks müüdüd piiritus on koguselt vähenenud.

Denatuuritud piirituse müüki iseloomustavad järgmised arvud:

	1 000 hl
1932 a.	405,7
1931 „	394,2
1930 „	395,5
1929 „	330,4

Siit nähtub, et võrreldes 1929 a. denatuuritud piirituse müük on tõusnud 1932 a. 22,8% võrra. Sümpoomne on asjaolu, et tõusu on annud järsku esimene kriisiaasta.

Tähelepanu vääriavad mõningad denatuuritud piirituse müügi kohta tehtud kitsapiirilised regionaal- ja linnatähtsed kokkuvõtted. Petseri linnavalitsuse viinakaupluses müüdi 1932 a. denatuuritud piiritust ümmargu-

selt 2 korda rohkem kui eelmisel aastal. Juuli-septembri kuude jooksul denatuuritud piirituse müük suurenes 1932 a., võrreldes eelmise aastaga, Iisaku v.v. viinakaupluses 37%, Skarjatina v.v. viinakpl. ca 80%, Vainaras 40% ja ühes Vasknarva viinakpl. ca 115% võrra.

Teatavasti denatuuritud piiritus on vabastatud aktsiisimaksust ja seda võib tarvitada ainult põletamiseks (Tehnilisteks otstarveteks piirituse müügi ja tarvitamise seadus, RT 54—1927 § 1). Seaduse rikkumise juhuks on nähtud ette rahaträhv kuni 300 kr (sama seaduse § 10).

Tegelikult aga siiski, mainitud seadusest hoolimata, denatuuritud piiritust tarvitatakse alkoholjoogina ja see on eriti tõusnud, nagu lubavad oletada arvud, ühes majandusekriisiga ja sellest põhjustatud rahva eestujõu langusega. Maksuametkond teab tõendada, et Petseris näiteks 1931/32 a. laadapäeval on olnud maainimestelt suur nõudmine denatuuritud piirituse järgi. On koguni tabatud denatuuritud piirituse joomise pealt ja koostatud protokolle.

Et tõkestada denatuuritud piirituse joomist, majanduseminister pani maksma Narva ja Petseri kohta denatuuritud piirituse ostu kitsendava määruse (RT 91—1932). Selle määruse järgi põletatakse otstarbeks ülddenatuuritud piiritust müüakse Narva ja Petseri linnas asuvatest viinakauplustest ainult kohaliku maksuinspektori poolt antud lubade vastu, kusjuures maksuinspektor määrab lubatava koguse iga kuu kohta. Ühtlasi keelati ära denatuuritud piirituse müük Petserimaal ja Narvoova-tagustes valdades. See määrus on annud soovitavaid tagajärgi. Nii näiteks Petseri linnavalitsuse viinakaupluses müüdi denatuuritud piiritust 1931 a. alul ca 750 kr eest. Aasta lõpuks see summa tõusis juba ca 1 000 kr ja 1932 a. lõpuks ca 1 500 kr. Määruse maksmapaneku järele denatuuritud piirituse müük langes Petseris ümmarguselt neljakordselt.

Tab. 5 nähtub, et vaatamata kodumaal joogiks müüdüd piirituse suurele tagasiminekul, müüdüd piirituse üldine kogus 1931 a. ja 1932 a. ületab kõik eelmised vaatlusele võetud aastad. Piirituse ja piiritusviina müük Soome on katnud puudujäägi kodumaises müügis ja annud koguni võrreldes eelmiste aastatega teatud lisa. 1933 a. müük kujuneb nähtavasti väiksemaks kui kunagi enne.

5. Alkohooljookide tarvitus. *Consommation des boissons alcooliques.*

Tarvitatud alkohooljookide koguse kohta (naturaal-mahu järgi) annavad ülevaate tab. 6 toodud andmed. Selgituseks märgime, et joogiks müüdüd piiritus on arvatud ümber 40° viinaks. Likööride, napside, veinide ja õlle toodang on arvatud kogu kvantumis tarvitatuks. Andmete puudusel on jätetud arvestamata ladude seisuga kõikumised. Alkohooljookide tarvituse arvutamisel on võetud samuti arvesse nende sisse- ja väljavedu, kusjuures netto-kaalu arvutamisel on võetud targa: jookide juures pudelites 40%, vaatides 20% ja juhtudel, kus nõu on teadmata — 30%.

Tarvitatud alkoholjookid (naturaal maht).
Boissons alcooliques consommées.

6.	Piiritus ja piiritusviin (arvatud piiritusviina 40% Espirit et eau-de-vie de 40°)	Liköörid ja napsid — Liqueurs et eaux-de-vie	Veinid — Vins	Õlu — Bière	Kokku — Total
1932	49 301	1 872	1 138	52 649	105 050
1931	50 777	2 311	1 477	57 856	121 421
1930	62 173	2 418	1 667	69 236	135 479
1929	72 598	2 443	1 963	87 049	164 053
1928	81 700	2 680	2 090	91 289	177 849
1927	82 160	2 010	1 350	86 741	172 261
Keskmine-Moy. de 1925—29	76 644	2 135	1 995	93 952	174 726
Keskmine 1 elaniku kohta (lt.) ¹⁾ Moyen par 1 habitant (lt.) ¹⁾					
1932	4,40	0,17	0,10	4,69	9,36
1931	5,34	0,21	0,13	5,17	10,85
1930	5,67	0,22	0,15	6,20	12,14
1929	6,50	0,22	0,18	7,80	14,70
1928	7,34	0,24	0,19	8,19	15,95
1927	7,86	0,18	0,12	7,77	15,43
Keskmine-Moy. de 1925—29	6,87	0,19	0,13	8,42	15,66
Keskmine meeste kohta 20 a. vanuses ja üle (lt.) ²⁾ Moyenne par 1 homme de 20 a. et plus					
1932	15,08	0,57	0,35	16,08	32,08
1931	18,30	0,71	0,45	17,72	37,18
1930	18,87	0,73	0,51	21,01	41,12
1929	22,29	0,75	0,60	26,72	50,36
1928	25,10	0,82	0,64	28,02	54,58
1927	26,22	0,82	0,41	26,63	52,88
Keskmine-Moy. de 1925—29	23,52	0,66	0,61	28,83	53,62

Tab. 6 nähtub, et kogu alkoholjookide tarvitus on langenud 105 tuh. hl peale, mis on 40% võrra madalam võrreldes kriisieelse 5 a. keskmise tarvitusega. Sealjuures näitavad langust: piiritus ja piiritusviin 35,6%, liköörid ja napsid 12,8%, veinid 43,0% ja õlu 44,0%. Nii näitavad tagasimineku tarvituses minimaalses ulatuses liköörid ja napsid, milliseid tarvitavad peamiselt jõukamad kihid. See asjaolu on kaudseks tõenduseks, et üheks tähtsamaks teguriks alkoholjookide tarvituse languses tuleb pidada rahva langenud ostujõudu. Veini on surunud turult välja kodusel valmistatav vein.

Arvatult keskmiselt elaniku kohta alkoholjookide tarvitus näitab lähedalt sama tagasimineku, kuna kõikumised rahva üldarvus on väikesed. 15,66 lt pealt (1925—29 a.) jookide üldine tarvitus on langenud 1932 a. 9,36 lt peale. Suuremat tagasimineku näitab suhteliselt samuti vein ja õlu, selle järgi piiritus ja piiritusviin ning lõpuks kangemad joogid — liköörid ja napsid.

Selline on alkoholjookide suhteline tarvitamine, arvatult rahva üldarvu kohta. Teatavasti aga osa rahvastikust ei tarvita alkoholi üldse — lapsed, karsklased j.n.e., pealegi naiste alkoholitarvitus on võrdlemisi väike. Kui nüüd umbkaudseks arvutuseks oletada, et naistest ja alla 20 a. vanustest alkoholi tarvitajate arv on ligikaudu võrdne üle 20 a. vanuste alko-

holi mittetarvitajate meeste arvule, siis saame mõeldava alkoholi tarvitajaskonna kohta mitmekordselt kõrgema alkoholjookide tarvituse normi. Nii, kriisieelseks alkoholjookide tarvituse normiks tuleb pidada selle arvestuse järgi 53,62 lt aastas, millest 23,52 lt piiritusviina, 0,66 lt likööre ja napse, 0,61 lt veine ning 28,83 lt õlut. 1932 a. jookide üldine tarvitus langes 32,08 lt peale tarvitaja kohta (—40,2%).

Siit nähtub, et valdava osa alkoholist ammutab meie tarvitaja suhteliselt odavast alkoholjoogist — piiritusest ja piiritusviinast. Kalliduse tõttu likööre ja napse, samuti veine tarvitatakse üsna vähe. Muidugi on peaaegu võrdne piirituse ja piiritusviina tarvitusele, kuid alkoholi sisalduselt õlle tarvitus jääb sellest kaugelt maha.

Eeltoodud andmed valgustavad alkoholjookide tarvitust jookide naturaali mahu järgi. Täpsama hinnangu saame aga alkoholjookide tarvitusest ja selle ajalisest liikumisest, kui võtame arvesse vaid tarvitatud jookides sisalduva puhta alkoholi. Vastavad arvud toome tab. 7. Seal näeme, et kriisieelse 5 a. keskmiselt alkoholi tarvitus tõusis ca 35 tuh. hl ehk

Tarvitatud alkoholjookide puhta alkoholi sisaldus.
Contenu de l'alcool pur dans les boissons consommées.

7.	Üldse Gr. total (hl.)	Keskmine elan. kohta (lt.) Moyen par habitant (lt.)	Keskmine meeste kohta 20 a. vanuses ja üle (lt.) — Par 1 homme de 20 a. et plus	% (1922 = 100)
1932	22 364	1,99	6,83	54
1931	26 907	2,41	8,24	65
1930	28 301	2,54	8,68	68
1929	33 100	2,96	10,16	80
1928	37 026	3,32	11,36	89
1927	36 662	3,28	11,25	89
Keskmine-Moyenne de 1925—29	34 824	3,12	10,68	84

keskmiselt 3,12 lt puhast alkoholi elaniku kohta aastas. 1929 a. peale on näha juba tunduvalt alkoholi tarvituse tagasimineku. 1932 a. tarvitus oli üldiselt 35,8% ja keskmiselt elaniku kohta 36,2% võrra madalam 1925—29 a. keskmisest. Nii on suhteliselt legaalne alkoholjookide tarvitus läinud tagasi veidi rohkem kui alkoholjookide müük üldse. — Arvutades eelpool mainitud kaalutlustel kogu alkoholi tarvitust keskmiselt meeste kohta 20 a. vanuses ja üle saame 1925—29 a. keskmiseks normiks 10,68 lt ja 1932 a. 6,83 lt puhast alkoholi aastas. Selle järgi on keskmine alkoholi tarvitus langenud võrreldes 1925—29 a. 36,0%.

Tuleb tähendada, et üldine alkoholjookide tarvitus ei piirdu vaid legaalse alkoholiga. Viimase all on mõeldud riigi viinamonopoli poolt turule lastud viin ja piiritus, teiste eravabrikute alkoholjookide toodang ning legaalselt välismaalt sisseveetud alkoholjoogid. Legaalsele alkoholile lisaallikatena tulevad kõne alla järgmised: 1) salajane piirituse sissevedu, 2) kodune

¹⁾ Keskmised rahvastikuarvu alusel iga aasta 1. jaanuariks. — Moyens sont calculés suivant la nombre des habitants au 1. janv. de la chaque année.

²⁾ Arvutuse aluseks on võetud rahva vanuslik rühmitus 1922. aasta üldrahvalugemise andmest.

veini valmistus, 3) salaviina põletamine, 4) kodune õlle valmistus ja 5) denatuuritud piirituse tarvitamine.

Kahtlemata, salajane piirituse sissevedu etendab meie alkoholi tarvituses võrdlemisi tähtsat osa. Salajasel sisseveol on viimastel aastatel tabatud ja konfiskeeritud piiritust järgmisel arvul:

	puhas alkohol (hl.)
1932/33 a.	254,5
1931/32 „	290,8
1930/31 „	269,5

Kui arvata, nagu asjatundjad tõendavad, et piirivalvel ja politseivõimudel läheb korda tabada salakaubana välismaalt sissetoodud piirituse vaid 7—8%, üle 90% aga jääb tabamata, siis tuleb hinnata salapiirituse tarvitust — ca 3 300 hl peale puhast piiritust aastas (kolme viimase aasta keskmine).

Kodune veinide valmistamine on viimasel ajal levinud väga laialt. Arvatavasti paljud perekonnad katavad veini tarvituse täiel määral kodusel teel valmistatud veinidega. Veel enam, selle tagajärjel on läinud tagasi riigi viinamonopoli piirituse ja viina tarvitus. Kahjuks andmete puudusel on teadmata, milline on kodusel teel valmistatud veinide aastane toodang kogu riigis. Üksikutes perekondades veinide toodang ulatub sadade liitriteni aastas. Tavaliselt veini toodang ulatub ühe majapidamise kohta kümnete lt aastas.

Edasi, rahva ostujõu languse ja riigimonopoli viina kalliduse tõttu on levinud salajane viinapõletamine. Järgnevast tabelist nähtub, et just viimastel kriisiaastatel (1931—32 a.) salaviina põletamise juhte on avastatud mitmekordselt rohkem kui eelmistel aastatel enne kriisi. Avastatud salaviina põletamise juhtude arvu järgi näib salaviina põletamine olevat levinud rohkem Viru-, Võru-, Tartu- ja Järvamaal. Nii 1932 a. avastatud salaviina põletamise juhtude üldarvust langes mainitud 4 maa arvele ca 65%. Valgamaal pole 1930—32 a. avastatud ühtki salaviina põletamise juhtu; Saaremaal on avastatud neid vaid 2. Tõenäoliselt saarlased eelistavad salakaubana sissetoodud välismaa piirituse tarvitamist kodusele salaviina põletamisele. Teiste maade arvele langes 1932 a. avastatud salaviina põletamise juhtude üldarvust üksikult 5—10%.

Avastatud salaviina põletamise juhtude arv 1926—33 a.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933
Jaanuvar	1	1	1	—	1	7	1	28
Vebruar	—	—	—	—	2	1	8	13
Märts	—	—	—	—	2	2	10	25
Aprill	1	1	—	—	—	1	11	25
Mai	—	2	—	—	1	8	12	19
Juuni	1	1	—	1	2	5	16	15
Juuli	—	2	1	1	—	3	2	9
August	—	—	—	1	—	3	17	...
September	—	—	—	—	2	1	6	...
Oktoober	1	—	—	—	1	3	6	...
November	1	—	—	—	2	1	3	8
Detsember	—	—	1	2	3	2	22	...
Kokku	5	7	3	7	15	39	119	...

Kodune õllepruulimine on levinud laialt, eriti aga maal. Andmete puudusel pole võimalust teha kindlaks mil määral tõstab see alkoholi tarvitust.

Nii, üldiselt puuduvad kindlad alused illegaalse ja kodusel teel valmistatud alkoholjookide toodangu ja tarvituse kohta. Kui aga legaalse alkoholi juure arvata vaid salakaubana sisse toodud välismaa piiritus, siis saame 1932 a. kohta keskmiseks alkoholi tarvituse normiks elaniku kohta 2,3 lt ehk meeste kohta 20 a. vanuses ja üle 7,8 lt puhast alkoholi aastas. Väga ligikaudse hinnangu järgi võib arvata, et üldine alkoholi tarvitus ühes salaja põletatud piirituse, kodusel teel valmistatud veinide ja õlle ning alkoholjoogina tarvitatud denatuuritud piiritusega tõuseb 1932 a. andmete kohaselt vähemalt ca 2,5 lt keskmiselt elaniku ehk ca 8,5 lt puhast alkoholi aastas keskmiselt meeste kohta 20 a. vanuses ja üle.

Toetudes toodud arvestusele tuleb oletada, et legaalne alkoholjookide kaubandus ja tarvitus moodustab alkoholjookide tegelikust üldisest tarvitusest ümarguselt vaid umbes 75%.

6. Piirituse ja piiritusviina tarvitus kuude ja maade järgi.
Consommation d'esprit-de-vin et d'eau-de-vie d'après les mois et les arrondissements.

Kalendriaasta ulatuses alkoholi tarvitus on tublisti kõikum. Detsembris, millele langevad jõulud ja mil viina ostetakse

korruga ka uueaasta vastuvõtmiseks, riigimonopoli viina läbimüük tõuseb haripunkti. Sellele järgneb viina müügi ja tarvituse suhtes vaikne jaanuar ja veebruar. Järgmise tõusu annavad jälle lihavõtte pühad. Juuni kõrgema tarvituse põhjustab rahvuslik püha — jaanipäev. Kõige kibedamal suvetööhooajal (juulis ja augustis) alkoholi tarvitamine jälle väheneb ja tõuseb alles nende tööde lõppedes ühes liiklemise suurenemisega ning ühes põllumajandusesaaduste osalise realiseerimisega. Novembri madala tarvituse põhjustavad tõenäoliselt viletsad teed.

Riigi viinamonopoli piirituse ja piiritusviina müük kuude järgi (Üksikute kuude vahelkord aasta keskmisega %.)

	1926—29 a. keskmine	1930	1931	1932
Jaanuvar	83	81	80	83
Vebruar	92	101	91	94
Märts	109	92	103	116
Aprill	94	116	102	91
Mai	96	91	106	106
Juuni	101	112	106	110
Juuli	91	92	94	84
August	99	100	102	90
September	100	106	104	104
Oktoober	106	106	108	103
November	98	90	90	96
Detsember	132	113	113	114
Keskmine	100	100	100	100

Veel rohkem kõikum on riigi monopoli viina ja piirituse müük, resp. tarvitus maade järgi. Tõsi, puhtalt tuua välja üksikute maade üldist tarvitust on võimata, kuna teadmata on viina ja piirituse vedu ühest maast teise. Teiseks — andmed suhtelise piirituse ja viina tarvituse kohta ei saa olla täiesti täpsad, sest 1922 a. andmed rahva maadevahelisest jaotusest

on vanad, sellekohases arvutuses aga tuleb arvestada teatud võimaliku veaga. Ent orienteerumiseks tuleb neid andmeid pidada küllalt kõlblikudeks.

Riigi viinamonopoli piirituse ja piiritusviina tarvituse maade järgi 1930—32 a.
Consommation de l'alcool d'après les arrondissements.

S.	Puhast alkoholi keskmiselt elaniku kohta (lt) <i>L'alcool pur par 1 hab. (lt)</i>			Vähendamise 1930—32 a. % <i>Diminution en %</i>	Maade keskmise alkoholi- tarvituse vähekord üle- riikliku keskm. % 1932 a. (Üleriiklik keskmine = 100) <i>Moyenne des arrondissements en % au moy. d'État en 1932</i>
	1930	1931	1932		
Viru . . .	2,63	2,48	1,89	28,1	107
Järva . . .	2,07	2,56	1,96	26,5	111
Harju . . .	3,34	3,43	3,03	0,2	172
Lääne . . .	1,29	1,22	1,00	22,0	57
Saare . . .	0,82	0,72	0,59	27,4	34
Pärnu . . .	2,13	1,88	1,50	29,6	85
Viljandi . . .	1,09	1,01	1,30	23,0	74
Tartu . . .	1,87	1,79	1,53	18,1	87
Valga . . .	1,74	1,50	1,25	28,0	71
Võru . . .	1,73	1,63	1,33	23,1	76
Petseri . . .	1,82	1,46	1,11	38,8	63
Keskmine . . .	2,22	2,12	1,76	20,4	100

Tab. 8 nähtub, et Harjumaa ühes Tallinna-Nõmme-ga ületab viina ja piirituse läbimüügi, resp. viina suhtelise tarvituse poolest üleriikliku keskmise ca 70% võrra. Üleriiklikust keskmisest suhteliselt kõrgema monopoliviina tarvitusega esinevad veel vaid Järvamaa ja võib-olla ka Virumaa. Virumaa tarvitust ei saa määratelda enam-vähem täpsalt, sest rahvaarvu kohta, milline põlevkivitööstuse arengu tõttu on kasvanud arvatavasti rohkem kui teistes maades (vast peale Petserimaa), puuduvad täpsamad andmed. Suhteliselt madalaima monopoli piirituse ja viina tarvitusega esinevad Saare- ja selle järele Lääne- ja Petserimaa. Tegelikult Saare- ja Läänemaa ei ole arvatavasti suhteliselt väiksemad alkoholi tarvitajad maad kui teised. Nende monopoli piirituse ja viina tarvituse on aga madal selle tõttu, et neis mais laiadaselt tarvitatakse salakaubana sissetoodud välismaa piiritust. Selleks on küllalt soodus nende geograafiline asend ja merel salakaubitsemist soodustav paljude saarlaste ja läänlaste meremehe ja kaluri elukutse. Petserimaa madal viinatarvituse viinasel ajal on põhjustatud petserlaste madalast ostujõust. Nähtavasti samal põhjusel suhteline viina tarvituse on langenud Petserimaal 1930—32 a. rohkem kui üheski teises maas.

7. Alkohooljookide hind — Prix des boissons alcooliques.

Alljärgnevalt toome hindu vaid kindla ja ühtlase sortimendiga alkohooljookide — piiritusviina

ja õlle kohta. Toorpiirituse eest riigi viinamonopol on piiritusevabrikutele maksnud senini mitmesugust hinda. 1928/29 a. maksti kuni ca 80 *sent* lt piiritusest. Sellest ajast peale piirituse hinnad on järjekindlalt langenud. 1932/33 a. maksti 1 lt piirituse eest vaid 50 *sent*. Eelmistel aastatel maksti toorpiirituse eest

mitmesugust hinda, kusjuures ülenormi ära antud piirituse hind oli madalam.

Riigi poolt piiritusevabrikutele makstud 1 lt piirituse eest (tariifid sentides¹⁾:

1932/33 a.	50.
1931/32 „	53; 42.
1930/31 „	57; 47.
1929/30 „	62; 61; 46; 45; 43; 37; 34.
1928/29 „	79; 77; 66; 65.

Joogiks müüdava riigimonopoli piirituse ja viina hind on kaunis kõrge ja seda on vaadeldaval ajavahe-mikul (1925—32 a.) tõstetud mitmel korral. Joogiks müüdüd 1 lt puhast alkoholi maksus viinamonopoli hindade kohaselt 1925 a. 3,00 *kr*. 1926 a. tõusis hind 3,82 *kr*, 1928 a. — 4,39 *kr* ja 1929 a. peale 4,80 *kr*. Nii on joogiks tarvitatava piirituse ja piiritusviina hind tõusnud 1925—32 a. 55% võrra ehk 1,71 *kr* võrra pro 1 lt puhast alkoholi.

Joogiks müüdüd piirituse, piiritusviina ja õlle väljamüügihind. (1 lt puhta alkoholi eest *kr*. Kalendriaasta kohta arvatatud keskmised).

9.	Viin ja piiritus (hind kuni 1. I 1926. piirituse ja viina hinna alusel, peale 1. I. 1926. 0,75 lt. pudelites müüdava viina hinna alusel)	Õlu (En-gros väljamüügi hind Tallinnas õlle-ladus)	%	
			Viin ja piiritus (1925 = 100)	Õlu (1925 = 100)
1932 . . .	4,80	7,86	155	83
1931 . . .	4,80	10,48	155	111
1930 . . .	4,80	10,48	155	111
1929 . . .	4,80	10,48	155	111
1928 . . .	4,39	11,03	142	117
1927 . . .	3,82	9,44	124	100
1926 . . .	3,82	9,44	124	100
1925 . . .	3,00	9,44	100	100

Teiste alkohooljookidega võrreldes piiritus ja piiritusviin on siiski odavamaid jooke. Õlu, näiteks, mille hind (Tallinna hindade kohaselt) on vahepeal tunduvalt tõusnud ja 1932 a. veel rohkem langenud, jääb sisalduva puhta alkoholi järgi ikkagi tunduvalt kallimaks joogiks kui hinnas tõusnud piiritus ja piiritusviin. 1932 a. oli õlle ja viina hinna vähekord viinase kasuks pro 1 lt alkoholi 7,86 *kr* : 4,80 *kr* ehk 100 : 61,1. Loomulikult, joogis sisalduva puhta alkoholi järgi ka teised joogid — veinid ja kallihinnalised napsid — on hinnas kõrgemad kui viinamonopoli piiritus ja viin.

8. Riigi tulud viinamonopolist ja aktsiisist alkohooljookide pealt — Recettes de l'État de monopole du vin et des accises de boissons alcooliques.

Riigi viinamonopol on teata-vasti suuremaid tuluallikaid riigi eelarves. Kriisieelse 5 a. keskmiselt riigikassa sai viinamonopolist puhast tulu 9,91 milj. *kr* aastas (bruttost arvamata maha % viinamonopoli alal investeeritud kapitali pealt, varanduste amortisatsioon ja aktsiisid valvekulud kontrolli alal). Ühes tarvitajaskonna ostujõu kahanemise ja viinamüügi vähenemisega

¹⁾ Arvud ümmardatud.

Riigi tulud viinamonopolist ja aktsiisist alkoholjookide pealt (milj. kr).
Revettes de l'État de monopole du vin des accises de boissons alcooliques
 (milj. de kr.).

10.	Tulud viinamonopolist (netto; bruttost maha arvam. kapitali %, varanduste amortisatsioon ja aktsiisi valvekul. kontrolli alal) <i>Revettes nettes de monopole</i>	Aktsiisid (brutto) <i>Accises (rec. brutes)</i>	Kokku <i>Total</i>	% riigi korralisest tuludest — % au total des revettes ordinaires d'État	% (1928/29 a. = 100)
1932/33 . . .	7,81	0,65	8,46	13,5	69
1931/32 . . .	8,00	0,70	9,60	12,5	70
1930/31 . . .	9,34	0,76	10,10	12,1	83
1929/30 . . .	9,82	0,95	10,77	12,5	88
1928/29 . . .	11,22	0,97	12,19	13,8	100
Keskmine — <i>Moyenne de</i> 1926/27 — 30/31	9,91	0,91	10,82	12,6	—

on tulud viinamonopolist langenud viimasel eelarve-aastal 7,81 milj. kr peale, mis on 21,2% võrra madalam kriisieelsest keskmisest tulust.

Aktsiisid alkoholjookide pealt andsid riigikassale tulu enne kriisi ligi 1 milj. kr aastas. Nüüd tulu neist on langenud 0,65 milj. kr peale. Üldine tulude tagasimineku viinamonopolist ja aktsiisidest alkoholjookide pealt ulatub 2,36 milj. kr ehk 21,2%, võrreldes 1926/27—1930/31 a. keskmisega.

Suhteliselt riigi tulude üldsummale tulud viinamonopolist ja aktsiisidest alkoholjookide pealt on püsivad, moodustades tulude üldsummast veidi üle 10%. Üksikutel aastatel kõikumisi on näha siin vaid ca 1% piirides.

Alkoholi loodangu ja tarvitamise kohta Keskbüroo väljaandeis ennem ilmunud artiklid:

Alkoholi tarvitamine, R. Sõrmus, Rahvastik ja tervishoid Eestis, seeria Eesti demograafia vihk IV, 1930 a., lhk. 218—228.
 Alkoholi loodang ja tarvitamine 1920—27 a., H. Reiman, Eesti Statistika 1928 a., nr. 78(5), lhk. 201—203.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus juunis 1933 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en juin 1933. (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti üline nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU—EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).							
1	Hobused (arv)	—	—	13.	Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	667,6	10 778
2	Veised (välja arvatud vasikad)	1 tk	35	380	Vanaraud	665,0	10 250
5	Sead, põrsad (arv)	—	—		Sel.: Saksa	362,6	6 990
					Poola-Dauzig	297,7	3 213
				385, 386	Vanavask	2,3	403
					Sel.: Saksa	2,3	403
II. Toit- ja maitseained, joogid							
3.	Aia- ja juurvili	2623,9	1 334 994	14.	Mineraalid peale ärtside	2 063,4	7 479
38	Kartul toores	648,7	17 666	406, 407	Kips	150,0	3 300
47	Sigur, värsked ja külvat	623,2	14 901	417	Kaltsiitkivi (Eesti marmor)	1 895,0	3 691
57	Ümud	25,0	2 650	15.	Keemiatööstuse toorained	1 819,8	151 838
				a)	Õlid, rasvad, vägud, kuumad toored	1 792,4	109 026
4.	Karjasaadused	1 494,2	1 190 410	487	Eesti Bensiin	246,6	51 884
76	Peekon	230,2	230,2	497	Põlevkivivõli	1 544,4	56 997
	Sel.: Briti	230,2	156 874	c)	Keemiatööstuse punkid a ja b ni-	24,9	41 954
77	Sealiha värsked ja soolatud	20,9	12 788	565-a	Kunstsarv töötlemata	24,9	41 952
78	Sealiha suitset. (singid, küljed)	1,3	1 616	IV. Valmisraudused.			
79	Loomaliha	18,1	5 082	2728,1	567	267	206
	Sel.: S.N.V.L.	17,3	5 588	16.	Nahad töötletud ja muhkkaup	16,3	40 413
81	Lambaliha	16,1	7 166	566, 567	Suured parknahad	15,4	28 113
	Sel.: Rootsi	16,0	7 092	17.	Puutööstusesaadused	825,0	114 659
96	Või	987,7	907 575	503	Vineer	607,8	79 565
	Sel.: Briti	595,1	544 976		Sel.: Briti	614,4	63 970
	Saksa	381,2	361 741	504	Vineerist toolipõhjad	121,2	23 944
99	Munad	3 726 640 tk	97 742		Sel.: Prantsuse	20,7	7 106
				600, 610	Mööbel	13,7	7 100
5.	Kala, kalasaadused ja vühid	162,4	52 076			4,3	1 750
100—105	Värsked kalad	150,1	60 188	18.	Paberitööstusesaadused	683,5	83 627
110—120	Kalakooservid	1,1	715	634	Pakkimispaaber	103,3	17 544
				635	Rotatsioonipaaber	72,8	6 532
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	283,6	70 160	636, 637	Kirjutus- ja trükipaaber	507,0	58 242
127	Kartulijahu	177,5	28 400	19.	Tekstiilitööstusesaadused ¹⁾	148,1	232 654
187	Sokolaad	4,4	3 600	067—070	Puuviilnait ja -lõng	19,9	49 707
188	Kompekid	1,2	900		Sel.: Saksa	16,4	42 271
210	Teraleib, pain normal	1,2	381	671-676	Puuviilariie ¹⁾	29,6	113 324
					Sel.: Läti	5,1	50 356
					Rootsi	8,0	19 396
					Norra	8,6	18 064
				690	Linane lõng	9,0	15 530
				601-a	Linane riie	9,3	15 968
				606	Pakkimis- ja kotliriie dzuudist	79,2	36 144
					Sel.: Taani	52,1	23 863
					Saksa	25,1	11 321
				702, 703	Villane riie	0,0	48
					Sel.: Saksa	0,0	48
				22.	Jõu- ja töomasinad	1,3	26 165
				850	Kõlmetusmaja sisseseaded	—	—
				23.	Metallkaup	0,1	531
				870	Radiaatorid valmist	—	—
				24.	Elektrimasinad, -aparaadid ja tarbed	1,2	6 541
				927	Bel. patareid elemendid	—	—
				942	Telefonipapar. ja n. osad	0,6	5 346
				27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	1 023,1	32 165
				1016	Tsement	1 006,9	28 850
					Sel.: Läti	1 006,9	28 850
				1066	Tahvelkvaas lihvimata	16,1	2 723
				28.	Keemiatööstusesaadused	24,7	8 923
				1318	Tuletikud	24,5	8 105
				29.	Muud era. kaubad	1,3	10 586
				1392	Kunstsarvkaunimid	1,2	9 607

Tab. 4. Tolliametite läbikäik juunis 1933 a. — Activité des bureaux douaniers en juin 1933.

	Tallinn	Vaiga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap- salu	Kurca- saare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ton										
Sissevedu—Importation	14 145	348	528	714	0,0	3	263	110	81	18 192
Väljavedu—Exportation	26 262	373	17 324	132	4	26	3 690	1 449	62	49 822
Üldlähikäik — Total de l'importation et de l'export.	40 407	721	17 852	846	4	29	3 953	1 559	143	65 564
1 000 kr										
Sissevedu—Importation	2 151	64	38	46	0,1	2	8	5	4	2 368
Väljavedu—Exportation	2 902	48	433	39	1	5	41	61	1	3 531
Üldlähikäik — Total de l'importation et de l'export.	5 053	112	521	85	1	7	49	66	5	5 899

¹⁾ Sellest ümberõõstatud välismaa kauba tagasivedu 5 009 kg 50 356 kr väärtuses.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus mais 1933 a. (järg).
Commercé extérieur des principaux articles en mai 1933. (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie,	ton	kr
1		2	3	4		5	6
VÄLJAVEDU—EXPORTATION.							
I. Elustoomad (arv).		8 tk	1 010	13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)			
1	Hobused (arv)	8 tk	1 010	380	Vanaraud	627,0	12 620
2	Voised (välja arvatud vastkad) (arv)	—	—		Sel.: Poola-Danzig	603,3	11 237
5	Sead, põrsad (arv)	—	—	385, 386	Saksa	589,1	11 007
					Sel.: Rootsi	14,2	230
						2,1	418
						2,1	415
II. Toit- ja maitseained, joogid		3 244,8	1 281 022	14. Mineraalid peale ärside		2 320,9	16 705
3.	Aia- ja juurvili	1 553,7	34 421	00, 407	Kips	249,0	5 520
38	Kartul, toores	1 537,8	31 088	417	Kaltsiitkivi (leesti)	1 550,0	3 116
47	Sigur, värske ja kuivat.	10,0	1 800	15. Keemiatõstuse toorained		1 069,2	127 439
57	Ünnad	—	—	a) Õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt		1 062,5	74 006
				487	Eesti bensiin	143,3	31 862
				497	Põlevkiviõli	884,1	41 048
4. Karjasaadused		1 228,2	1 132 813	c) Keemiatõrained punkt a ja b nime- tamata		34,1	53 236
76	Peekon	308,6	239 455	565-a	Kunstsarv töötlemata	34,1	53 236
	Sel.: Briti	308,6	239 455				
77	Sealiha värske ja soolatud	—	—	IV. Valmissaadused.		3 511,7	824 955
78	Sealiha suitsut. (singid, küljed)	2,7	1 778	16. Nahad töötletud ja nahkkaup		16,0	115 413
79	Loomaliha	—	—	566, 567	Suured parknahad	—	—
	Sel:			17. Puutõstusesaadused		1 502,6	218 858
81	Lambaliha	20,4	9 808	593	Vineer	1 243,9	152 990
	Sel.: Rootsi	20,4	9 808		Sel.: Briti	1 072,3	120 900
96	Või	774,0	828 592		Saksa	46,8	14 650
	Sel.: Saksa	561,4	590 628	504	Vineerist toolipõljud	245,1	59 940
	Briti	211,6	227 851		Sel.: Saksa	61,3	24 420
99	Munad	2 035 800 tk.	52 551		Prantsuse	72,2	16 160
				609, 610	Mööbel	13,5	5 790
5.	Kalm, kalasaadused ja vähiid	175,5	61 168	18. Paberitõstusesaadused		531,1	73 259
100—105	Värsked kalad	147,9	48 958	634	Pakkimis- ja kirjutuspaber	101,6	17 583
116—120	Kalakonservid	6,6	5 695	635	Rotatsioonipaber	—	—
				636, 637	Kirjutuse- ja trükipaber	420,1	49 230
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	253,8	51 865	19. Tekstiilitõstusesaadused¹⁾		231,7	273 867
127	Kartulijahu	271,3	43 400	667—670	Puuviitaniit ja lõng	14,8	39 226
187	Sokolaad	7,0	5 935		Sel.: Saksa	10,2	27 271
188	Kompvekid	0,1	90	671—676	Puuviitaniit	41,6	134 038
210	Teraleib, pain normal	1,7	622		Sel.: Läti	4,3	43 633
					Rootsi	9,7	23 872
					Norra	17,8	37 757
				690	Linane lõng	0,6	11 212
				691-a	Linane riie	12,8	22 716
				690	Pakkimis- ja kotiriie džaudist	143,0	61 816
					Sel.: Taani	77,2	35 600
					Saksa	51,6	21 979
				702, 703	Villane riie	0,0	181
					Sel.: Prantsuse	0,0	84
9. Seemned, tatmed ja nende osad		4,7	888	22. Jõu- ja tööstusmasinad		2,5	2 967
274, 275	Linaseemned	—	—	859	Külmutamissaadused	—	—
10. Metsamaterjal		6 537,3	223 883	23. Metallikaup		71,0	19 061
310-319, 325	Falgid, prussid, pakud, latid	2 032,2 tm	72 127	870	Radiastorid maimist	69,9	18 683
321	Lüpsid	—	—	24. Elektrimasinad, aparaadid ja tarbed		0,4	6 552
322	Propsid	2 187,2 tm	11 090	927	EL. patareid, elemendid	—	—
320, 326-329	Kuuse- ja männilauad ja plangud	7 760,9 „	130 486	942	Telefoni apar. ja n. osad	0,2	3 097
	Sel.: Briti	5 811,4 „	106 126	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad		1 050,0	38 555
	Prantsuse	1 955,5 „	38 340	1016	Sement	989,3	26 230
					Sel.: Läti	893,1	23 533
				1066	Tahvelklaas lihvimata	60,6	12 325
11. Paberitõrained		5 779,6	333 377	28. Keemiatõstusesaadused		37,7	12 346
347	Puumass märg.	2 030,0	41 000	1318	Uletikud	31,2	10 397
349	Tselluloos	3 749,6	292 377	29. Muud ern. kaubad		2,5	25 241
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	1 764,5	143 160	1392	Kunstsarvkammid	2,4	24 833
	Briti	1 748,5	131 662				
12. Tekstiilitõrained		634,4	236 603				
354	Lina	509,5	205 313				
	Sel.: Briti	394,6	155 787				
	Belgia-Luksemb. m. l.	104,7	44 929				
355	Takud	61,6	24 757				

Tab. 4. Tolliametite läbikäik mais 1933 a. — Activité des bureaux douaniers en mai 1933.

	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haapsalu	Kuresaare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ton.										
Sisseevedu — Importation	13 269	2 298	1 532	1 155	0,0	—	—	14	—	18 268
Väljavedu — Exportation	15 229	708	3 691	15	—	126	1 882	1 015	205	23 771
Üldläbikäik — Total de l'import. et de l'exp.	28 498	3 006	5 223	1 170	0,0	126	1 882	1 929	205	42 039
1 000 kr.										
Sisseevedu — Importation	2 436	205	89	88	—	—	—	4	—	2 768
Väljavedu — Exportation	2 842	91	197	0,0	—	10	5	45	4	3 194
Üldläbikäik — Total de l'import. et de l'exp.	5 278	296	286	33	—	10	5	49	4	5 962

¹⁾ Sellest ümber töötatud välismaa kauba tagasivedu 4 311 kg 43 633 kr väärtuses.

Tab. 6. Riigiraudteed juunis 1933 — Chemins de fer en juin 1933.

1. Tähtsamad andmed pirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

Main data table with columns for railroads (Auru, Tallinn-Sad., etc.), kilometers (Tuluksate rongid, km arv), passengers (Reisija-km), freight (Iserekohtade kasutus-mise), tonnage (Laaditud kaubavag.), net tonnage (Keskmine netto-kaal), gross tonnage (Keskmine kaubarongi bruttokaal), and carriage counts (Keskmine kaubavag. arv).

a) Laalarööpmelised teed — Voie large

b) Kiisarööpmelised teed — Voie droite.

Laalarööpmelised teed — Voie large

Kiisarööpmelised teed — Voie droite

Summary table with multiple columns for years (Juuni 1933, 1932, 1932/33, etc.) and categories: 2. Kaubarõõdu (Freight), 3. Pagasivedu (Baggage), 4. Reisijate vedu (Passenger transport), 5. Veerukoosise kasutamine (Rolling stock utilization).

* Kiisarööpmelisel teljekoorem arvestatud ühe teljepaari peale.

Tab. 7. Tallinna sadama tegevus juulis 1933 a.

Mouvement du port de Tallinn en juillet 1933.

Rahvuslik lipp Pavillons nationaux	Üldse Grand total				Rootsmaat-le De-vers Suède				Saksamaalt-le De-vers Allemagne				Soomemaalt-le De-vers Finlande				Laevadega veetud Transports de	
	Arv Nombre	Maht Ton. net	Neist laaditult ¹⁾		Arv	Maht Ton. net	Neist laaditult		Arv	Maht Ton. net	Neist laaditult		Arv	Maht Ton. net	Neist laaditult		Reisijaid (arv) Voyageurs (nombre)	Kaupu (ton- nides) Marchand. (tonnes)
			Arv	Maht Ton. net			Arv	Maht Ton. net			Arv	Maht Ton. net			Arv	Maht Ton. net		
I. SAARUNUD LAEVAD — VÄLISSÖIT — I. ENTRÉES — LONG COURS.																		
Eesti	33	10 663	19	8 566	7	2 097	7	2 097	2	353	2	353	11	1 220	3	942	512	5 845
Sell. aur.-Dont bat. à vap.	16	9 452	12	7 438	6	1 955	6	1 955	—	—	—	—	3	802	1	658	498	4 849
Brüti	5	5 316	4	5 014	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	385
Läti	4	6 434	—	—	1	1 788	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra	1	722	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prantsuse	1	836	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poola	3	2 274	3	2 274	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	848
Rootsi	5	1 717	4	1 526	2	459	2	459	—	—	—	—	1	238	1	238	9	375
Saksa	35	34 264	29	19 437	1	9 698	—	—	20	12 671	20	12 671	8	6 448	4	2 092	970	5 719
Soome	45	19 479	29	11 238	1	242	1	242	4	5 124	3	3 843	37	13 223	22	6 264	1 631	610
Taani	7	4 494	4	1 958	—	—	—	—	1	705	—	—	69	19 907	37	10 807	5	794
Kokku — Total	138	86 199	92	50 013	12	14 279	10	2 998	23	18 853	23	16 867	57	31 138	30	9 536	3 179	14 576
1/I — 31/VII 1933	576	374 416	400	247 407	52	30 673	42	10 466	121	86 400	106	74 282	208	82 776	123	48 075	10 296	89 188
Juuni 1933	126	79 528	84	48 048	13	4 571	10	2 104	20	16 536	19	15 447	61	21 112	35	11 930	4 448	11 642
Juuli 1932	140	76 536	86	42 350	14	12 772	13	3 079	19	15 189	16	12 040	69	19 907	37	10 807	2 802	15 582
RANNASÖIT — CA BOTAGE.																		
Rannasöit—Petit cabot.	380	16 375	371	16 214	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 421
Juuli 1932	283	14 606	267	14 180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 384
II. VÄLJUNUD LAEVAD — VÄLISSÖIT — II. SORTIES — LONG COURS.																		
Eesti	52	17 309	28	9 960	6	2 023	5	1 525	—	—	—	—	31	4 041	12	370	607	5 050
Sell. aur.-Dont bat. à vap.	23	15 251	14	9 219	6	2 023	5	1 525	—	—	—	—	7	2 932	1	183	581	4 612
Brüti	6	6 320	6	6 320	—	—	—	—	—	—	—	—	1	302	1	302	3	4 299
Läti	3	5 928	2	4 140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1 885
Norra	1	722	1	722	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 502
Poola	2	1 510	2	1 510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	325
Rootsi	5	1 717	3	1 288	3	1 288	3	1 288	—	—	—	—	—	—	—	—	6	630
Saksa	35	31 846	27	19 011	—	—	—	—	15	9 980	13	9 013	14	8 980	10	8 060	918	5 560
Soome	46	19 536	37	16 456	—	—	—	—	5	6 397	5	6 397	37	10 221	23	3 080	1 514	2 870
Taani	7	4 036	5	4 293	—	—	—	—	—	—	—	—	1	93	—	—	7	6 625
Kokku — Total	153	89 530	113	65 035	9	3 311	8	2 813	20	16 377	18	15 416	84	23 637	51	11 812	3 666	28 746
1/I — 31/VII 1933	635	385 179	464	282 777	48	14 076	36	10 771	102	78 093	100	77 036	280	112 837	166	52 204	9 958	123 724
Juuni 1933	139	91 555	97	59 948	10	3 901	9	2 709	19	17 301	19	17 301	72	29 532	41	11 082	4 222	28 404
Juuli 1932	139	80 437	87	50 844	11	2 932	9	2 496	21	17 910	19	15 800	69	23 034	33	10 293	2 814	20 823
RANNASÖIT — CA BOTAGE.																		
Rannasöit—Petit cabot.	388	14 122	76	5 746	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 605
Juuli 1932	280	13 476	74	5 806	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	947

*) Chargé.

Tab. 8. Eesti Panga äriseis 31. juulil 1933 a. (1000 kr).

Bilans de la Banque d'Estonie le 31 juillet 1933 (1000 kr).

Aktiva — Actif	1000 kr		%		Passiva — Passif	1000 kr		%	
	31. VII.	30. VI.	31. VII.	30. VI.		31. VII.	30. VI.	31. VII.	30. VI.
Kattevara — Réserve	20 589	19 620	37,8	36,2	Pühikapital — Capital	5 000	5 000	9,2	9,2
a) kuldrahas ja -kangides — or monnayé et non monnayé	19 239	18 720	35,3	34,6	Tagavarakapital — Fonds de réserve	1 950	1 950	3,6	3,6
b) välismaa — devis, étrang, nettes	1 350	900	2,5	1,9	Jooksvad kohustused — Exigibilités courantes	44 682	44 560	82,1	82,3
Vahetusrahja — Péc. de mon. d'ap. est.	2 017	2 104	3,7	4,0	A. Pangatähed liikvel — Billets en circulation	30 295	31 474	55,7	58,1
Sisevekslid — Effets intér. escompt.	7 708	8 154	14,2	15,0	B. Jooksvad arved — Dépôts à vue et comptes cour.	14 387	13 076	26,4	24,2
a) kaubavekslid — commerciaux	6 035	6 510	11,1	12,0	a) valituse — Etat	3 293	3 161	6,0	5,9
b) põllumajandusl. — agricoles	1 660	1 631	3,15	3,0	b) pankade — banques	7 035	6 496	12,9	12,0
c) metsatööstusl. — rel. au com. de bois	13	7	0,0	0,0	c) teised — divers	4 059	3 419	7,5	6,3
Lenuud — Prêts et avances:	4 100	4 100	7,5	7,6	Muud passivad — Passifs divers	2 789	2 649	5,1	4,9
valitusele — à l'Etat	1 847	1 817	3,5	3,5					
teistele — divers	2 253	2 283	4,0	4,1	Kokku — Total	54 430	54 158	100	100
Kinnis- ja vallasvara — Propri. im. et mat.	2 078	2 078	3,8	3,8					
Muud aktivad — Autres actifs	6 521	9 025	17,5	16,7					

Kattevara vahetõrki jooksvate kohustustega 31. VII. 33 a. 46,08% — Proportion de la réserve par rapport aux exigibilités courantes: 46,08%

„ „ „ „ „ 30. VI. „ „ 44,04% — „ „ „ „ „ „ „ „ 44,04%

1) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene (tuh. kr) 3 893.

2) „ „ „ „ „ „ „ „ 4 062.

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis
1. juulil 1933 a.

Situation financière des banques privées et des principales
banques coopératives au 1. juillet 1933.

	15	26	15	26
	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.
	1. VII.	1. VII.	1. VII.	1. VII.
	1 000 kr		%	
Aktiva — Actif				
1. Kassa — Caisse	1 176	505	1,6	1,6
2. Hoiuarved teists rahaasut. — Comptes courants	1 558	1 364	2,1	4,2
a) Sellest Eesti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	686	811	0,9	1,0
3. Pt. 1 ja 2 kokku — Total p. 1 et 2	2 734	1 860	3,6	5,8
4. Panga päralt olevad väärtused — Ef- jets en portefeuille	1 632	836	2,1	2,6
a) Väärtpaberid — Effets	1 574	782	2,0	2,4
l) Sellest riigi- ja riigi poolt garan- teeritud	417	380	0,5	1,2
b) Välismaa rahad ja kallismetallid — Métaux préc. et effets en valeurs étrang. —	52	54	0,1	0,2
d) Tšekid ja maksukäsud — Chq. et ord.	6	0	0,0	0,0
5. Laenuud — Prêts	51 626	22 528	67,5	73,3
a) Disk. vekslid — Escomptes	19 135	12 832	25,0	40,0
l) Sellest sisemaa vekslid — Dont du pays	14 872	12 832	19,4	40,0
b) Tähtajal. laenuud — Prêts term.	1 353	3 840	1,8	12,0
c) Riiklikud laenuud — Prêts d'Etat	—	564	—	1,7
d) Kto-kr. laenuud — Autres prêts	31 138	6 283	40,7	19,6
6. Garantide deebitorid — Garanties	5 927	553	7,7	1,7
7. Korrespondendid — Correspondants	1 839	701	2,4	2,2
a) Sisemaa — en Estonie { Loro	599	637	0,8	2,0
{ Nostro	222	44	0,3	0,1
b) Välismaa — à l'étranger { Loro	86	—	0,1	—
{ Nostro	932	20	1,2	0,1
8. Protestitud vekslid — Effets protestés	337	404	0,5	1,3
9. Osakondade arved — Succursales	1 956	1	2,6	0,0
10. Kinnisvara — Immeubles	6 391	2 092	8,4	6,5
11. Vallasvara — Mobiliers	407	268	0,5	0,8
12. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et com- missions payés	1 368	534	1,8	1,7
14. Üleminevad summad — Actifs tran- sitaires	494	309	0,7	1,0
15. Muud aktiivad — Actifs divers	1 684	1 008	2,2	3,1
a) Mitmesugused deebitorid	529	942	0,7	2,0
Kokku — Total	76 445	32 108	100	100
Passiva — Passif				
1. Panga kapitalid — Capital et réserves	7 764	2 014	10,2	9,0
a) Aktiivkapital — Capital versé	5 855	2 109	7,7	6,5
b) Tagavararakapital — Réerves	1 496	671	2,0	2,1
d) Muu erikapital — Réerves spéciales	413	134	0,5	0,4
2. Hoiusummad — Dépôts	28 575	20 401	37,4	63,5
a) Tähtajal. hoisusummad — Dépôts term.	6 230	8 054	8,2	25,1
b) Jooksvad arved — Comptes courant.	20 905	12 037	27,3	37,4
d) Kto-kr. arv. kred. saldod — Autres dépôts	1 440	310	1,9	1,0
3. Rediskont — Réescomptes	7 416	1 336	9,7	4,2
a) Sellest sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	3 221	1 336	4,2	4,2
4. Võlaarved teist. asut. — Créditeurs	5 429	3 603	7,1	11,2
a) Sellest sisemaal — Dont établisse- ments du pays	5 429	3 603	7,1	11,2
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3, 4	12 845	4 939	16,8	15,4
6. Korrespondendid — Correspondants	13 812	540	18,1	1,7
a) Sisemaa — en Estonie { Loro	583	90	0,8	0,3
{ Nostro	9 291	437	12,1	1,4
b) Välismaa — à l'étranger { Loro	208	12	0,3	0,0
{ Nostro	3 730	1	4,9	0,0
7. 8. Maksukäsud — Transferts	62	27	0,1	0,1
9. Väljamaksmata % — % restant à payer	106	127	0,1	0,4
10. Väljamaksmata osaksu — Dividen- des restant à payer	18	169	0,0	0,5
11. Garantide kreditorid — Garanties	5 927	553	7,7	1,7
12. Osakondade arved — Succursales	2 015	1	2,6	0,0
13, 14. Saadud prots. ja muud tulud — Intérêts et commissions reçus	2 418	1 262	3,2	3,9
16. Jagamata puhaskasu — Bénéfice net.	—	—	—	—
17. Üleminevad summad — Transitoires	772	164	1,0	0,5
18. Muud passivad — Passifs divers	2 131	1 006	2,8	3,3
a) Amortisatsioon kapital	1 201	345	1,6	1,1
b) Mitmesugused kreditorid	888	556	0,5	1,7
Kokku — Total	76 445	32 108	100	100

Tab. 11. Üksikute pankade
äriseisu summad

1. juulil 1933 a.

Montant des bilans des banques
au 1. juillet 1933.

	1. VII. 1933 1000 kr
--	----------------------------

Erapangad — Banques privées.

1. Krediidipank a.-s.	27 902
2. G. Scheel ja Ko	16 435
3. Tartu pank	10 788
4. Tallinna linnapank	6 031
5. Eesti laenu-pank a.-s.	2 150
6. Tartu linnapank	2 283
7. Sakala pank	2 351
8. Kaubapank a.-s.	2 324
9. Tallinna aktsiapank	1 482
10. Pärnu krediidipank	1 315
11. Valga pank	1 087
12. Tartu tööstuspank	836
13. Viru pank	841
14. Kosen ja Ko	452
15. Võru pank	168

Kokku — Total 76 445

**Tähtsamad ühispankad — Principales ban-
ques coopératives.**

1. Eesti Rahvapank	2 864
2. Tallinna majaomanikkude p.	6 397
3. Eesti laenu- ja hoiuühis. Tartus	5 242
4. Tartu majaomanikkude pank	2 038
5. Viigandi ühispank	1 558
6. Põllumeeste Keskpank	1 465
7. Tallinna laenu ja hoiukassa	1 190
8. Rakvere ühispank	1 001
9. Pärnu Eesti laenu- ja hoiuüh.	1 000
10. Võru ühispank	942
11. Põllumajanduse Pank	1 033
12. Põltsamaa ühispank	852
13. Narva ühispank	770
14. Jõgeva ühispank	667
15. Tallinna juudi ühispank	617
16. Põllupidajate ühispank	529
17. Lääne Eesti ühispank	536
18. Pärnumaa põllumeeste ühis- pank	515
19. Tartu juudi ühispank	475
20. Saarde laenu-hoiu ühisus	460
21. Tõrva ühispank	377
22. Võhma ühispank	377
23. Paide ühispank	342
24. Saarte ühispank	356
25. Kinnisvara omanikkude pank	272
26. Petseri laenu- ja hoiuühisus	227

Kokku — Total 32 108

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis
1. juunil 1933 a.

Situation financière des banques privées et des principales
banques coopératives au 1. juin 1933.

	15	26	15	26
	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.	erapanka 15 bang. privées	ühispanka 26 bang. coopér.
	1. VI	1. VI	1. VI	1. VI
	1 000 kr		%	
Aktiva — Actif				
1. Kassa — Caisse	707	277	1,1	0,8
2. Hoiuarved teists rahaasut. — Comptes courants	2 002	2 070	2,7	6,4
a) sellest Eesti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	778	521	1,1	1,6
3. Pt. 1 ja 2 kokku — Total p. 1 et 2	2 760	2 347	3,8	7,2
4. Panga püralt olevad väärtused — Ef- fets en portefeuille	1 575	787	2,2	2,4
a) väärtpaperid — Effets	1 520	776	2,1	2,4
1) sellest riigi- ja riigi poolt garan- teeritud	880	...	1,2
b) Välismaa rahad ja kallismetallid — Métaux préc. et effets en valeurs étrang.	48	11	0,1	0,0
d) Tšekid ja maksukäsuud — Chèq. et ord.	7	—	0,0	—
5. Laenud — Prêts	40 152	23 665	67,4	72,8
a) disk. vekslid — Escomptes	18 468	12 936	25,3	30,8
1) sellest sisemaa vekslid — Dont du pays	15 167	12 936	20,8	30,8
b) tähtajal. laenud — Prêts termin.	1 453	3 890	2,0	12,0
c) riiklikud laenud — Prêts d'État	0	578	0,0	1,8
d) kto-krt. laenud — Autres prêts	29 211	6 252	40,1	19,2
6. Garantide deebitorid — Garanties	5 436	569	7,4	1,7
7. Korrespondendid — Correspondants	1 708	736	2,3	2,3
a) sisemaa — en Estonie { Loro	601	606	0,8	2,0
{ Nostro	261	49	0,4	0,2
b) välismaa — à l'étranger { Loro	85	—	0,1	—
{ Nostro	761	21	1,0	0,1
8. Protestitud vekslid — Effets protestés	334	374	0,4	1,2
9. Osakondade arved — Succursales	1 858	3	2,5	0,0
10. Kinnisvara — Immeubles	0 390	2 064	8,8	6,3
11. Vallasvara — Mobiliers	408	267	0,6	0,8
12, 13. Jooksvad kulud, makstud % ja komsj. — Frais courants, intérêts et commiss. payés	1 153	439	1,6	1,4
14. Üleminevad summad — Actifs transi- toires	489	343	0,7	1,1
15. Muud aktiivid — Actifs divers	1 609	010	2,3	2,8
a) mitmesugused deebitorid	535	838	0,7	2,6
Kokku — Total	72 941	32 513¹⁾	100	100
Passiva — Passif				
1. Panga kapitalid — Capitaux et réserves	7 745	2 897	10,6	8,9
a) aktsiakapital — Capital versé	5 806	2 087	8,0	6,4
b) tagavarakapital — Réserves	1 401	665	2,0	2,1
c) muu erikapital — Réserves spéciales	449	145	0,6	0,4
2. Hoiusummad — Dépôts	20 721	21 074	40,7	64,8
a) tähtajal. hoiusummad — Dépôts termin	6 362	8 141	8,7	25,0
b) jooksvad arved — Comptes courant	22 308	12 578	30,6	38,7
d) kto-krt. arv. kred. saldod — Autres dépôts	1 051	355	1,4	1,1
3. Rediskont — Réescomptes	0 607	1 351	9,1	4,2
a) sellest sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	3 359	1 351	4,0	4,2
4. Võlaarved teist. asut. — Créanciers	4 890	3 418	6,7	10,5
a) sellest sisemaal — Dont établis- sements du pays	4 890	3 418	6,7	10,5
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3, 4	11 407	4 700	15,8	14,7
6. Korrespondendid — Correspondants	11 999	659	16,5	2,0
a) sisemaa — en Estonie { Loro	545	131	0,7	0,4
{ Nostro	8 372	515	11,5	1,6
b) välismaa — à l'étranger { Loro	202	12	0,3	0,0
{ Nostro	2 880	1	4,0	0,0
7, 8. Maksukäsuud — Transferts	68	26	0,1	0,1
9. Väljamaksmata % — % restant à payer	118	158	0,2	0,5
10. Väljamaksmata osakaasud — Dividendes restant à payer	18	170	0,0	0,6
11. Garantide kreditorid — Garanties	5 436	569	7,4	1,7
12. Osakondade arved — Succursales	1 902	3	2,6	0,0
13, 14. Saadud prots. ja muud tulud — Intérêts et commissions reçus	1 514	1 004	2,1	3,1
15. Jagamata puhaskasu — Bénéfice net.	—	—	—	—
16. Üleminevad summad — Transitoires	784	162	1,1	0,5
17. Muud passiivid — Passifs divers	2 139	1 013	2,9	3,1
a) amortisatsioonikapital	1 200	345	1,6	1,1
b) mitmesugused kreditorid	340	555	0,5	1,7
Kokku — Total	72 941	32 513¹⁾	100	100

¹⁾ Ilma liikmete hisavastutuse summadeta.

Tab. 11. Üksikute pankade
äriseisu summad

1. juunil 1933 a.
Montant des bilans des banques
au 1. juin 1933.

	1. VI. 1933 1000 kr
	Erapangad — Banques privées.
1. Krediidipank a.-s.	27 861
2. G. Scheel ja Ko	13 483
3. Tartu pank	10 127
4. Tallinna linnapank	6 280
5. Eesti laenu-pank a.-s.	2 154
6. Tartu linnapank	2 433
7. Sakala pank	2 339
8. Kaubapank a.-s.	2 291
9. Tallinna aktsiapank	1 440
10. Pärnu krediidipank	1 172
11. Valga pank	1 098
12. Tartu tööstuspank	798
13. Viru pank	842
14. Rosen ja Ko	447
15. Võru pank	167
Kokku — Total	73 941

**Tähtsamad ühispannad — Principales ban-
ques coopératives**

1. Eesti Rahvapank	2 958
2. Tallinna majaomanikkude p.	6 682
3. Eesti laenu- ja hoiuüh. Tartus	5 150
4. Tartu majaomanikkude pank	2 092
5. Viijandi ühispank	1 553
6. Põllumeeste Keskpank	1 437
7. Tallinna laenu ja hoiukassa	1 176
8. Rakvere ühispank	1 019
9. Pärnu Eesti laenu- ja hoiuüh.	1 035
10. Võru ühispank	938
11. Põllumajanduse pank	1 045
12. Põitsamaa ühispank	840
13. Narva ühispank	770
14. Jõgeva ühispank	658
15. Tallinna juudi ühispank	623
16. Põllupidajate ühispank	555
17. Lääne-Eesti ühispank	530
18. Pärnumaa põllumeeste ühis- pank	516
19. Tartu Juudi ühispank	470
20. Saarde laenu-hoiu ühisus	466
21. Tõrva ühispank	372
22. Võhma ühispank	378
23. Paide ühispank	342
24. Saarte ühispank	374
25. Kinnisvara omanikkude pank	273
26. Petseri laenu- ja hoiu ühisus	241
Kokku — Total	32 513

Tab. 12. Riigi sissetulekud mais ja juunis (1000 kr).
Recettes de l'État en mai et juin (1000 Kr).

	Juuni		1. IV—30. VI.		Mai		1. IV.—31. V.	
	1933	1932	1933	1932	1933	1932	1933	1932
Korralised tulud — Recettes ordinaires:	4 838	5 896	14 174	16 431	4 664	4 952	9 336	10 535
I. OTSEKOHESED MAKSUD — CONTRIBUTIONS DIRECTES:	468	378	1 442	1 312	541	398	914	934
1. Tulumaks — Impôt sur le revenu	82	81	240	299	60	36	158	218
2. Äri- ja tööstusemaksud — Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	156	150	579	556	240	200	423	397
3. Maa- ja hoonetomaksud — Contributions foncières	73	10	114	31	16	9	41	21
4. Maks kapitali % pealt — Impôt sur les intérêts	37	32	84	84	30	37	47	52
5. Kinnistusemaks — Mutations, immeubles et droits immobiliers	69	62	280	240	142	75	220	178
6. Pärandusemaks — Impôt sur les successions	51	34	136	102	44	32	83	68
II. LÕIVUD JA TASUMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS.	393	330	997	997	376	295	694	667
7. Tempelmaks ja lõivud — Timbres	263	291	893	910	341	276	630	619
8. Patendid ja proovid — Brevets, droits de vérification	8	9	23	24	0	7	15	15
9. Mitmesugused tasumaksud — Enregistrements	32	30	81	63	26	12	49	33
III. KAUSED MAKSUD — IMPÔTS INDIRECTS:	1 531	1 626	4 334	4 607	1 458	1 523	3 753	2 981
10. Tollid — Douanes	1 123	1 202	3 109	3 345	1 073	1 089	1 986	2 143
11. Aktsiisid — Droits et taxes (accises)	458	424	1 225	1 262	385	434	767	838
IV. RIIGIMONOPOLID—MONOPOLES DE L'ÉTAT	805	964	2 343	2 722	738	926	1 538	1 758
12. Piiritusemonopol — Monopole d'alcool	805	964	2 343	2 722	738	926	1 538	1 758
V. RIIGI ETTEVÕTTED JA VARANDUSED — ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT:	1 564	2 483	4 806	6 518	1 450	1 715	3 242	4 035
13. Riigi kapitalid — Fonds de l'État	15	489	89	600	40	48	74	111
14. Maa, hooned, metsad ja veed — Domaines, forêts et eaux de l'État	99	474	631	1 225	149	193	532	751
15. Raudteed — Chemins de fer	1 011	1 014	2 729	3 074	915	956	1 718	2 090
16. Sadamad ja laod — Ports et dépôts	86	81	205	237	73	72	110	156
17. Post, telegraaf, telefon — Postes, télégraphes, téléphones	340	355	793	882	220	434	444	527
18. Mitmesugused riigi ettevõtted — Entreprises diverses de l'État	0	65	339	467	35	—	330	402
19. Mitmesugused riigi varandused — Propriétés diverses de l'État	4	5	20	33	9	12	16	28
VI. SEGATULUD—RECETTES DIVERSES:	130	118	349	330	129	191	210	212
20. Segatulud — Recettes mixtes	130	118	349	330	129	191	210	212
Kokku—Total	4 851	5 899	14 262	16 486	4 692	4 958	9 411	10 587
Tagasi makstud eelmiste aastate maksu — Reversements des années précédentes	13	3	88	55	28	6	75	52
Erakorralised tulud — Recettes extraordinaires	353	124	463	782	41	377	50	658
Operatsioonifondide ja laenude tagasimaks — Encaissement des fonds de roulement	3	13	53	114	41	58	50	101
Liikvalla lastud vahetusraha — Monnaie subsidiaire	350	—	350	—	—	—	—	—
Teravilla müük — Vente de blé	—	111	—	668	—	319	—	557
„A“ liigi laenude tasumine — Reversement des avances „A“	—	—	—	—	—	—	—	—
Üldse sissetulekuid — Total des recettes	5 191	6 020	14 577	17 213	4 705	5 329	9 386	11 193

Tab. 13. Valuuta ja väärtpaberite hinnad Tallinna börsil juulis 1933 a.
Cours du change à Tallinn en juillet 1933.

	Kõrgoim juuli 1933		Madalam juuli 1933		Keskmised									
					juuli 1933 a.		juuni 1933 a.		1. I—30. VII. 1933 a.		juuli 1932 a.			
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.		
1. New-York, 100 \$ (dollar)	446,00	454,00	391,00	399,00	409,92	417,92	—	340,30	—	372,52	372,51	377,51		
2. London, 100 £ (Inglise n.)	1 010,00	1 040,00	1 890,00	1 920,00	1 902,83	1 932,88	1 336,09	1 366,09	1 362,92	1 393,30	1 317,11	1 347,11		
3. Berlin, 100 Saksa riigimark	137,75	139,50	133,50	135,25	135,81	137,56	94,42	96,17	95,57	97,56	87,92	89,92		
4. Helsingi, 100 Soome marka	8,40	8,55	8,35	8,50	8,39	8,54	5,88	6,09	6,00	6,17	5,61	5,81		
5. Paris, 100 Prantsuse franki	22,45	22,75	22,20	22,50	22,36	22,66	15,50	15,89	15,85	16,15	14,60	14,90		
6. Bruxelles, 100 Belgia belgat	80,20	81,60	78,90	80,30	79,71	81,11	55,32	56,72	56,83	57,73	51,71	53,11		
7. Zürich, 100 Helveetia franki	111,50	113,00	109,00	110,50	110,38	111,88	76,53	78,03	78,07	79,57	72,56	74,06		
8. Milano, 100 Itaalia liri	30,50	31,00	29,80	30,30	30,19	30,69	20,72	21,22	20,94	21,51	19,01	19,66		
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	98,25	100,00	97,50	99,25	9 11	99,86	68,73	70,48	71,40	73,55	67,41	69,91		
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	85,00	86,75	84,25	86,00	84,87	86,62	50,55	51,30	51,70	53,84	47,12	48,62		
11. Oslo, 100 Norra krooni	96,00	97,75	96,00	97,75	95,61	97,36	67,40	69,15	69,21	71,36	65,21	67,71		
12. Praha, 100 Tšehhoslov. kr.	17,00	17,25	16,80	17,05	16,92	17,17	11,80	12,05	12,00	12,30	11,98	11,38		
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldnat	232,00	235,00	228,75	230,75	230,20	233,20	159,20	162,20	162,63	165,66	150,16	153,16		
14. Riiga, 100 Läti latti	110,25	111,00	108,75	109,50	109,47	110,20	76,62	77,07	77,81	78,30	72,00	72,45		
15. Moskva, 100 Cerv. rubla	—	297,50	—	294,50	—	295,41	—	207,02	—	210,17	—	193,75		
16. Wien, 100 Austria šillingit	—	82,75	—	85,00	—	77,70	—	56,22	—	57,35	—	63,50		
17. Budapest, 100 Ungari pengót	—	99,75	—	98,75	—	99,08	—	68,20	—	70,32	—	65,00		
18. Warszawa, 100 Poola slotti	64,25	65,25	63,25	64,25	63,75	64,75	44,48	45,48	45,27	46,53	41,75	43,25		
19. Kaunas, 100 Leedu liti	57,25	57,85	56,05	56,65	56,85	57,45	39,45	40,05	40,10	40,78	37,13	37,73		
20. Danzig, 100 Danzigi kuldnat	111,00	113,00	109,25	111,25	109,91	111,01	76,93	78,93	78,12	80,12	72,00	74,00		

Tab. 13. Valuuta ja väärtpaperite hinnad Tallinna börsil juunis 1933 a.

Cours du change à Tallinn en juin 1933.

		Kõrgeim ¹⁾ juuni 1933		Madalaim ¹⁾ juuni 1933		Keskmine							
						juuni 1933		mai 1933		I. I—30. VI 1933 a.		juuni 1932 a.	
		o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York, 100 \$ (dollar) . . .	751,00	459,00	206,00	308,00	334,15	340,30	—	340,30	—	364,96	370,98	375,98	
2. London, 100 £ (Inglis n.) . .	1 910,00	1 940,00	1 245,00	1 275,00	1 336,09	1 366,00	1 243,20	1 275,40	1 272,93	1 303,37	1 349,60	1 370,60	
3. Berlin, 100 Saksa riigimark . .	133,50	135,25	88,25	90,00	94,42	96,17	87,96	89,79	88,80	90,90	87,43	80,43	
4. Helsingi, 100 Soome marka . . .	8,40	8,55	5,45	5,60	5,88	6,03	5,48	5,63	5,60	5,78	6,21	6,41	
5. Paris, 100 Prantsuse franki . .	22,20	22,50	14,60	14,90	15,50	15,80	14,60	14,90	14,76	15,06	14,60	14,90	
6. Bruxelles, 100 Belgia belgat . . .	79,00	80,40	51,60	53,00	55,32	56,72	51,70	53,10	52,43	53,83	51,73	53,13	
7. Zürich, 100 Helvetia franki . .	109,00	110,50	71,50	73,00	76,53	78,03	71,69	73,19	72,60	74,10	72,46	73,96	
8. Milano, 100 Itaalia liiri	20,80	30,30	10,25	19,75	20,72	21,22	19,34	19,84	19,30	19,98	19,00	19,65	
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni . .	98,25	100,00	63,75	65,50	68,73	70,48	64,02	63,83	66,04	69,16	68,94	71,44	
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni . .	85,00	89,75	55,25	57,00	59,55	61,30	55,39	57,17	57,84	60,04	73,47	75,07	
11. Oslo, 100 Norra krooni	96,00	97,75	62,75	64,50	67,40	69,15	63,26	65,07	64,81	67,03	66,50	69,09	
12. Praha, 100 Tšehhoslovak. kr. . .	16,80	17,05	11,05	11,30	11,80	12,05	11,06	11,31	11,18	11,49	11,01	11,30	
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldnat .	226,50	229,50	148,75	151,75	150,20	162,20	149,33	152,33	151,37	154,39	150,13	153,13	
14. Riga, 100 Läti latti	110,20	110,65	71,70	72,15	76,62	77,07	71,70	72,15	72,53	72,08	72,00	72,45	
15. Moskva, 100 Tšerv. rubla	—	207,50	—	193,75	—	207,02	—	193,75	—	195,90	—	193,75	
16. Wien, 100 Austria šillingit . . .	—	81,25	—	83,50	—	86,22	—	83,50	—	83,93	—	83,50	
17. Budapest, 100 Ungari pengüt . . .	—	98,75	—	65,00	—	68,20	—	65,00	—	65,53	—	65,00	
18. Warszawa, 100 Poola slotti	63,30	64,30	41,50	42,50	44,48	45,48	41,58	42,58	42,19	43,40	41,56	43,06	
19. Kaunas, 100 Leedu litti	57,15	57,75	30,90	37,50	30,45	40,05	36,08	37,50	37,31	38,00	37,01	37,61	
20. Danzig, 100 Danzigi kuldnat . . .	110,50	112,50	72,00	74,00	76,03	78,93	72,00	74,00	72,82	74,82	72,00	74,00	
21. 8% E. hüpot. panga Pantl. (nom. v. 1 kr)	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,81	

1) Valuutahindade suur võnkumine oli tingitud Eesti krooni ümberhindamisest, mis toimus V. Valtistuse sellekohase määruse järgi 28. VI. 1933 a.

Tab. 15. Linnade rahvastik juunis 1933 a.

Mouvement de la population dans les villes en juin 1933.

	Registreeritud elanikkude arv 1. juuniks 1933 a. Nombre de la population au 1. VI 1933			Sisseregistreeritud Enregistrés						Väljaregistreeritud—Rayés des listes						Registreeritud elanikkude arv 1. juuliks 1933 a. Nombre de la population au 1. VII 1933				
	Kokku	M.	N.	Sündinud Nais-sances		Sisse- sõitnuid Arrivés		Teise karte- ri sisse- kolijaid Change- ment du logement		Surnuid Décés		Välja- sõitnuid Départs		Teadma- ta kuhu Inconnu		Korterist välja- kolijaid Change- ment du logement		Kokku	M.	N.
				M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Tallina	134 058	59 061	74 097	31	20	1155	1 058	2 193	2 730	68	73	1 264	1 640	933	1 020	1 506	2 084	132 555	58 609	73 946
Haapsalu	4 616	1 924	2 691	5	3	340	506	46	56	3	3	124	124	—	—	40	50	5 276	2 142	3 133
Kuressaare	4 398	1 999	2 399	6	4	224	283	39	61	2	4	137	118	—	—	39	61	4 654	2 090	2 564
Narva	24 221	10 519	13 702	7	2	189	133	233	288	14	16	180	253	19	28	229	288	23 090	10 460	13 540
Nõmme	14 282	6 433	7 849	2	8	283	511	87	112	7	1	129	171	40	56	76	76	14 729	6 553	8 176
Paide	3 349	1 491	1 858	1	—	22	21	22	30	—	2	71	92	—	—	22	30	3 228	1 443	1 785
Paldiski	1 017	502	515	—	—	15	27	3	10	—	—	33	33	—	—	3	10	993	484	509
Petseri	4 701	2 213	2 488	3	2	56	54	88	80	1	—	104	89	—	—	88	80	4 622	2 167	2 455
Pärnu	20 420	8 807	11 613	6	5	414	512	155	245	20	10	248	294	14	23	155	244	20 748	8 045	11 803
Põltsamaa	3 284	1 521	1 763	1	3	29	37	28	44	1	—	48	57	4	2	28	44	3 242	1 487	1 755
Rakvere	12 452	5 281	7 171	5	2	98	80	111	122	5	3	107	101	—	3	118	130	12 244	5 205	7 039
Tapa	4 345	2 115	2 230	4	2	32	39	31	33	2	3	45	52	9	8	34	35	4 208	2 092	2 200
Tartu	73 343	31 609	41 644	7	8	488	516	814	1 000	26	20	1 017	1 097	319	375	777	988	71 557	30 869	40 688
Tõrva	2 508	1 057	1 451	—	—	35	42	21	32	1	3	64	92	1	1	23	34	2 419	1 024	1 395
Türi	3 147	1 408	1 739	—	—	12	9	13	14	—	2	16	24	10	8	13	14	3 108	1 304	1 714
Valga	10 782	4 829	5 953	5	3	70	78	82	90	2	6	133	243	10	5	80	93	10 438	4 711	5 727
Vihandi	12 565	5 883	6 702	4	3	107	108	107	156	10	8	236	409	—	—	107	156	12 121	5 728	6 393
Võru	5 031	2 365	2 666	—	1	53	47	47	52	2	1	127	117	9	11	41	47	4 876	2 286	2 590
Kokku — Total	338 468	149 076	189 392	87	72	3 572	4 118	4 120	5 160	164	153	4 193	5 105	1 368	1 549	3 445	4 485	335 133	147 685	187 448
Keskmine 1/I—30/VI 1933 a.	340 953	149 075	190 978	106	103	2 682	2 676	4 310	5 336	169	190	2 408	2 565	1 398	1 600	3 463	4 335	340 038	149 635	190 403
Mai 1933 a.	341 246	150 171	191 075	110	90	3 009	2 823	4 958	6 043	167	203	3 281	3 483	1 477	1 661	4 336	5 300	338 470	149 077	189 393
Juuni 1933 a.	336 912	148 543	188 369	86	80	3 984	4 272	5 172	6 378	152	180	4 440	5 393	1 642	1 797	4 326	5 813	333 641	147 225	186 416

Tab. 29. Tööburg juunis 1933 a. — Marché du travail en juin 1933.

Omaravilistauste tööhärsid — Bourses du travail des administrations publiques										Eravaltatusekontorid — Agences d'affaires privées									
Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs				
M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
173	27	51	66	88	209	49	43	40	57	37	56	58	27	12	12	16	13	13	13
20	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
246	3	71	108	17	108	2	2	3	3	35	109	109	8	1	1	1	1	1	1
19	50	5	1	4	25	8	8	4	38	2	31	13	10	10	10	10	10	10	10
326	326	5	51	136	9	9	9	114	108	108	276	276	7	7	7	7	7	7	7
329	329	188	322	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
66	66	10	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
93	93	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
86	86	32	46	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
184	367	19	19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
141	141	5	68	1	23	1	1	1	1	1	35	4	89	4	89	4	89	4	89
1387	967	340	403	1	148	77	1	2	147	189	257	757	559	2	2	2	2	2	2
279	91	87	73	38	51	8	7	54	52	50	48	134	74	9	64	9	64	9	64

A. Tööalade (ametite) järgi — D'après les occupations (métiers)										B. Tööstuseharude järgi — D'après les industries									
101	189	49	42	101	189	49	42	52	151	52	151	9	12	9	12	9	12	9	12
18	116	2	2	18	116	2	2	109	117	109	117	1	1	1	1	1	1	1	1
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48
220	110	5	8	220	110	5	8	95	108	95	108	95	108	95	108	95	108	95	108

C. Ühislike borside järgi — D'après les bourses de travail																			
164	50	20	4	164	50	20	4	162	52	162	52	144	825	16	371	5	225	144	825
101	370	3	13	101	370	3	13	207	367	188	357	280	376	16	371	5	225	144	825
67	47	43	16	67	47	43	16	24	31	24	27	23	23	16	371	5	225	144	825
11	22	8	23	11	22	8	23	3	3	3	3	3	3	16	371	5	225	144	825
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	16	371	5	225	144	825
13	2	1	1	13	2	1	1	12	12	12	12	158	10	16	371	5	225	144	825

Kokku — Total																			
4888	1542	824	708	468	498	75	61	430	457	393	439	1670	1152	15	387	230	144	326	807
8170	6071	18	264	9	497	5	790	3	923	408	1903	8	4640	71	481	41	1387	2	1625
6278	4482	3	221	1	531	1	705	1	705	2	2845	1	441	2	18	18	345	5	801
2319	2377	943	664	380	093	115	106	360	631	340	585	1	750	4	32	18	406	15	233

1) 1. jaanuariks 1932 a. *) Tähenä, kuu de kuupäevaks jäänud töötute ja vabakontade keskm. arv. *) Vähen määrat tööl olnud. *) Tööotsejate hulgas väljalangenuid arv arvatud ma-
 2. Põllu- ja metsatööstused — Oueriers agric. et horticult.
 3. Meesatööstused — Foresters
 4. Ka. Kasev ja murrud ning nende saad. tööl. *)
 5. Metallitööstused — Oueriers en métaux
 6. Tekstiilitööstused — Oueriers dans l'industrie textile
 7. Pabertööstused — Oueriers de la colle, de vélem.
 8. Riietustööstused — Oueriers dans l'industrie de vélem.
 9. Riietustööstused — Oueriers dans l'industrie de vélem.
 10. Ehitustööstused — Oueriers dans construction
 11. Ehitustööstused — Oueriers dans l'industrie de bois
 12. Transport- ja sidetööstused *)
 13. Transport- ja sidetööstused *)
 14. Kauplus- ja kontovõtmemikud — Emploi de bureau
 15. Kauplus- ja kontovõtmemikud — Emploi de bureau
 16. Majatööstused — Services domestique
 17. Majatööstused — Services domestique
 18. Lihttööstused — Journaliers
 19. Lihttööstused — Journaliers
 20. Muud tööstused — Autres oueriers

1. Põllumajandus ja aiandus — Agricul. et horticult.
 2. Metsandus — Exploitation des forêts
 3. ja 4. Murrud ja kaevand. ning nende saad. t. *)
 5. Metallitööstus — Industrie des métaux
 6. Tekstiilitööstus — Industrie textile
 7. Pabertööstus — Industrie du bois
 8. Pabertööstus — Industrie du papier
 9. Kehakatekõõksus — Confection de vêtements
 10. Kehakatekõõksus — Confection de vêtements
 11. Ehitustööstus — Construction
 12. Ehitustööstus — Construction
 13. Kauband. iseloomuga ettevõtted — Commerces
 14. Kauband. iseloomuga ettevõtted — Commerces
 15. Transport ja side — Transport et communication
 16. Transport ja side — Transport et communication
 17. Majatööstus — Service domestique
 18. Majatööstus — Service domestique
 19. Muud tööstused — Autres industries

1. Tallinna linna
 2. Tartu linna ja maa
 3. Valga linna ja maa
 4. Pärnu linna
 5. Viljandi linna
 6. Narva linna
 7. Rakvere linna ja maa
 8. Tõrva linna
 9. Saaremaa
 10. Võrumaa ja linna
 11. Türi linna
 12. Antsla
 13. Nõmme
 14. Põltsamaa
 15. Haapsalu
 16. Narva-Jõesuu
 17. Paldre linna ja maa.
 18. Tapa linna

Kokku — Total
 8170(1) 6071(1) 18 264 9 497 5 790 3 923 408 1903 8 4640 71 481 41 1387 2 1625 5 801 147 10 371
 6278 4482 3 221 1 531 1 705 1 705 2 2845 1 441 2 18 345 5 801 147 10 371
 2319 2377 943 664 380 093 115 106 360 631 340 585 1 750 4 32 18 406 15 233 21 457
 2819 2377 943 664 380 093 115 106 360 631 340 585 1 750 4 32 18 406 15 233 21 457

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja tööloju 1-ks juuliks 1933 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. juillet 1933.

Tööstuste arv Nombre d'entreprises	Tööstajate hildarv Nombre général des travailleurs				Naised töölisi — Dont ouvrières				Töölised ja teenijad Miseurs pour les ateliers et service					
	Töölojuid 1. juulil At 1. juiln	Juunis tegevust alust. — Commenc.	Juunis tegevust lõpetanud — Liquidés en juiln	Töölised 1. juulil 1933 At 1. juillet 1933	Juunis tegevust alustanud — Commencés en juiln	Töölised 1. juulil 1933 At 1. juillet 1933	Juunis tegevust lõpetanud — Ont quitté en juiln	Teenijad 1. juulil 1933 At 1. juillet 1933	Indeks — N. indics (1. VI 1933 = 100)	Juunis tegevust alustanud — Commencés en juiln	Töölised 1. juulil 1933 At 1. juillet 1933	Juunis tegevust lõpetanud — Ont quitté en juiln	Teenijad 1. juulil 1933 At 1. juillet 1933	Indeks — N. indics (1. VI 1933 = 100)
I. Murrud ja kaevandused	18	—	—	870	3 576	616	8 710	+184 103,7	3 367	778	644	3 501	+134	104,0
II. Metalltööstus	17	1	—	132	41	1 035	-91 109,6	821	922	129	28	922	+101	112,3
III. Keemia tööstus	38	—	—	89	66	3 208	-23 100,7	2 842	80	86	60	2 868	+26	100,9
IV. Keraamika tööstus	13	—	—	102	37	972	+65 107,2	785	36	96	36	845	+60	107,6
V. Nahatööstus	17	—	—	117	7	288	-10 103,6	280	5	16	5	241	+11	104,8
VI. Tekstiil tööstus	25	—	—	1 000	546	6 230	-47 93,9	6 492	104	588	6 058	484	-83,3	83,3
VII. Pabertööstus	33	—	—	535	488	3 701	+77 101,3	3 374	471	3 436	452	3 436	+52	101,5
VIII. Pabertööstus	11	—	—	9	181	1 686	-142 92,2	1 573	8	148	1 433	140	-11	98,8
IX. Folgrahvatööstus	11	—	—	28	40	1 067	-12 98,5	940	96	27	88	919	-11	99,3
X. Tööl-, mauesamete ja jookide tööstus	30	1	—	119	139	2 206	+11 90,5	1 780	97	103	172	1 712	-183	89,8
XI. Keemika- ja pudukaupade tööstus	17	1	—	184	203	1 552	-17 86,1	1 562	263	1 379	183	1 005	-79	108,5
XII. Ehitustööstus	11	—	—	30	52	1 121	+78 107,5	926	129	50	1 005	-79	108,5	108,5
XIII. Elektri ja gaasi tööstus	2	—	—	32	13	784	+19 102,5	563	29	6	526	+23	104,6	104,6
XIV. Puhastustööstus	2	—	—	2	8	58	+2 103,6	52	2	—	—	54	+2	103,8
Kokku suur tööstus — Total	275	3	6	2 168	2 490	28 311	-312 98,5	25 201	2 102	2 390	24 919	-888	98,9	98,9
Sellest { ettevõtted 50 ja üle töötajaga — Les entreprises, ayant plus de 50 travailleurs.	114	1	1	1 631	1 804	23 611	-173 90,3	21 047	1 583	1 761	20 869	-178	99,2	99,2
Domit { ettevõtted 20—49 töötajaga — Les entreprises, ayant 20—49 travailleurs.	101	2	5	537	676	4 700	-139 97,1	4 160	510	629	4 050	-110	97,4	97,4
1933 a. juuni arvud — Chiffres d'juin 1933	364	2	2	3 656	1 586	28 623	-2 476 109,4	22 778	3 550	1 121	25 201	-2 429	110,1	110,1
Kokku suur tööstus — Total	1	2	1	81	101	1 250,7	+62 120,7	87	27	82	21	10	+21	125,0
I. Industries extractives	27	—	—	84	21	367	+62 120,7	374	27	82	21	10	+21	125,0
II. Industrie minerale	54	—	—	25	23	475	-63 99,4	437	35	35	28	38	-3	99,3
III. " chimique	24	—	—	34	28	472	-6 102,3	181	33	33	26	188	+7	168,0
IV. " des caux et penez	19	—	—	4	2	200	-2 101,0	178	2	2	2	175	+2	101,1
V. " textile	45	—	—	20	54	550	-34 94,2	320	19	53	462	-38	92,7	92,7
VI. " du bois	79	—	—	179	187	739	-8 98,6	692	175	180	687	-5	99,3	99,3
VII. " du papier	41	—	—	112	8	104	-8 92,9	102	17	18	94	-8	92,2	92,2
VIII. " poligraphique	41	—	—	66	12	18 400	-6 98,5	377	11	17	371	-6	98,4	98,4
IX. " de l'alimentation et des boissons etc.	167	0	158	1 003	1 003	1 255	-34 97,4	1 028	49	85	992	-49	96,5	96,5
X. " de l'habillement et fab. des merceries	46	4	42	251	162	416	-77 84,4	471	23	99	395	-76	83,9	83,9
XI. Confections de vêtements et fab. des merceries	5	—	—	7	11	64	-4 94,1	62	6	11	57	-5	91,9	91,9
XII. Usines electriques, à gaz à éclairage et distri-bution d'eau	7	—	—	2	1	59	+1 101,7	45	4	46	41	+1	102,2	102,2
XIII. Industrie du nettoyage	12	—	—	2	1	114	+1 100,9	106	2	1	1	107	+1	100,9
XIV. Industrie des caux	537	4	19	472	571	5 025	-99 98,1	4 476	438	541	4 378	-103	97,7	97,7
Kokku kesk tööstus — Total	812	7	25	2 640	3 031	33 336	-411 98,5	29 683	2 540	2 931	29 292	-391	98,7	98,7
Uldes suur- ja kesk tööstus — Grand total	580	11	4	488	488	5 124	-100,0	4 468	471	463	4 476	-8	100,2	100,2
Uldes suur- ja kesk tööstus — Grand total	794	24	6	4 444	1 674	33 747	-2 470 107,9	27 246	4 021	1 584	29 683	-2 437	108,9	108,9

1) Arvestatud juha ennem tegevust alustanud, andmete pundumisel eelmistest kokkuvõtetest välja jäänud ettevõtted.

1933 a. juuni arvud — Chiffres d'juin 1933
 Kokku kesk tööstus — Total (entreprises moyennes)
 Uldes suur- ja kesk tööstus — Grand total (entreprises grandes et moyennes)

Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1922—1933.

millions kr.)				Väliskaubandus — Commerce extérieur																																												
Protestitud vekslid Effets prot.		Rahakurs (ostjad) Cours du change		Sellest — Dont		Tähtsamad väljaveoainid (tuh. kr.) Articles principaux d'exportation (en 1 000 kr.)																																										
Arv — N. des chèques	Summa — Montant	100 Dollar (kr) 100 dollar (kr)	100 naelsterling (kr) 100 liere sterling (kr)	Uulakalk 1 000 kr. Total (en 1 000 cour.)	Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Väljaveo % sisseveost % de l'exportation à l'importation	Sissevedu tn. Importation (en tn.)	Väljavedu tn. Exportation (en tn.)	Või — Beurre	Munad — Oeufs	Kartulid — Pommes de terre	Lüha ja lihakaup Viandes	Toornahad Cuirs bruts	Puusaused Produits de bois	Vineer (pland ja too- lipõhjad) — Plaque en bois et fonds de chaises	Ajalöhe- ja trüki- paber — Papier	Lüha — Lina	Takud — Etoupe	Puuviil lõng ja -milt Fils de coton	Puuvilliarie Trassus de coton	Lõmne rüe jäme Trassus de lin gross	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
...	...	340	1 506	8 667	4 657	4 010	—	26 246	25 642	177	19	113	99	20	492	232	470	823	19	44	339	—	1 038	0,4	345	1 579	12 587	7 777	4 760	29 340	23 264	461	31	48	58	40	894	226	430	904	51	131	583	130				

Commerce extérieur (suite)

Raudteed — Chemins de fer

d'importation en (1 000 kr.)			Tähtsamad sisseveoainid (tonnides) Articles principaux d'importation (en tonnes)											Laarõppmeline — Voie large					Kitsarõppmeline Voie étroite	
Nafta ja gaasid Naphte et gaz	Pestaroalum Pérolé	Väetisained Engrais	Kummi ja kum- misanded Caoutchouc et corticis en caoutchouc	Toornahad Cuirs bruts	Teravill Céréales	Jahu Farines	Heeringad Harengs	Suhkur Sucre	Puuvill Coton	Kiivisid ja koos Huiles et coke	Transiid (tonnides) Transit (en tonnes)	Raisjate arv (tuh.) — Nombre de voyageurs (mille)	Raisjate arv 7 vapagere — km. (milletons)	Kaubavedu (tuh.) tonnides Trafic. a. mar- chandises (mil- liers de ton.)	Kaubavedu milj. tonn-km. Trafic. a. march. (milletons de ton-km)	Raisjate arv (tuh.) — Nombre de voyageurs (mille)	Kaubavedu (tuh. ton.) Trafic. des mar- chandises (mil- liers de ton.)			
12	67	80	30	43	966	1 218	542	1 220	261	7 694	28 816	206	17	94	16	76	34			

*) 1933 a. andmed on esialgsed.

Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1922—1933 (suite).

Tööstus — Industrie

Main table containing industrial statistics: Töötajate arv suurtoöstustes (Number of workers in large enterprises), Tööstuslike tegevus (Industrial activity), and Toodang (Production of enterprises subject to excise). Columns include various categories like number of workers, value of production, and excise duties.

Suurmüügindeksid (geom. keskm.) — N. indices des prix de gros (moy. geom.)

Elumaksumuindeksid (geom. keskm.) Nombres-indices du coût de la vie (moy. geom.)

Two large tables showing price indices. The left table is for 'Suurmüügindeksid' (Wholesale price indices) and the right is for 'Elumaksumuindeksid' (Cost of living indices), both for the year 1913 = 100. They list various goods and services with their corresponding index values.

***) Suurmüügi-indeksite alal toome käesolevalt vaid asetuhtu hindade üldtaseme liikumise näitajad ja toot- ning tööstusainetade üld- rühmade omad. Liigituse sisse- ja väljaveo kaupadele jätkame ära, kuna rahavääringu muutumise ning väliskaubanduses aset leidnud struktuurilise ümberkujumise tõttu sisse- ja väljaveo hinnad käesolevas indeksis ei väljendu enam küllalt täpsalt. Küll aga annane ka mõne tähtsana aine hindade muutused.

PÖLLUMAJANDUS.

Tajundite hooned	Nr. 108(9)	lhk. 460—478
Välkemaajapidamised (kuni 10 ha)	116(7)-117(8)	421—433
Masina kasutamine Eesti põllumajanduses	116(7)-117(8)	434—439
Riigimaasuuris ja krundide arv l. 1.29 a.	89(4)	220—224
Kanapidamise tasuvus 1932 a.	136(3)	165—171
Kunstväetiste tarvitamine 1928/29 a.	99(2)	100—103
Põllumajanduse erakorraline krediteerimine 1928 ja 1929 a.	97(12)	727—731
Maaparaanduse seisukord	96(11)	665—666
Riigi metsamajandus 1931/32 m.-a.	136(3)	65—71
Põllumajanduse tasuvus 1931/32 p.-a.	133(12)	734—742
Põllumajandustoodangu vääratus 1922—26 a.	67(6)	319—321
Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubandus 1923—26	67(6)	322—330
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	65(4)	219—220
Kalandus 1932 a.	136(3)	133—141

Maakorraldus 1927 ja 1928 a.	Nr. 94(9)	lhk. 522—524
Maareformi teostamine 1919—26 a.	76(3)	171—175

VARIA.

Kultuurkapitali tegevus	Nr. 124(3)	lhk. 161—168
Rahalised loteriid 1924—30 a.	115(6)	389—392
Kirikuolu 1922—29 a.	109(12)	721—729
Pundimajad 1931 a.	130(9)	438—439
Kinnisvara oksjonid 1927—29 a.	102(5)	286—288
Suvitajad suvituskohades 1932 a.	139(0)	310—313
Sportistatistika 1926—30 a.	161(4)	221—225
Korterite üürilinnad Tallinnas 1912 kuni 1931 a.	121(12)	709—716
Üürilinnad ja elumaksutus	121(12)	717—720
Ehitustegevus linnades ja alev. 1930—31 a.	132(11)	666—669
Leitud 1922—25 a.	94(0)	492—494
Riigiteenijate palgaluud 1927/28 a.	84(11)	633—649
Turism Eestis 1927—30 a.	112(3)	174—176

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

LIHK A. EESTI DEMOGRAAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I.	Lhk. 288+186, 1924	Kr. 6.—
II. Sündivus, surevus, abieluv. ja rahvalihkum. 1921—1923 a.	52+54, 1925.	3.—
III. Tervishoid Eestis	132+80, 1925.	5.—
IV. Rahvastik ja tervishoid	308, 1930.	8.—
Surmapõhjuste registreerimiskord ja rahvusvaheline surmapõhjuste nomenklatuur	4+128, 1931.	1,30

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Välskaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.—
II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevastik	102, 1925.	2,50
III. Raudtee, post, telograaf ja telefon Eestis	64, 1925.	2.—
IV. Välskaubandus 1924 a.	22+92, 1925.	3.—
V. Tööstus Eestis	80, 1926.	2,50
VI. Riigiraudteed 1924 a.	38, 1926.	2.—
VII. Välskaubandus 1925 a.	109, 1926.	3,25
VIII. Välskaubandus 1926 a.	IV+100, 1927.	3,25
IX. Aktiiasutuste, osatühisuste ja ühisteg. asut. äriseisud l.l. 1926	82+34, 1927.	2.—
X. Välskaubandus 1927 a.	106, 1928.	3,25
XI. Eesti välskaubandus 1928 a.	120, 1929.	3,50
XII. Välskaubandus 1929 a.	152, 1930.	5.—
XIII. Välskaubandus 1930 a.	144, 1931.	5.—
XIV. Välskaubandus 1931 a.	140, 1932.	4.—
XV. Välskaubandus 1932 a.	Trüüks.	

EESTI PÖLLUMAJANDUS

Vihk II. Eesti põllumajandus II	132, 1924.	2,25
III. Loomapidamine Eestis 1924	17+105, 1925.	1,50
IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	3+201, 1926.	3.—
V. Eesti põllumajandus 1926 a.	VIII+254, 1927.	3.—
VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	VIII+207, 1928.	2,75
VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	VIII+218, 1929.	2,75
VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	VIII+264, 1930.	3,50
IX. Eesti põllumajandus 1930 a.	VIII+239, 1931.	3,50
X. Eesti põllumajandus 1931 a.	VIII+222, 1932.	3,50
XI. Eesti Põllumajandus 1932 a.	Trüüks.	

LIHK B. 1. Üldrahvalugemise eelkokkuvõtted	78, 1928.	Kr. 2.—
2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	164, 1923.	3,75
3. II. Riigikogu valimised	78, 1923.	3.—
4. Eesti välskaubandus 1921—1922	60+38, 1923.	2,50

5. 1922 a. Üldrahvalugemise andmed

Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.—
II. Üleriikline kokkuvõte (tab.)	8+188, 1924.	4.—
III. Rahva tööala ja ühiskondlike kihitus	88+84, 1925.	3.—
IV. Virumaakond	24+52, 1924.	2.—
V. Järvamaakond	62+00, 1923.	3.—
VI. Harjumaakond ja Tallinn	40+58, 1924.	3.—
VII. a) Läänemaakond	20+58, 1924.	2.—
b) Saaremaakond	20+56, 1924.	2.—
VIII. Pärnumaakond	40+84, 1924.	3,50
IX. Viljandimaakond	38+84, 1924.	3,50
X. Tartu- ja Valgamaakond	40+92, 1924.	3.—
XI. Võru- ja Peterimaakond	30+46, 1927.	3.—
6. 1922 a. Üldrahvalug. andmete läbivõtted, plaan ja tabelite sisu	48, 1923.	1.—
7. Asumaa majapidamised Eestis 1919—23 a.	46+80, 1924.	3,50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	4+210, 1925.	3,75
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	1925.	6.—
Statistiline album, v. II. Majandus (24 dia- ja kart. värv.)	1926.	0.—
Statistiline album, v. III. Põllumajandus, 112 lhk. (joonised, fotod ja tekst)	1928.	7,50
10. III Riigikogu valimised	48, 1927.	1,75
11. Karjajamajandus ja karjasaaduste turg välismaal ja Eestis	72, 1928.	1,75
12. IV Riigikogu valimised	52, 1929.	1,75
13. 1920 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk I	XI+235, 1930.	7,50
14. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk II	IV+95+44, 1932.	3.—
15. Eesti 1920—1930. Arvuline ülevaade (lühikõites)	XV+405, 1931.	7.—
16. V Riigikogu valimised	52, 1933	1,50

LIHK F. EESTI STATISTIKA KUUKIRI:

1922 a. Nr. 1—11 hind kokku	Kr. 10.—	1923 a. Nr. 46—61 hind kokku	Kr. 15.—	1930 a. Nr. 98—109 hind kokku	Kr. 15.—
1923 " " 12—21 " " "	15.—	1923 " " 62—78 " " "	15.—	1931 " " 110—121 " " "	15.—
1924 " " 22—33 " " "	15.—	1923 " " 74—86 " " "	15.—	1932 " " 122—133 " " "	15.—
1925 " " 34—45 " " "	15.—	1923 " " 86—97 " " "	15.—	1933 " " 134—141 " " "	1,50